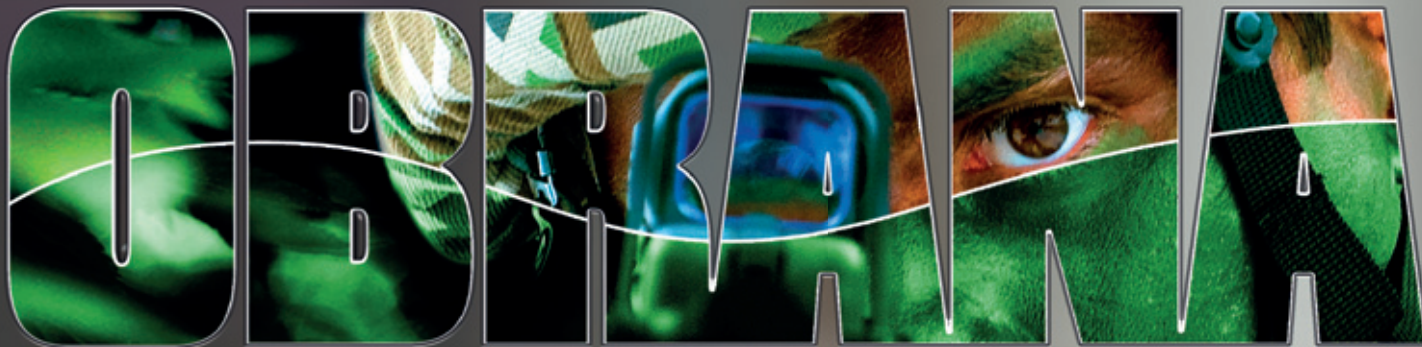

Rozhovor s generálporučíkom Pavlom Mackom

Bronzové karatistky
z Dukly

Deň červených makov

Slovenský štít 2016

Výsledky
rezortných
súťaží

Veteráni v Sieni slávy

Galéria MIL 2016

V treňčianskom Posádkovom klube sa 9. novembra uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov celorezortných prehliadok FotoAtak a Galéria MIL za rok 2016. Personálny úrad OS SR prehliadky organizuje už sedem rokov. Tohto roku boli účasť i počet prihlásených prác najvyššie v histórii. Celkom sa do súťaže zapojilo 117 autorov s 341 dielami. Víťazné práce súťaže FotoAtak nájdete na strane 39. V súťaži Galéria MIL v kategórii Maliarstvo a sochárstvo zvíťazila poručíčka Stanislava Masárová z treňčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl. V kategórii Úžitkové umenie bola najúspešnejšia nadporučíčka Martina Gromová z vojenského útvaru Nováky. V kategórii Detská tvorba sa presadila štrnásťročná Júlia Kolárová a Cenu poroty získal o rok starší Tomáš Bateško, obaja z PK Prešov. Čestné uznania si z Trenčína odniesli Miroslav Volník, Tibor Hladký a Jana Červeňanová, všetci z PK Trenčín, Jozef Weis zo SKOČ Zvolen, Alena Michaličková z PK Prešov, súrodenci Sobčákovci z PK Bratislava, Zuzana Kamenská z PK Liptovský Mikuláš a Miriam Šimonová z michalovského mechanizovaného práporu.

Text a foto: Jozef Žiak

Peter Gajdoš
minister obrany SR

Vážení profesionálni vojaci a zamestnanci rezortu obrany, koniec roka je už tradične spojený s bilancovaním, či už našich osobných predsavzatí, alebo tých, ktoré sme si vytýčili v pracovnej oblasti. Rok 2016 bol v rezorte obrany v znamení nových výziev. Stanovili sme si ich v rozpracovaní Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a vzápätí v aktualizovanej Bielej knihe o obrane SR. Po rokoch sme sa vrátili k plánovitému systému obstarávania, zrealizovali sme pilotný projekt dobrovoľnej vojenskej prípravy, spustili tvorbu aktívnych záloh a v neposlednom rade sme v rámci finančných možností pokračovali v modernizačných projektoch. A takisto musím spomenúť vybudovanie styčného integračného tímu NATO (NFIU), ktorý už čoskoro začne oficiálne na Slovensku fungovať. Intenzívne tiež pracujeme na príprave novej Obrannej a Vojenskej stratégie SR. Naši odborníci participujú na tvorbe novej Bezpečnostnej stratégie SR, ktorej gestorom je rezort diplomacie. V zahraničných operáciách a misiách sa aj v tomto roku vystriedali desiatky našich profesionálnych vojakov a zvládli sme dve výnimočné výzvy v podobe bojovej skupiny EÚ V4 a historicky prvé slovenské predsedníctvo v Rade Európskej únie. A tak ako v minulosti, aj v tomto roku bolo jednou z našich priorít zodpovedné plnenie našich záväzkov, vrátane cieľov síl, ktoré nám vyplývajú z členstva v elitných spoločenstvách Severoatlantickej aliancie, ale aj Európskej únie. Jednoducho povedané, naše kroky smerovali k tomu, aby sme krajine a všetkým jej občanom garantovali bezpečnosť. Tak úspechy, ako aj neúspechy našej práce sú spoločným výsledkom nás všetkých, preto chcem poďakovať každému z vás za prácu v uplynulom roku. Všetkým vám želám krásne sviatky, záver roka podľa vašich predstáv a úspešné vykročenie do toho ďalšieho, v ktorom nás čaká opäť veľa práce v prospech ozbrojených síl a občanov Slovenskej republiky.

NA TITULNEJ STRANE: To, čo vyzera ako idylická poézia Vianoc, býva často pre vojakov tvrdá drina • Foto: ČS PSR

4 **AKTUÁLNE:** Európska bezpečnosť po amerických voľbách

6 **INTERVIEW:** generálporučík Pavel Macko

8 **TÉMA:** Veteráni, siene slávy a červené maky

8

16 **Cvičenie** Slovak Shield 2016

21 **Československo** bolo tankovou veľmocou

21

29 **Príbeh** vojenského odborára Mariána Lacka

30 **Vojenská hudba** slávi šesťdesiatku

34 **PODDÔSTOJNÍCI:** Medaila od amerického generála

39

38 **ŠPORT:** Dva svetové bronzy zo ženského tatami

44 **Zimné behanie** bez snehu

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIV. • č. 12/2016
• Redakčná uzávierka 28. 11. 2016 • Do výroby zadané 30. 11. 2016 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslávské tlačiarne Skalica, s.r.o. •
© Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Európska bezpečnosť po amerických voľbách

Po prvýkrát od druhej svetovej vojny bol v Spojených štátoch zvolený prezident, o ktorého budúcej zahraničnej a bezpečnostnej politike podľa bývalého ministra zahraničných vecí a nositeľa Nobelovej ceny za mier Henryho Kissingera nikto nič nevie. Nejasné postoje nového prezidenta v týchto otázkach vyvolali znepokojenie najmä v krajinách východnej Európy, ktoré sa obávajú, že by mohli byť vystavené zasahovaniu Ruska a nedočakajú sa americkej ochrany tak, ako to bolo doteraz.

Znepokojené sú predovšetkým po-baltské krajiny. Nervozitu však cítiť aj v krajinách západnej Európy, ktoré po druhej svetovej vojne vytvorili Severoatlantickú alianciu s výrazným participovaním USA na zabezpečení obrany a bezpečnosti nielen členských štátov.

No na druhej strane, ako konštatoval šéf Vojenského výboru Severoatlantickej aliancie generál Petr Pavel, náznaky postojov Donalda Trumpa, že USA sa môžu zriecť svojich záväzkov v NATO, nemožno brať vážne, pretože zmluva je taká záväzná a dôležitá pre Ameriku

a jej spojencov, že si ju žiadny prezident netrúfne zmeniť.

Aktivizácia Európskej únie

V každom prípade prezidentské voľby v USA naznačili, že Európska únia bude musieť prehodnotiť svoju obrannú politi-

ku. Krátko po zvolení nového amerického prezidenta vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Federica Mogheriniová iniciovala stretnutie ministrov zahraničných vecí. Dôvodom rokovania v Bruseli bolo prekvapivé víťazstvo Donalda Johna Trumpa. Hlavnou témou dvojdných (13. - 14. novembra) diskusií ministrov zahraničných vecí spoločne s ministrami obrany členských štátov EÚ bola snaha o užšiu spoluprácu krajín Únie v oblasti obrany a posilnenie spolupráce s NATO. Ministri prerokovali implementáciu obranno-bezpečnostných iniciatív stanovených v Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ, prípravu Akčného plánu európskej obrany, ako aj rozvoj strategickej spolupráce EÚ a NATO. Vytvorenie nového obranného plánu požadovali najmä Španielsko, Taliansko, Veľká Británia a Nemecko. Akčný plán má umožniť lepšiu obrannú spoluprácu v rámci Únie aj s partnermi a rýchlejšiu odpoveď na konflikty a krízy. Lídri rezortov obrany sa dohodli vyslať po prvý raz v histórii EÚ svoje jednotky mimo územia Únie. Ide o aktiváciu tisícpäťstočlennej európskej jednotky rýchleho nasadenia, ktorá ešte doteraz nebola aktivovaná. Nemalú pozornosť venovali dlhodobému zameraliu Európskej obrannej agentúry, ktorej úlohy budú vychádzať z Globálnej stratégie a implementačného plánu pre oblasť obrany a bezpečnosti a budú zamerané na rozvoj kľúčových spôsobilostí Európskej únie. Plán obsahuje možnosť spoločného nákupu zbraní a vojenskej techniky. Únia chce stavať nielen na vojenskej sile, ale aj na svoje tzv. mäkké schopnosti, teda rozvojovú spoluprácu či podporu bezpečnosti partnerských krajín. V súvislosti s tým bola prerokovaná otázka operácie EUNAVFOR MED Sophia v Stredozemnom mori, ktorá je zameraná na rozkladanie prevádzacích sietí, a tým aj obmedzenie nelegálnej migrácie zo severnej Afriky. Bolo tiež dohodnuté, že Únia bude musieť zlepšiť zber informácií a rýchlejšie reagovať na vzniknuté krízy.

Európska únia podľa šéfky európskej diplomacie Federice Mogheriniovej neplánuje budovanie spoločnej európskej armády a veľkých európskych veliteľstiev. Na to naďalej slúži Severoatlantická aliancia, s ktorou EÚ nechce súťažiť. Posilňovanie obrany EÚ je však aj posilňovanie Aliancie a úzka vzájomná spolupráca bude pokračovať nezávisle od zmien v administratíve USA.

USA a Rusko

Mnohí európski politici len ťažko skrývali sklamanie, že vo voľbách neuspela kandidátka demokratov Hillary Clintonová aj preto, lebo ich znepokojila Trumpova neochota vyhraničiť sa voči ruskej hrozbe. Zmeny v dvojstranných vzťahoch pritom očakáva najmä Moskva,

ktorá počíta s opätovným reštartom a prechodom k „produktívnej spolupráci“. V prípade dodržania Trumpových predvolebných vyhlásení by USA mohli uznať anexiu Krymu, čím by došlo k neuznaniu porušenia medzinárodného práva zo strany Ruska a tiež budapeštianskej dohody z roku 1994, ktorá mala garantovať územnú celistvosť Ukrajiny, a jej signatármi boli okrem Ruska, Veľkej Británie aj USA. Dá sa očakávať, že sa nový americký prezident sa bude usilovať o dohodu s Putinom vo vzťahu k situácii v Sýrii, aj keď doterajšie americké záujmy boli protichodné s ruskými. Prípadné podstatne výraznejšie ústupky by však zrejme neboli v prospech USA a jeho spojencov.

Obamove odporúčania

Zvolenie Donalda Trumpa spolu s rozhodnutím Britov o vystúpení z EÚ spôsobilo reakcie európskych politikov s požiadavkou prehodnotiť zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ. Berlín a Paríž požadujú užšiu integráciu a Londýn lavíruje s cieľom zachovania svojho štátu významného európskeho partnera pre USA. Vo Veľkej Británii majú obavy z toho, že nový americký prezident nebude poskytovať rovnakú podporu NATO ako jeho predchodcovia. Líder britských labouristov Jeremy Corbyn považuje za nevyhnutné stiahnuť vojenský kontingent NATO na východnej hranici Európy s Ruskom a očakáva, že tak dôjde k stiahnutiu vojsk a zlepšeniu vzťahov s Putinom.

Obavy a pesimistické nálady sa pokúšal tmiť Barack Obama počas svojej poslednej pracovnej cesty (15. - 17. novembra) do Atén a Berlína, kde vo svojom vystúpení v Berlíne vyzval Donalda Trumpa, aby zaujal konštruktívny prístup k Moskve a hľadal možnosť spolupráce s ňou, no tiež aby sa postavil na odpor v prípade, keď sa Rusko odchyľí od západných hodnôt a medzinárodných noriem. Podľa úradujúceho prezidenta USA si uvedomujú význam EÚ a NATO pre zachovanie mieru a stability na starom kontinente. B. Obama dodal, že on sám má veľký záujem na pokračovaní kľúčových strategických vzťahov svojej krajiny a je oddaný transatlantickej Aliancii.

Spolupráca bez duplicity

Republikán Trump počas predvolebnej kampane naznačoval, že pred prípadným poskytnutím vojenskej pomoci vyhodnotí finančné príspevky spojencov. Jednou z požiadaviek nového amerického prezidenta pravdepodobne bude, aby sa členské krajiny NATO väčšou mierou podieľali na financovaní vlastných armád a aby zvyšovali svoje vojenské rozpočty na dohodnutú úroveň. Spojené štáty prispievajú do rozpočtu Aliancie

viac ako 70 percentami. Aj preto mnoho amerických politikov ťažko nesie, že väčšina ostatných štátov si svoje záväzky neplní. Podľa Štokholmského medzinárodného inštitútu pre výskum mieru (SIPRI) v minulom roku boli vojenské výdavky USA na úrovni 3,3 percenta, kým Nemecko vynakladalo 1,2 percenta a Belgicko ešte menej ako Slovensko, len 0,9 percenta.

Slovensko rovnako ako ostatné členské krajiny EÚ ešte počas bratislavského summitu ministrov obrany členských krajín EÚ vyjadrili jednotu a spoločnú zmenu na posilnení Únie v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky. Minister obrany Peter Gajdoš zdôraznil, že v rámci vzťahov medzi EÚ a NATO je dôležitá spolupráca, ale nie vytváranie duplicity. „Ako ministri obrany krajín Európskej únie si uvedomujeme, že musíme spoločne budovať a rozširovať spôsobilosti tak, aby sme dokázali adekvátne reagovať a chrániť naše krajiny v každej operačnej doméne,“ povedal náš minister.

Otvorený koniec

Prezident Trump sa bude usilovať o zmenu ako na domácej, tak aj na medzinárodnej scéne. Do akej miery je zatiaľ veľkou neznámou. Aj napriek mnohým katastrofickým scenárom možného vývoja vzťahov medzi USA, NATO a EÚ je však evidentné, že mnohé jeho predvolebné vyjadrenia nebudú splnené a mnohé bude korigovať. Jeho rozhodnutia bude korigovať aj Kongres, hoci v ňom majú väčšinou republikáni. V zahraničnej politike bude limitovaný tiež dohodami, ktoré boli schválené pred jeho zvolením. No a akú zahraničnú politiku bude presadzovať nový americký prezident závisí aj od osoby nového ministra zahraničných vecí USA.

O tom, ako bude zabezpečená európska bezpečnosť, bude do značnej miery závisieť, samozrejme, aj od európskych lídrov, ktorí by sa namiesto populistických vyjadrení a hľadania rozporov v EÚ mali vo väčšej miere venovať zjednocovaniu a posilňovaniu existujúcich bezpečnostných inštitúcií. Prípadné oslabenie vzťahov v rámci Európskej únie a tiež medzi Európou a Spojenými štátmi by totiž využili vo svoj prospech najmä Rusko a Čína. Na druhej strane je pravda, že ak by sa podarilo postupne a spoločne urovnať vojenské konflikty v Sýrii, Iraku a tiež na Ukrajine, v Európe sa zlepšiť nielen bezpečnostná situácia (o. i. aj pokles migrácie), ale aj situácia ekonomická (o. i. zrušenie ekonomických sankcií voči Rusku). A to, predvídať, by malo bezprostredný pozitívny dopad aj na Slovensko.

Text: Juraj Beskid
Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS

ný scenár navodzujúci situáciu, ktorá by vyústila do kolektívnej obrany Slovenskej republiky za účasti spojencov. Tento scenár odrážal základné atribúty možného vývoja situácie, teda spočiatku nevýraznej krízy, ktorej riešenie by bolo skôr v zodpovednosti ministerstva vnútra. Pokračovala by destabilizáciou bezpečnostnej situácie, ktorá by bola napríklad dôsledkom migračnej krízy. Napokon by nasledovalo priame vojenské ohrozenie SR. Tento rok sme scenár posunuli do fázy, v ktorej by bolo potrebné viesť priame vojenské operácie na obranu našej krajiny. Okrem toho v predchádzajúcich rokoch, či už to bolo cvičenie Grand Pepper, alebo Slovenský štít, sme sa zameriavali viac na priame taktické spôsobilosti v teréne. Išlo o schopnosť vedenia spoločnej bojovej činnosti a vzájomnej podpory našich a spojeneckých taktických jednotiek. Tento rok bol Slovenský štít zároveň hlavným cvičením Vyšehradskej štvorky v rámci spoločnej stratégie výcviku. Ťažisko sa od taktických jednotiek na úrovni práporu a nižších presunulo vyššie – na veliteľstvo brigády. To znamená, že hlavným cvičiacim bola naša 2. mechanizovaná brigáda a jej veliteľstvo. Štáb brigády dostal do svojej podriadenosti mechanizované prápory z Českej republiky a Poľska, ženíjný prápor z USA a z Maďarska prápor husárov, čo je v súčasnosti motorizovaná pechota. Vytvorili medzinárodnú zostavu a brigáda ako hlavný cvičiaci mala preukázať svoju schopnosť veliť a riadiť bojové operácie v medzinárodnom prostredí pri obrane SR. Dôležité je, že ťažisko cvičenia bolo na práci štábu brigády, ktorá má byť budúci rok certifikovaná pre NATO. Musím zároveň dodať, že pomerne unikátne sme dokázali kombinovať veliteľsko-štábne cvičenie na mapách, veliteľsko-štábne cvičenie s podporou simulačných technológií a zároveň reálny výcvik jednotiek v teréne.

Povedali ste, že v priestore V-4 máme záujem prehlbovať interoperabilitu, no určite nie v zmysle nejakého uzatvárania sa, pretože predovšetkým sme členmi NATO a EÚ. Do akej miery by teda mohla pokročiť táto susedská interoperabilita?

Ak chceme pôsobiť na jednom bojisku, musíme byť interoperabilní. Táto aliančná filozofia napríklad znamená, že pozemné jednotky jedného štátu musia byť schopné prijať leteckú podporu iného štátu, že musia vedieť na pravom či ľavom krídle spolupracovať s podporu delostrelectva partnerských ozbrojených síl, využiť ich vrtuľníkovú podporu. Ak chceme pôsobiť na rovnakom bojisku, musíme mať nielen rovnaké postupy v základných doktrínálnych otázkach, ale musíme byť aj zocvičení. Ak je toto požiadavka pre celú Alianciu, je celkom logické, že musíme byť zladení aj v určitom konkrétnom regióne. Je zjavné, že s interoperabilitou je jedno-

**1. zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR
generálporučík Pavel Macko:**

Nároky sa menia, musíme reagovať

Generálporučík Pavel Macko sa v medzinárodnom vojenskom prostredí pohybuje už viac ako desaťročie. Od apríla tohto roka na pozícii 1. zástupcu náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR roku plní o. i. úlohy v oblasti medzinárodnej spolupráce našich ozbrojených síl, predtým sa ako 2. zástupca NGŠ najmä venoval výcviku. Obe oblasti tvoria ťažisko nášho rozhovoru.

Na tohtoročnom cvičení Slovenský štít, ktoré ste riadili, participovalo takmer 1 700 vojakov zo Slovenska, Česka, Maďarska, Poľska a USA. V čom bolo iné od

toho minuloročného a kde spočívali jeho ťažiská?

Podobne ako minulý rok, aj tento rok sme pri cvičení Slovenský štít použili komplex-

duchšie začať od menšieho regiónu. Také dosiahnutie „susedskej“ interoperability je žiaduce aj preto, lebo môže byť reálne využité nielen v skutočných bojových konfliktoch, ale napríklad aj pri rozsiahlych živelných pohromách. Opakujem však, nechceme vytvárať nejaké regionálne zoskupenie, ktoré by bolo alianciou v Aliancii, ale spoločne sa usilujeme, aby sme aj takto prispeli k silnejšiemu NATO – a tým posilnili aj našu bezpečnosť.

Ktoré nové spôsobilosti, aj v súvislosti s meniacou sa medzinárodnou bezpečnostnou situáciou, budú musieť zvládnuť naši vojaci?

To je veľmi komplexná otázka, pretože spektrum úloh a zložitost' ich plnenia sa pre OS SR dlhodobo rozširuje. Zatiaľ čo v poslednom desaťročí sme pôsobili predovšetkým v stabilizačných medzinárodných operáciách mimo nášho územia, a v tom spočívalo aj ťažisko výcviku, teraz pribúda návrat k tomu, čo nazývame bojová činnosť s vysokou intenzitou. A to aj pri obrane vlastného územia, aj pri obrane teritória NATO. Či to nazveme vojna, alebo vysokomanevrový boj, nikdy nebude prebiehať v izolácii. Musíme pracovať na scenároch, keď ozbrojené sily „len“ podporujú civilné alebo policajné zložky pri plnení hlavných úloh, alebo vojaci prejdú do opačného módu, v ktorom sa stávajú hlavnou zložkou pre zaistenie bezpečnosti a obrany štátu.

Už dlhší čas naše jednotky pôsobia v silách rýchlej reakcie NATO či v bojových skupinách Európskej únie. Aký je v rámci nich vývoj, ako sa menia nároky?

Nároky sa menia plynule, pretože tak sa vyvíja situácia aj prístup Aliancie k vojenským otázkam. Sily rýchlej reakcie boli donedávna pripravované len na nasadenie mimo územia NATO, čo sme volali aj medzinárodný krízový manažment. Za posledné dva roky sa situácia zásadne zmenila. Ťažiskovou úlohou pre tieto sily je primárna reakcia pri obrane teritória NATO. Zároveň musia byť pripravené aj na nasadenie mimo územia Aliancie, a to veľmi rýchlo, rýchlejšie ako predtým. Musia byť spôsobilé zabezpečiť úlohy od odstrašujúcej prítomnosti cez stabilizačné aktivity až po plnenie bojovej činnosti vysokej intenzity.

Odolnosť voči bezpečnostným hrozbám sa netýka len vojakov, ale aj obyvateľstva, nielen klasického bojiska, ale aj nových dimenzií konfliktu...

Od nepamäti vojenské konflikty nie sú len boje vojska s vojskom. Cieľom je vždy zlomiť protivníka ako celok. Tým, ako sa svet mení, možné konflikty sa rozširujú na ďalšie sféry. Tradične sme mali pozemnú, vzdušnú a námornú doménu. K nim pribudol neskôr kozmický priestor a vieme, že Aliancia na Varšavskom summite za ďalšiu takúto sféru uznala aj kyberne-

tický priestor. Ten je unikátny v tom, že preniká do všetkých ostatných dimenzií a ovplyvňuje ich. Viete si predstaviť, že v tomto priestore môžete spôsobiť oveľa väčšie škody než pri použití konvenčných zbraní. Krajina a celé jej obyvateľstvo musí byť tiež pripravené odolávať psychologickému pôsobeniu a dezinformáciám. Dnes je totiž veľmi lacné vstúpiť do tohto priestoru konfliktu – a zároveň to môže byť veľmi účinné. Vidíme tu súvislosť s medzinárodným terorizmom, vidíme súvislosť so šírením ideológie tzv.

„Spolupatričnosť štátu a obyvateľov, vlastenectvo, koaličné partnerstvá a samotný záujem na obrane krajiny sú výraznými objektami pôsobenia protivníka v novodobých konfliktoch.“

Islamského štátu, ktorá nie je lokalizovaná len na čoraz menšie územie, ktoré Islamský štát ovláda. Hranice totiž veľmi rýchlo prekonáva práve cez kybernetický priestor. Z tohto pohľadu je dobré vnímať príklad severských krajín, ktoré k svojej bezpečnosti pristupujú veľmi seriózne a vnímajú ju v širokom kontexte. Napríklad vo Švédsku aj vojenská stratégia, tradične odborná záležitosť ozbrojených zložiek, bola prijímaná za širokej diskusie obyvateľstva. A to preto, lebo sa v nej preberali aspekty a možnosti jednotlivých skupín spoločnosti odolať tlaku a ostať vo funkčnom stave. Tak v prípade vojnového napadnutia, ako aj v prípade cieleného útoku na oslabenie schopnosti a odhodlania brániť sa. Najmä vtedy, keď následkom takého tlaku dochádza k spochybňovaniu autority a legitimacy ústavných orgánov a výkonných orgánov moci či k narušovaniu spolupatričnosti spoločnosti. Nechcem vraviť v patetickom tóne, ale reálna spolupatričnosť štátu a obyvateľov, vlastenectvo, koaličné partnerstvá a samotný záujem na obrane krajiny sú naozaj výraznými objektami pôsobenia protivníka v novodobých konfliktoch.

Kde vnímate celkové ťažiská medzinárodnej spolupráce ozbrojených síl?

Nedá sa povedať nič iné len to, že základom je spolupráca s Alianciou a zároveň s

našími najbližšími aliančnými partnermi. Jej cieľom je priame zvyšovanie bojového potenciálu síl aj s jednoznačným zámerom zabezpečiť suverenitu a celistvosť našej krajiny, čo je hlavná úloha, ktorá nám vyplýva z ústavy, z ústavného zákona o obrane a z ďalších zákonov. Slovensko je vo viacerých oblastiach veľmi aktívne – napríklad sme zriadili Centrum výnimčnosti pre oblasť EOD, v aliančných silách máme začlenenú spojovaciu jednotku, prebieha kreovanie styčného tímu NATO a mohol by som hovoriť ešte dlho. Budujeme však aj partnerstvá s nečlenskými krajinami, čo je tiež nástrojom k porozumeniu, ako aj k získavaniu spoločných spôsobilostí pre pôsobenie v priestoroch, kde sú nevyhnutné. Spomeňme našu spoluprácu napríklad s Ukrajinou v rámci projektu TISA, no aj spoluprácu so silami v oblastiach, kde máme nasadených vojakov. Teda aj v Afganistane. Pravdaže, naša pokračujúca participácia na operáciách Európskej únie a OSN je už samozrejmosťou.

A osobné ciele?

Rád by som naďalej využíval medzinárodné skúsenosti, ktoré som získal počas ôsmich rokov pobytu za hranicami. Nielen v prospech ľudí, ktorí sa podieľajú na partnerskej spolupráci, ale aj na zabezpečení obrany krajiny. Chcel by som, aby sa spolupráca s aliančnými armádami stala normálnou súčasťou práce generálneho štábu ako takého, teda nie iba špecializovaných pracovísk. Verím, že budeme komunikovať a organizovať spoločné aktivity aj na nižšej úrovni, lebo to je základný predpoklad našej schopnosti viesť kolektívnu obranu.

Ako boli naše ozbrojené sily vnímané v zahraničí pred desaťročím a ako sú teraz?

Sú stále vnímané iba na základe výsledkov našej práce. No spojenci nepochybne vždy vysoko oceňovali a oceňujú našu flexibilitu a odhodlanosť. To, že naši vojaci sú schopní vcítiť sa do úloh, ktorú dostali v konkrétnej situácii, pochopia ju a kreatívne ju plniť tak, aby dosiahli ciele aj bez ohľadu na to, aké majú technické vybavenie. Kolegialita, partnerstvo a súdržnosť je v rámci misií pre slovenský personál typická – a to je naša veľká prednosť. Samozrejme, v niektorých oblastiach, vzhľadom na naše technické možnosti, sa nemôžeme zapájať do všetkého. No máme dostatok informácií a spätnej väzby o tom, že naši partneri so slovenskými ozbrojenými silami spolupracujú radi a túto spoluprácu vnímajú ako vysoko profesionálnu. Zároveň netreba pochybovať o ich očakávaní, že sa v modernizácii ozbrojených síl posunieme tak, aby sa potenciálne spektrum spolupráce ešte rozšírilo.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

Vojenským veteránom patrí naša úcta

To nemá chybu

Minister obrany Peter Gajdoš a náčelník GŠ OS SR generál Milan Maxím zablahoževali novým členom Siene slávy podplukovníkovi v. z. Jaroslavovi Valkovi, jednému z príslušníkov 5. pluku špeciálneho určenia Žilina, majorovi Petrovi Sudimákovi, nadrotmajstrovi Petrovi Mesiačekovi a nadrotmajstrovi Igorovi Čačkovi

Na predvianočnom stretnutí vedenia rezortu obrany so slovenskými príslušníkmi mierových misií a vojenských operácií minister obrany Peter Gajdoš uviedol 29. novembra do rezortnej Siene slávy misí a operácií ďalších piatich novodobých veteránov. Úctu k vojnovým veteránom, ktorým je venovaná téma tohto čísla Obrany, vyjadril aj slovami: „Rozhodli ste sa, že prispejete k bezpečnosti v krajinách, ktoré nepoznajú luxus, akým je mier. Nie vždy to bolo jednoduché. Preto chcem poďakovať nielen vám, ale aj vašim blízkym, že ste to spoločne zvládli.“

Nadrotmajster Igor Čačko, nadrotmajster Peter Mesiaček, major Peter Sudimák, podplukovník v. z. Jaroslav Valko a príslušník 5. pluku špeciálneho určenia, ktorého z pochopiteľných dôvodov nemenujeme, sú novodobí veteráni. Ich mená budú v Siene slávy príkladom aj pre ostatných. Poďakovaním pre nich bol aj stisk ruky od náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima, z hľadiska Radošinského naivného divadla potlesk štátneho tajomníka MO SR Mariána Saloňa, vedúceho Služobného úradu MO SR Jána Holka, predsedu Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Antona Hrnka, predsedu Osobitného kontrolného výboru NR SR na kontrolu vojenského spravodajstva Richarda Vašečku, generality ozbrojených síl a kolegov.

Radosť, hrdinstvo a minúta ticha

„Málokedy sa vo mne všetko dobré, čo som ako vojak zažil, spojilo tak silno s tým najťažším ako dnes. Je zadosťučinením nie iba pre mňa, že si vedenie rezortu obrany cení našu prácu. Na druhej strane nemôžem nemyslieť na kamarátov Eda Makovníka a Paťa Fraštiu, ktorí zahynuli v Afganistane 27. decembra 2013 spolu s americkým kolegom,“ povedal ocenený príslušník 5. pluku špeciálneho určenia. Počas bombového útoku na konvoj jednotky SOAG v Kábule patril k tým, ktorí zabezpečovali prežitie ostatných.

Podobné pocity mal ďalší z novodobých veteránov, ktorých minister uviedol do Siene slávy, nadrotmajster Peter Mesiaček: „V operácii Iracká sloboda som bol veliteľom ženijno-pyrotechnickej

čaty a keď to v júni 2004 buchlo, mojou prvou otázkou bolo, kde sú chlapi. Vlado Simonides, Peťo Dinga a Miro Frkáň už nežili. Snažili sme sa pomôcť tým, čo mali nádej na prežitie,“ hovorí o najhoršom dni svojho vojenského života. Pamiatku na Vlada, Petra a Mira v sebe nosí navždy. Nielen doma, ale aj na misiách v Iraku alebo v Althei, dva razy bol aj v Kosove. Hrdý profesionál je ako starší inšpektor oddelenia špeciálnej prípravy Výcvikovej jednotky vojenských misií v Martine príkladom pre nasledovníkov.

Pri predstavení Radošinského naivného divadla To nemá chybu znelo veľa smiechu. No pre všetkých bolo dôležité, že večer sa začal minútou ticha za 57 padlých spolubojovníkov v zahraničných misiách.

Spomienka v Kopčanoch

Minister obrany Peter Gajdoš si spolu s predsedom výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť Antonom Hrnkom, náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Milanom Maximom a ďalšími hosťami pri príležitosti Dňa vojnových veteránov na cintoríne prvej svetovej vojny v Petržalke – Kopčanoch 11. novembra uctil pamiatku vojnových veteránov.

Šéf rezortu obrany pripomenul, akou hrôzou bola v dejinách ľudstva prvá svetová vojna, ktorá sa skončila pred 98 rokmi, 11. novembra 1918 o jedenástej hodine. „Uctili sme si pamiatku tých, ktorí prišli o život prvej svetovej vojny, ale zároveň sme si pripomenuli aj všetkých vojnových veteránov,

Kamarátske objatia

„Veliteľ, to nie je možné, to fakt nemá chybu, veď vás vidím prvý raz od Afriky, to je úžasné!“ zvolal vojenský policajt nadrotmajster Maroš Štefan a po podaní rúk s podplukovníkom v zálohe Jaroslavom Valkom nasledovalo úprimné chlupské objatie. Oba spolu slúžili v rokoch 2001 – 2002 v misii UNMEE v Eritrei, kde bol ďalší z ocenených Jaroslav Valko veliteľom slovenského kontingentu. No ešte predtým, počas nasadenia v bývalej Juhoslávii, sa ako náčelník ženíjno-technickej skupiny slovenského práporu Mierových síl OSN v misii UNPROFOR počas vojenskej operácie Búrka v auguste 1995 významnou mierou zaslúžil o ochranu našich jednotiek v sektoroch, kde prebiehali nepriateľské boje. Aj jemu patrili slová ministra obrany o tom, že viacerí ocenení vykonali veľa dobrého i nad rámec svojich služobných povinností, i pri prezentácii činnosti ozbrojených síl pre verejnosť. Jaroslav Valko ako spoluzakladateľ UN Veteran Slovakia spolu s kolegami každoročne spoluorganizuje detský letný tábor v Ľubietovej pre deti zo sociálne odkázaných rodín a ďalšie verejné podujatia na počesť vojnových veteránov.

So spolubojovníkmi nasadenými pred pätnástimi rokmi ďaleko od domova sa rád stretol aj nadrotmajster Igor Čačko, ktorý dnes slúži v Michalovciach. V apríli 2002 mal v Eritrei na starosti ako vodič – zdravotník zdravotnícke zabezpečenie počas odmiňovacích prác, pričom jeho Tatrapan bol cieľom útoku výbušného zátarasu na stráženeho miestnymi povstalcami. Igor aj napriek zraneniu chrbtice poskytoval po-

moc ostatným zraneným až do príchodu záchranného tímu. Keď v roku 2003 vycesťoval napriek prežitej traume do operácie UNMEE opäť, stal sa príkladom sebadôvery a odhodlania.

Ľudskosť a vďaka

Ministrove slová o úcte tým, ktorí robia dobré meno ozbrojeným silám aj mimo služby, patrili tiež majorovi Petrovi Sudi-

mákovi z GŠ OS SR. Pôsobil v Eritrei, Kosove, na Cypre i v Bosne a Hercegovine. Aj on má v sebe aj smútok za 42 padlými kolegami z KFOR, ktorí zahynuli 19. januára 2006 pri leteckom nešťastí. Tým viac si váži život a pomáha. Zorganizoval zbierku šatstva a školských potrieb pre deti v Bosne, inicioval finančnú zbierku na operáciu v Nemecku pre chlapca, ktorému hrozila slepota, s manželkou prichýlili vo svojom dome školáka s jeho starou mamou, keď pred Vianocami prišli o strechu nad hlavou. „Keď odchádzal Peťo do svo-

jej prvej misie, syn mal jeden a pol roka, malá len dva mesiace. To, že som často nespávala kvôli deťom, bolo prirodzené, no bezsenne noci poznačené strachom o môjho muža boli oveľa horšie,“ spomenula jeho manželka Janka Sudimáková. Aj ona vnímala ministrove úprimné poďakovanie všetkým blízkym našich vojakov slúžiacim v zahraničí.

Aby bolo na svete lepšie

Dnes pôsobí v zahraničí 257 slovenských profesionálnych vojakov, vrátane 15 žien. V operácii Rolute Support v Afganistane, v operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine a v misii UNFICYP na Cypre. Aj v pozorovateľskej misii OSN v Egypte a Sýrii a v misii Európskej únie v Gruzínsku má Slovensko zastúpenie. Od roku 1993 sa v misiách a operáciách vystriedalo viac ako 17 500 mierotvorcov, vrátane takmer 500 žien.

„Každý z vás prispel k tomu, aby bolo na tomto svete lepšie,“ povedal na ich adresu Peter Gajdoš. Ešte pred tým, ako prítomným a ich rodinám i kolegom zaželel krásne Vianoce a všetko dobré v novom roku, vyhlásil 20. ročník ankety Vojenský čin roka. Nominovať do nej možno v troch kategóriách: Záchrana života, Pomoc verejnosti a Priateľ armády. Do ankety Vojenský čin roka sa môže zapojiť každý, kto pošle svoj návrh do 28. februára 2017 na adresu Ministerstvo obrany SR, komunikačný odbor, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, alebo mailom na adresu: cinroka@mod.gov.sk.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

ktorí bojovali za mier a našu lepšiu budúcnosť. Rozhodne si zaslúžia úctu nás všetkých, a preto som nesmierne rád, že sem dnes prišli aj mladí ľudia a deti zo škôl, pretože im tieto udalosti musíme pripomínať,“ zdôraznil šéf rezortu obrany.

Náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim spomenul aj našich novodobých veteránov, ktorí pokračujú v tradíciách. „Spolupôsobia so spojencami v operáciách, ktorých cieľom je chrániť trvalý mier,“ uviedol.

Beh na počesť veteránov

Po pietnej spomienke sa 11. novembra šéf rezortu obrany zapojil aj do 3. ročníka Behu na počesť vojnových veteránov, na ktorom sa v tomto roku zúčastnilo 111 bežcov. Z nich bolo 50 príslušní-

Krv, cukor, uznanie a inšpirácia

„Keď sme hnali Nemcov cez celé Slovensko, už pred koncom vojny ma v dedine Mariková zastavila taká rozprávková starenka. Chcela mi niečo darovať. Povedal som jej, že nič nechcem. Ona mi odvetila, že aj tak nič nemá. Okrem toho, čo mi chce dať. Potom mi nasypala do dlane hrst cukru. Viete, predtým som videl aj veľa krvi, v bojoch o Slovensko som stratil kopu kamarátov – ale vďaka tej babičky ma doteraz hreje aj za nich,“ spomenul kapitán v. v. Miroslav Svoboda.

Slovenskí vojaci
od roku 1993 sa zapojili
do 31 operácií
v 22 krajinách
na 3 kontinentoch

Bývalý poľný radista Svoboda sa narodil v roku 1927 v Mukačeve a do 1. československého armádneho zboru svojho menovca generála Ludvíka Svobodu sa dobrovoľne hlásil už ako 16-ročný. Po vojne vyštudoval. Stal sa z neho docent a uznávaný odborník na koróziu, pôsobil v oboch častiach federácie a sleduje vývoj aj v oboch samostatných štátoch. Dodáva: „Vidí sa mi, že v posledných rokoch, v Čechách alebo na Slovensku, majú ľudia vojnových veteránov čoraz vo väčšej vážnosti. Či už nás pár posledných starcov z druhej svetovej vojny, no aj tých novodobých. Je to dobrý pocit. Skoro tak, ako mi chutil ten cukor v posledných vojnových dňoch na slovenskej strane Javorníkov.“

Morálna a materiálna rovina

„Aj ja si myslím, že sa atmosféra v tomto smere zlepšuje, ale aj tak sa mi vidí, že spoločnosť ako celok ešte nie celkom do-

káže doceniť to, čo robia vojaci v prospech štátu a ozbrojených síl v zahraničných operáciách,“ povedal svoj názor plukovník Štefan Ácsai, veterán z Afganistanu a Kosova, ktorý pôsobí na Generálnom štábe Ozbrojených síl SR. S otázkou na túto tému sme pred slávnostným koncertom ku Dňu vojnových veteránov 10. novembra v Prahe oslovili aj plukovníka Gabriela Kovácsa, riaditeľa riaditeľstva zahraničných aktivít Generálneho štábu Armády Českej republiky. Inak – rodáka z Bratislavy a viacnásobného veterána z bývalej Juhoslávie: „V súčasnosti je pôsobenie v misiách už normálna súčasť vojenskej služby, osobne to nepovažujem za nič mimoriadne. No teším sa, že vo všeobecnosti existuje k veteránom v spoločnosti určitá atmosféra uznania.“

Uznanie má dve roviny. Materiálnu a morálnu. Práve tak je koncipovaná aj Koncepcia starostlivosti o vojnových vete-

ránov, ktorá nadväzuje na Zákon 463/2003 Z. z. o vojnových veteránoch a ktorú rezort predpokladal aj s relevantnými veteránskymi organizáciami (Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Únia vojnových veteránov Slovenskej republiky, UN-Veteran Slovakia či Zväz vojakov Slovenskej republiky).

Koncepciu slovenský rezort obrany prijal v marci 2015. Benefity, ktoré veteráni mali už predtým, dobre poznajú. A z tých nových. Trebárs v rovine morálnej? Jednou z úloh stanovených v koncepcii je zhotovenie pamätníka s menami vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorí zomreli v ére samostatnosti pri vykonávaní služobnej činnosti v zahraničných vojenských operáciách. Na tomto zámere sa už pracuje, hoci v konkrétnostiach ešte nebudeme predbiehať. Mimochodom, v Nemecku podobný pamätník postavili len pred dvoma rokmi. S cieľom pripomenúť si padlých spolubojovníkov od roku 1955. Ako symbol supermodernej architektúry, o. i. bez akýchkoľvek náboženských symbolov, stojí v areáli berlínskeho ministerstva obrany. V zmysle motto pamätníka „Padlí nášho Bundeswehru – Za mier, spravodlivosť a slobodu, sa však okrem vojakov padlých v misiách na digitálnom páse postupne rozsvetujú aj mená tých, ktorí padli pri služobnej činnosti doma. Za uvedené obdobie je ich vyše 3 200.

V zmysle uvedenej koncepcie sa podarilo zriadiť dočasnú expozíciu venovanú vojnovým veteránom v Posádkovom klube v Trenčíne. Je možné ju vystaviť aj inde, ale prax ukázala, že zo zámeru možno vyškrtnúť slovo dočasná a expozícia sa zmenila na stálu. „Je to výborné, pretože aj keď sa s históriou našich vojnových veteránov možno stretnúť vo viacerých múzeách, alebo v Sieni cti a slávy na Mi-

kov ozbrojených síl, ďalšími boli študenti Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši, športovci z Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica a študenti stredných škôl.

„Zvíťazil som sám nad sebou, ale išiel som sem s cieľom, aby som vzdal úctu vojnovým veteránom. Sľubujem vám, že tú poľhodinu si nadrobím,“ dodal s úsmevom po odbehnutí 5,2 kilometrovej trate minister Gajdoš.

Víťazom tretieho ročníka v kategórii vojakov sa stal Michal Rajniak z 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline, z vojačiek bola najrýchlejšia Lucia Vičáková z Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Civilnú kategóriu vyhrali Alexander Moravčík a Mária Rodáková. V kategórii žiaci a študenti boli najlepší Rudolf Kirchner a Margita Koričárová.

Deň červených makov

nisterstve obrany, nikde nie je zachytená v celej kontinuite. Teda od prvej svetovej vojny až po súčasnosť,“ konštatuje spolu-realizátor myšlienky Imrich Purdek z Vojenského historického ústavu, ktorý je aj zostavovateľom niekoľkých kníh o našich novodobých misiách. Iste, do optima jej ešte chýba veľa. Napokon, sú krajiny, kde sa možno inšpirovať. Napríklad Múzeum obrany v Oslo otvorilo pred piatimi rokmi expozíciu 100 000 vojakov 100 operácií. Mapuje činnosť nórskeho mierotvorcu od roku 1947 po rok 2011. Pri každej z ťažiskových zahraničných misií je vystavená časť výzbroje, figuríny v dobových uniformách, armádne vozidlá, ochranné bunkre či pozorovacie rozhľadne. Okrem základných údajov činnosť v operácii ilustruje

Typická výzbroj a výstroj by bola prirodzenou súčasťou expozície.“ Plukovníka Čaploviča veľmi mrzí, že Bratislava ako hlavné mesto nemá vojenské múzeum. Verí, že jeho hradná vízia sa naplní v roku 2020 – a že aj takto podporí atmosféru uznania vojnových veteránov.

Vnímanie zhora aj zdola

Druhý ročník slávnostného koncertu ku Dňu vojnových veteránov v krásnych priestoroch pražského Rudolfinu dňa 10. novembra akoby symbolizoval úctu k veteránom takpovediac zhora. Okrem najvyšších predstaviteľov českého rezortu obrany boli prítomní prezidenti Čiech aj Slovenska, slovenské ozbrojené sily zastupoval náčelník Generálneho

Čo však majú v Čechách nateraz pokrýť širšie, to je cielená podpora veteránskych myšlienok takpovediac „zdola“ – začínajúc mládežou. Predovšetkým zo strany mimovládnych organizácií, dobrovoľníkov. Za lídra možno považovať Československú obec legionársku. Hovorí jej predseda komisie pre mládež František Bobek: „Celoštátne postupové branné preteky Battlefield organizujeme pre žiakov 2. stupňa základných škôl a sú zamerané na veteránov druhej svetovej vojny. Branná súťaž Legie je určená pre stredné školy a jej nosným motívom sú československé légie z prvej svetovej vojny. V rámci oblastných kôl aj celorepublikového finále so žiakmi či študentami debatujú členovia klubov vojenskej histórie v dobových uniformách, ako aj vojaci Armády ČR.“ F. Bobek, podplukovník v. v., však hovorí aj o veľkom úspechu ich najnovších pretekov s názvom Misia: „Motívom podujatia je aktuálna činnosť českých vojakov v zahraničných misiách. Finále úvodného skúšobného ročníka sme túto jeseň organizovali v spolupráci s 43. výsadkovým práporom Chrudim aj preto, aby sme si uctili pamiatku príslušníkov Brigády rýchleho nasadenia, ktorí zahynuli v Afganistane. V priebehu dvoch dní súťažilo v teréne na 39 pracoviskách 19 šesťčlenných družstiev. Misia mala skvelú odozvu, už sme vyhlásili ďalší ročník.“

Mohli by sme dodať, že Čs. obec legionárska má skvelý program nielen pre školákov, ale aj pre svojich najstarších kolegov. Volá sa Pěče o válečné veterány. Funguje to tak, že spravidla už vyslúžili vojnoví veteráni, no ešte v dobrej kondícii, sa ako dobrovoľníci starajú o tých najstarších. Treba dodať, že kľúčovým partnerom Čs. obce legionárskej je Ministerstvo obrany Českej republiky.

Aj keď na Slovensku nateraz nie je celoplošná organizácia, ktorá by pre mladých organizovala podobné celoštátne podujatia ako Čs. obec legionárska u našich susedov, stovky milovníkov vojenskej histórie pomáhajú ako dobrovoľníci formovať vzťah verejnosti k našej vojenskej histórii, v miestach svojho pôsobenia. Vráťane vytvárania vzťahu k vojnovým veteránom. „V priebehu roka náš bunker navštívia stovky školákov a samozrejme, že popri situácii

Náčelník
Generálneho štábu
OS SR generál
Milan Maxim sa
v pražskom
Rudolfíne prihovril
českým vojakom

vždy aj príbeh niektorého z vojakov, ktorý v misii alebo padol, alebo sa vyznamenal či inak vynikol. Niečo podobné môže byť aj u nás. A to na tom najparádnejšom mieste. Na Bratislavskom hrade. Hovorí plukovník Miloslav Čaplovič, riaditeľ Vojenského historického ústavu: „Verím že sa nám v spolupráci so Slovenským národným múzeom podarí na hrade realizovať stálu výstavu Slováci v rovnošatách od roku 1848 po súčasnosť. Samozrejme, podstatná časť bude venovaná vojnovým veteránom. Či už z oboch svetových vojen, ako aj z novodobých nasadení v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

štábu OS SR generál Milan Maxim. Podobnú, no oveľa dlhšiu tradíciu máme na Slovensku vo forme predvianočného stretnutia slovenských vojnových veteránov s ministrom obrany a s vedením rezortu. Prvý raz sa vďaka iniciácii vojenského novinára a veterána z Balkánu Miroslava Minára konalo v Radošinskom naivnom divadle v roku 2004. Na predstavení so symbolickým názvom Ako sme sa hľadali sa stretli novodobí veteráni aj veteráni východného a západného odboja. V tomto roku sme tiež prvý raz oficiálne slávili Deň vojnových veteránov.

Predstavitelia rezortu obrany na čele so štátnym tajomníkom Róbertom Ondrejcsákom si 11. novembra na Šafárikovom námestí v Bratislave pripomenuli Deň vojnových veteránov, ktorý sa každoročne oslavuje v deň výročia ukončenia prvej svetovej vojny. Pietny akt kladenia vencov sa konal pri pamätníku príslušníkov západného odboja. Zúčastnil sa na ňom aj britský veľvyslanec Andrew Garth. Deň vojnových veteránov sa v niektorých krajinách nazýva aj Dňom červených makov. Symbolické kvety rozdávali aj príslušníci Ozbrojených síl SR všetkým prítomným na spomienkovej slávnosti. Kvet červeného maku prijali vojnoví veteráni ako symbol preliatej krvi a spomienky na vojnové hrôzy v roku 1920. Deň vojnových veteránov si pripomínáme každý rok 11. novembra. V tento deň sa v roku 1918 podpísaním prímeria vo francúzskom meste Compiègne skončila prvá svetová vojna.

Slovenské obete vojny

pred druhou svetovou vojnou, ktorá sa viaže k nášmu bunkru, im hovoríme tiež o vojnových veteránoch. Najnovšie na jar by sme u nás chceli otvoriť výstavu fotografií venovanú práve novodobým veteránom," konštatuje Miroslav Košírer, predseda občianskeho združenia Zachráňme petržalské bunkre a správca bunkra BS-8 v bratislavskej Petržalke. M. Košírer hovorí: „Veľmi oceňujem spoluprácu s ministerstvom obrany, ktoré s nami dlhodobo ústretovo spolupracuje,“ lenže ocenenie by si zaslúžil predovšetkým on a jemu podobní.

Pár príkladov

Možno spomenúť, že ak v Poľsku vojnový veterán pracuje, má nárok na päť dní dodatkovej dovolenky. Vo Francúzsku majú vojnoví veteráni – invalidi zľavu aj na viacerých vnútroštátnych leteckých linkách. V Čechách je ministerstvo obrany zriaďovateľom dvoch Domovov starostlivosti o vojnových veteránov. Takéto domovy s cieľom minimalizovať riziko, že niektorí z veteránov zostanú bez dostupného bývania na okraji spoločnosti, prevádzkuje aj Ministerstvo obrany Spojeného kráľovstva

re na inšpiráciu. Iste, máme rezervy, ale určite nie sme niekde na chvoste. A rezort obrany v tejto oblasti postupuje dopredu krok za krokom. Odráža sa to v čoraz väčšom záujme o preukaz Vojnového veterána. Ak ich bolo do roku 2010 vydaných 3 958, aktuálne je to 8 500.

Aký je výsledok úlohy, ktorá vyplynula z Koncepcie starostlivosti o vojnových veteránov s cieľom prerokovať s kultúrnymi a umeleckými inštitúciami možnosť poskytovania voľných vstupeniek? Odpovedá vedúci oddelenia vojnových veteránov odboru sociálnej politiky sekcie ľudských zdrojov MO SR Richard Zimányi: „V priebehu tohto roka sa nám podarilo zabezpečiť voľné či zľavené vstupy do kultúrnych ustanovizní najmä v správe vyšších územných celkov, a to na celom Slovensku.“ Nebolo to celkom jednoduché a priamočiare. No napokon sa aj na reakcii „županov“ a im patriacich organizácií ukázal postoj k vojnovým veteránom. Pracovníčka oddelenia vojnových veteránov Eva Havasiová konkretizuje: „Momentálne máme pre vojnových veteránov dohodnuté zľavnené či odpustené

Už nie je zabudnutý

Uznanie patrí aj dobrovoľníkom ako je Miroslav Košírer, ktorí verejnosti prezentujú naše vojenské dejiny, vrátane činnosti vojnových veteránov

Veľkej Británie a Severného Írska. Keďže v každej krajine sa vývoj starostlivosti o vojnových veteránov kreoval dlho, autonómne a s prihliadnutím na tradíciu či ekonomické podmienky, podobné porovnanie by boli neobjektívne. Sú však dob-

vstupy v 151 kultúrnych zariadeniach. Možno tiež dodať, že s rezortnou organizáciou Horezza, ktorá spravuje naše rekreačné a rehabilitačné zariadenia, rokujeme o ďalších výhodách pre veteránov.“

Text: Pavol Vitko

Za účasti 2. zástupcu náčelníka GŠ OS SR generálmajora Jindřicha Jocha, riaditeľa kancelárie MO SR Miroslava Wiedemanna, veliteľa pozemných síl a zároveň veliteľa posádky Trenčín generálmajora Ondreja Novosada a ďalších hostí sa 10. novembra uskutočnil na cintoríne z prvej svetovej vojny v Trenčíne – Zábraní pietny akt kladenia vencov.

Medzi množstvom cintorínov z prvej svetovej vojny na Slovensku je tento trenčiansky svojím spôsobom výnimočný. Ba dá sa povedať, že až do nedávnej minulosti bol prakticky zabudnutý. Nachádza sa totiž v priestoroch trenčianskeho muničného skladu a nie je prístupný verejnosti.

Štátny tajomník Ministerstva obrany SR Marián Saloň a druhý zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajor Jindřich Joch si pripomenuli výročie ukončenia prvej svetovej vojny 10. novembra v rámci pietnej spomienky na Murmanovej výšine v Bratislave. Štátny tajomník pripomenul, že medzi padlými boli aj tisíce Slovákov, ktorí prišli o život na viacerých európskych frontoch. Prvá svetová vojna si vyžiadala približne desať miliónov mŕtvych a ďalšie milióny zranených a zmrzačených. V závere spomienkovej slávnosti odslúžili vojenský duchovný ekumenický obrad na pamiatku padlých vojakov.

Na flámskych poliach

O svoju skúsenosť sa s nami podelila kolegyňa, niekdajšia redak-

torka Obrany Michaela Pokorná, ktorá momentálne žije v Belgicku: „Tu v Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE), v americkej základnej škole, sa o význame Dňa veteránov (Red Poppies Day) učia dokonca deti v materskej škole. Panie učiteľky im vysvetľujú význam tohto dňa, vymaľujú si obrázky k tejto téme a dnes ma dojala dcérka, keď zo škôlky priniesla domov báseň, ktorú napísal podplukovník John McCrae. Posielam Vám jej preklad.“

Aktivita Klubu generálov

Cintorín úspešne obnovuje Klub generálov SR, najmä regionálna zložka Sever pod vedením bývalého zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka v. v. Pavla Honzeka. Úsilie klubu o dôstojné uctenie pamiatky vojakov desiatich štátov, ktorí sú pochovaní na cintoríne, ocenil aj generálmajor Jindřich Joch. Podpredseda Klubu generálov SR generálporučík v. v. Peter Vojtek pripomenul, že aj takýmto spôsobom si chcú pripomenúť obeť prvej svetovej vojny.

V tomto roku podľa generála Honzeka Klub generálov obnovil 350 hrobových miest. „V roku 2017 chceme obnoviť sekciu B, čo predstavuje ďalších 223 miest a v roku 2018 poslednú sekciu cintorína C, kde je 182 náhrobných kameňov. Šestnásť hrobových miest predstavujú turecké hroby, ktoré ponecháme v pôvodnom stave, len ich očistíme a opravíme. Obnovíme 771 hrobových miest a budú identifikovateľné podľa tabuliek. Medzi náhrobnými kameňmi je zasiata tráva,“ približuje ge-

nerál Honzek zámer Klubu generálov SR zrekonštruovať k 100. výročiu ukončenia prvej svetovej vojny celý cintorín.

Vojaci 10 štátov

Na cintoríne leží 771 vojakov. Čechov, Slovákov, Rumunov, Maďarov, Rusov, Poliakov, Rakúšanov, Talianov, Turkov a Nemcov. Na ploche zhruba osemtisíc metrov štvorcových bolo pôvodne pochovaných 927 vojakov. Ale v roku 1925 bolo exhumovaných 154 príslušníkov bývalého Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov (neskoršej Juhoslávie) a boli prevezení na trenčiansky mestský cintorín, kde sú pochované ďalšie stovky vojakov, ktorí zahynuli v prvej svetovej vojne. Pamiatku vojakov si uctil vo svojom príhovore aj dekan trenčianskeho veliteľstva pozemných síl podplukovník Juraj Sitaš. Žiaci základnej školy Trenčín – Kubrá zapálili na hroboch sviečky a pridali malý drevený kríž s červeným makom.

Symbolickú večierku obetiam vojny zatrúbil trubač z Vojenskej hudby Banská Bystrica, ktorá celý pietny akt sprevádzala.

Text a foto: Jozef Žiak

Na flámskych poliach

Na flámskych poliach kvitnú červené maky
Medzi krížmi, rad radom
Označujú naše miesto a na oblohe
Stále udatne spievajú škovránky
Sťažka ich je počuť medzi zbraňami

My sme Smrť. Pred pár dňami
Sme žili, videli súmrak, videli žiariť zapadajúce slnko
Milovali a boli milovaní a teraz ležíme
Na flámskych poliach

Pokračuj v bitke s nepriateľom:

Do tvojich zoslabnutých rúk hodíme
Pochodeň, je tvoja, nes ju vysoko
Ak zradíš dôveru nás, čo sme zomreli
Nebudeme spať, hoci maky budú rásť
Na flámskych poliach.

Deň boja za slobodu a demokraciu

17. novembra si minister obrany Peter Gajdoš pripomenul Deň boja za slobodu a demokraciu pri Pamätníku popravených a umučených politických väzňov komunizmu na cintoríne v bratislavskej Vrakuni. Zdôraznil, že odkaz novembrových dní si treba neustále pripomínať: „Bol by som rád, keby v budúcnosti bolo na takýchto pietnych spomienkach viac mladých ľudí, aby si uvedomili, že demokracia a sloboda nie sú zadarmo.“ Pietna spomienka sa uskutočnila aj pri Bráne slobody na Devíne. Zúčastnili sa na nej i štátny tajomník Marián Saloň a predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko. Zamestnanci Ministerstva obrany SR a príslušníci Ozbrojených síl SR si Deň boja za slobodu a demokraciu pripomenuli na slávnostnom nástupe v klube ministerstva. Minister Gajdoš pri tejto príležitosti zdôraznil, že dodržiavanie demokratických princípov a bezpečnosť sú neoddeliteľne späté.

Spomienka na zosnulých

Profesionálni vojaci a zamestnanci rezortu obrany si pri príležitosti Pamiatky zosnulých 2. novembra uctili pri Pamätníku zmierenia v areáli ministerstva pamiatku zosnulých spolupracovníkov. Minister obrany Peter Gajdoš pri tejto príležitosti vyzval profesionálnych vojakov i civilných zamestnancov rezortu, aby počas celého roka, nielen v dňoch sviatočných, spomínali na svojich zosnulých spolupracovníkov. Pietna spomienka sa slávnostne zakončila v rezortnej Sieni slávy, venovanej pamiatke profesionálnych vojakov, ktorí zahynuli pri plnení svojich úloh v zahraničných operáciách a misiách. „Ďakujem, že ste na týchto našich profesionálnych vojakov nezabudli. Veľmi si to vážime,“ povedal náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim.

Foto: Ivan Kelement

Stredoeurópska bezpečnosť

Slovensko, Česko, Maďarsko, Rakúsko, Slovinsko a Chorvátsko upevnia v rámci Stredoeurópskej obrannej spolupráce (CEDC) regionálnu spoluprácu v oblasti bezpečnosti. Vyplýva to z deklarácie, ktorú 7. novembra v rakúskom Frauentkirchene podpísali ministri obrany tohto regionálneho zoskupenia. Peter Gajdoš na okraj stretnutia rokoval aj so spolkovým ministrom obrany a športu Rakúskej republiky Hansom Petrom Doskozilom. Deň nato 8. novembra sa v Sarajeve zúčastnil na stretnutí šéfov rezortov obrany krajín Stredoeurópskej obrannej spolupráce s ministerkou obrany Bosny a Hercegoviny Marinou Pendešovou.

Minister navštívil vojakov v Bosne

Minister obrany SR pri príležitosti stretnutia ministrov obrany krajín Stredoeurópskej obrannej spolupráce navštívil 8. novembra v Bosne a Hercegovine slovenských vojakov v kempe Butmir, ktorí pôsobia v operácii EUFOR ALTHEA. Slovenskí vojaci prispievajú k stabilizácii bezpečnosti v Bosne a Hercegovine už viac ako dvanásť rokov. Peter Gajdoš im poďakoval za prácu, ktorá šíri dobré meno SR v zahraničí. Zároveň sa zaujímal aj o ich názory na možné zlepšenie podmienok služby.

Nová šéfka odborov

Minister obrany Peter Gajdoš prijal 31. októbra novú predsedníčku Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany Máriu Huszlicskovú. „Je pred nami množstvo spoločnej práce, som však presvedčený, že sa nám vždy podarí dosiahnuť konsenzus,“ povedal. Nová predsedníčka Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany Mária Huszlicsková bola zvolená do funkcie 20. októbra v tajných voľbách a nahradila dlhoročného predsedu Mariána Lacka.

Opravujú vrtuľníky z Afganistanu

Na Letisku M. R. Štefánika v Bratislave pristálo 3. novembra lietadlo AN-124, ktoré priviezlo prvé tri vrtuľníky Mi-17 z Afganistanu na generálnu opravu. Realizujú ju Letecké opravovne Trenčín. Akciová spoločnosť, ktorá patrí pod rezort obrany, získala zákazku v medzinárodnom tendri agentúry NATO – Support and Procurement Agency (NSPA), kde obstará v konkurencii iných svetových spoločností.

V Bratislave o bezpečnostnej politike

Náместník generálneho tajomníka NATO pre politické záležitosti a bezpečnostnú politiku (PASP) Alejandro Alvargonzáles sa v Bratislave 8. novembra stretol so štátnym tajomníkom Ministerstva obrany SR Róbertom Ondrejčákom a štátnym tajomníkom rezortu diplomacie Lukášom Parížekom. Diskutovali o spolupráci Severoatlantickej aliancie a Európskej únie, o Zvereňovaní fonde NATO pre likvidáciu nevybuchnutej munície a improvizovaných výbušných zariadení pre Ukrajinu, pôsobení slovenského experta v Gruzínsku, dialógu so severoafrickými a blízko-východnými krajinami aj o reforme bezpečnostného prostredia na Ukrajine a v Gruzínsku.

Zasahovali proti narušiteľovi

Vojaci v rámci cvičenia RENEGÁT 2016 predstavili členom vlády na letisku v Kuchyni 21. novembra zásah proti možnému narušiteľovi vzdušného priestoru. Simulovali ho Vzdušné sily OS SR v spolupráci s Policajným zborom SR, ktorý mal podporu 5. pluku špeciálneho určenia Žilina, ako aj ďalších záchranno-bezpečnostných zložiek. Ukážku si okrem ministra obrany Petra Gajdoša prišli pozrieť minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Ľuboslav Ďerák a šéf rezortu životného prostredia László Sólymos. Súčasťou podujatia bola aj odborná príprava členov vlády.

Podporujeme obrannú spoluprácu EÚ a NATO

Ministri obrany členských štátov Európskej únie rokovali 14. a 15. novembra v Bruseli s ministrami zahraničných vecí o Globálnej stratégii EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku (EUGS). Prijaté závery rokovania predložili na decembrovom zasadnutí Európskej rady.

Lídri európskych rezortov obrany a diplomacie sa venovali aktuálnym témam z oblasti obrany a bezpečnosti EÚ, najmä implementácii obranno-bezpečnostných iniciatív stanovených v Globálnej stratégii EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku, príprave Akčného plánu európskej obrany, rozvoju strategickej spolupráce EÚ a NATO, misiám a operáciám pod záštitou Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ.

Potrebujeme konkrétne kroky

Jednou z hlavných tém bol implementačný plán pre obranu a bezpečnosť. Konkrétne úlohy definoval už bratislavský summit. „Vzhľadom na súčasný nepriaznivý vývoj medzinárodného bezpečnostného prostredia musíme občanom ukázať konkrétne kroky, ako chceme čeliť hrozbám, riešiť ich, a tým zaistiť bezpečnosť Európy,“ povedal minister obrany Peter Gajdoš. Podľa jeho slov má Slovensko ako predsedajúca krajina Rady EÚ prednostný záujem na tom, aby sa veci pohli ďalej.

Cieľom prijatých záverov je identifikovať novú úroveň ambícií Rady a prehĺbiť európskej obrannej spolupráce, vrátane finančných mechanizmov.

NATO a Európa

Účastníci rokovania opäť potvrdili vôľu prehĺbiť spoluprácu medzi EÚ a NATO. Diskutovalo sa tiež o operácii EUNAVFOR MED SOPHIA v Stredozemnom mori, ktorá je zameraná najmä na rozkladanie

prevádzkačských sietí, a tým na výrazné obmedzenie nelegálnej migrácie zo severu Afriky.

Minister obrany Slovenskej republiky Peter Gajdoš s ministrami obrany členských štátov Európskej únie diskutovali v Bruseli o užšej spolupráci Európskej únie a Severoatlantickej aliance, ako aj o operáciách Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky so zameraním na Líbyu a Stredomorie. Témou bola tiež príprava Európskeho obranného akčného plánu, ktorý pripravuje Európska komisia, ako aj budúce dlhodobé zameranie Európskej obrannej agentúry (EDA). Úlohy EDA budú vychádzať z Globálnej stratégie a implementačného plánu pre oblasť obrany a bezpečnosti a budú zamerané na rozvoj kľúčových spôsobilostí Európskej únie.

Podakovanie za podporu

Za účasti generálneho tajomníka NATO Jensa Stoltenberga ministri diskutovali o spoločnom súbore návrhov na implementáciu spoločnej deklarácie EÚ a NATO o spolupráci. Na rokovaní sa hovorilo aj o bezpečnosti v Stredozemnom mori, a teda o obrane južných hraníc Európy. Stredobodom záujmu bola operácia EUNAVFOR MED SOPHIA, ktorá sa zameriava na rozkladanie prevádzkačských sietí migrantov v medzinárodných vodách. Slovensko v každom prípade podporuje rýchlejšie kroky, aby Únia dokázala nelegálnu migráciu z Afriky a cez balkánsku trasu obmedziť, prípadne aspoň dostať pod kontrolu.

Na záver minister Gajdoš poďakoval vysokej predstaviteľke pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Federike Mogheri-

niovej, jej tímu, ako aj kolegom ministrom za podporu slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie. „Podarilo sa nám vytvoriť podmienky pre otvorenú diskusiu o aktuálnych témach na rozvoj Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky,“ konštatoval šéf slovenského rezortu obrany.

(aš)

Foto: NATO, Kód MO SR

Štít chráni Slovensko

Pred prechodom do protiútoku ženijné jednotky zriadili prechod v mínovom poli, ktoré položili nepriateľské jednotky. Samohybný výbušný odmínovač sa presunul do palebnej pozície pod ochranou mechanizovanej čaty a salvou 24 odmínovacích striel zriadil prechod v dĺžke 100 a šírke 5 metrov. Zároveň vojaci serebského ženijného práporu pomocou trhavín vytvárali ďalšie priechody pred ľavou časťou zostavy vlastných jednotiek.

Takto vyzerala len jedna z epizód najväčšieho tohtoročného vojenského cvičenia na našom území Slovenský štít 2016.

Spojenci spoločne plnili úlohy

Cvičenie prebiehalo (od 29. septembra do 14. októbra) za účasti takmer 1 700 vojakov zo Slovenska, Českej republiky (74. ľahký motorizovaný prápor Bučovice), Poľska (17. mechanizovaná brigáda), Maďarska (štáb práporu), USA (najmä Národnej gardy štátu Indiana) a Nemecka (v štábe brigády) nielen vo Výcvikovom priestore Vojenského obvodu Lešť, ale aj v Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši (Centrum simulčných technológií), v Trenčíne, Topoľčanoch a v Bratislave.

„Som nesmierne rád, že tímy kombinované z rôznych armád nemali najmenší problém pri zvládaní taktickej situácie. Vojaci boli schopní naplánovať aj uskutočniť operácie, prejsť z útoku do obrany, zo zálohy do prvého sledu či naopak. Na mňa najviac zapôsobil schopnosť všetkých cvičiacich dať sa dohromady, spoločne plniť úlohy. Ich pocit súdržnosti. Vojaci výborne spolupracovali. Výborne spolu pôsobili aj dôstojníci a velitelia rôznych národností v štáboch,“ spokojne konštatoval riadiaci cvičenia 1. zá-

stupca náčelníka GŠ OS SR generálporučík Pavel Macko.

Spoločne s veliteľom pozemných síl generálmajorom Ondřejom Novosadom a domácimi i zahraničnými hosťami pozorne sledovali dynamické ukážky. Vedenie boja s nepriateľom pred predným okrajom vlastných jednotiek v komplexnej súčinnosti

bojových a podporných síl a prostriedkov, zastavenie útoku nepriateľa, prípravu a uskutočnenie protiútoku. Napríklad aj nasadenie hĺbkového prieskumu (pozostávajúceho z amerických a slovenských vojakov) pomocou amerických vrtuľníkov UH-60, odrazenie leteckého útoku nepriateľa prostriedkami PVO (KUB), kladenie mínového poľa

na vopred vytýčenej čiare pomocou MU-90, využitie vzdušného MEDEVAC-u (vrtuľník UH-60) pri transporte ranených z bojiiska, ale aj pred prechodom do protiútok zariadenie ženijnými jednotkami prechodov v nepriateľskom mínovom poli prostredníctvom samohybných výbušných odminovačov.

Mnohonárodná operácia

Náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim, ktorý zavítal medzi cvičiacich vojakov na Lešti, vyzdvihol, že práve také medzinárodné cvičenia s našimi aliančnými partnermi, ako je Slovenský štít 2016 prinášajú veľké praktické skúsenosti pre veliteľov, štáby i vojakov našich ozbrojených síl. Zdieľali spoločné postupy pri plánovaní, riadení i samotnom vedení operácie.

V rámci jednotlivých fáz cvičenia si jeho účastníci komplexne preverili reakcie na rôzne druhy ohrození. Od nevojenských až po potrebu nasadenia mnohonárodného zoskupenia na obranu územnej celistvosti jedného zo spojencov. Cvičenie malo za úlohu preveriť všetky stupne velenia. Okrem jednotlivých priamo cvičiacich na Lešti to bol predovšetkým štáb a veliteľstvo prešovskej mechanizovanej brigády, ktoré sa pripravujú na certifikáciu ako deklarovaný prvok predurčený na plnenie úloh v rámci vyčleňovaných síl pre Severoatlantickú alianciu.

„Cvičenie sa ako každoročne zameriava na kolektívnu obranu, ale v tomto roku je to hlavné cvičenie Vyšehradskej štvorky. Dôraz sa kladie na primárneho cvičiaceho, ktorého štáb je rozložený v Liptovskom Mikuláši, pričom na Lešti je umiestnený jeden slovenský prápor a štyri prápory z Poľska, Čiech, Maďarska a Spojených štátov, ktoré vytvárajú taký balíček cvičiacich pre veliteľsko-štábne cvičenie veliteľstva brigády. Všetky cvičiace úrovne sú previazané spoločným scenárom tak, aby mohli byť naplnené výcvikové ciele špecificky stanovené pre každú úroveň. Cvičenie svoje hlavné ciele splnilo a bolo vyvrcholením celého výcvikového roka 2016 v podmienkach našich ozbrojených síl,“ konštatoval jeho riadiaci generálporučík Pavel Macko.

Slovensko-americké jednotky

V priebehu cvičenia Slovenský štít 2016 spoločne plnili úlohy aj dve zmiešané slovensko-americké jednotky. Ženijná a RCHBO. Tak ako minulý rok aj tento bola na cvičení plne integrovaná jednotka RCHBO. Cieľom spoločného výcviku s Národnou gardou štátu Indiana (USA) bolo predovšetkým zladieť operačné postupy a taktiku malých tímov pri riešení mimoriadnych situácií v oblasti RCHBO, zlepšiť spoluprácu a koordinovať jednotné velenie na taktickom stupni počas vedenia RCHBO operácii na medzinárodnej úrovni. Systematicky boli vytvárané zmiešané družstvá, ktoré precvičovali činnosti pri detekcii toxických chemických látok (simulantov) a nebezpečných priemyselných látok, vyhľadávajú a extrahujú kontaminovaných osôb z kontaminovaného priestoru

a potom ich dekontamináciu vrátane dekontaminácie techniky.

Úlohy zmiešaná jednotka pod velením kapitána Ľubomíra Melichera splnila, čo pri jej návšteve ocenili aj riadiaci cvičenia generálporučík Pavel Macko a veliteľ NG Indiana generálmajor Courtney Carr. Aj vďaka práci veliaceho poddôstojníka čaty rotmajstra Tomáša Božoka, či výborným ovládaním jazyka slobodníkov Gabriela Bartu a Samuela Oleksáka. Chemici si počas cvičenia precvičili aj spoločnú činnosť pri očiste techniky po prekonaní zamoreného priestoru, napríklad raketometnej jednotky.

Ženisti spoločne

Ďalšou spoločnou slovensko-americkou jednotkou na cvičení bola ženijná rota. Veliteľ ženijného práporu Sereď podplukovník Ladislav Kisel vysvetľuje: „Na cvičení sme mali niekoľko skupín vojakov. Najväčšia časť bola sústredená v tzv. ženijnej rote mínus, ktorá bola zložená z veliteľstva rot, jednej slovenskej a jednej americkej ženijnej čaty. Spolupráca s americkou jednotkou bola pre

nich veľkou výzvou. Som rád, že konečný výsledok bol veľmi dobrý.“ Cvičenie začali ženisti súčinnosťným výcvikom s americkými partnermi. Podľa podplukovníka Kisela sa v jeho priebehu ukázalo, že nielen my sa máme čo od Američanov učiť, ale aj oni od nás. Potvrdil to aj veliteľ americkej jednotky podplukovník Pitt, ktorý vyzdvihol vysokú profesionalitu slovenských ženistov pri výcviku s trhavinami, pri kladení mýnových polí a odminovaní. Lebo Američania tieto spôsobilosti už dlhšie nerozvíjajú. Výhodou spoločného plnenia úloh bolo, že slovenskí ženisti mali možnosť absolvovať výcvik pod vedením amerických inštruktorov pri hľadaní a odstraňovaní improvizovaných nástražných prostriedkov. „Získané skúsenosti prispievajú k rozvoju spôsobilostí príslušníkov nášho práporu. Ukázalo sa, že veliť zmiešanej jednotke nie je jednoduché. O tom sa presvedčilo aj velenie rot, ktoré muselo koordinovať jej činnosť, viesť plánovací proces v anglickom jazyku s partnermi, ktorí majú trochu iné postupy. Som rád, že veliteľ roty kapitán Tomáš Milner, veliteľ čaty poručík

Matej Dolník a ďalší túto výzvu zvládli. Som hrdý, že, veliteľ Národnej gardy štátu Indiana generálmajor Courtney Carr vyznamenal svojou medailou za výborné plnenie úloh veliaceho poddôstojníka rot nadrotmajstra Ladislava Máčai,“ hovorí veliteľ práporu podplukovník Kisel.

Obojstranný prínos

Nadrotmajster Máčai poznamenáva, že americkí ženisti oceňovali vysokú profesionalitu seredských ženistov. Aj možnosti, ktoré na výcvik poskytuje Centrum výcviku Lešť. Napríklad cvičisko pre boj v zastavanej oblasti Oremland.

„Pri prehľadávacích operáciách sa sústreďujú skôr na násilné vniknutie do budovy. My zasa kladieme dôraz na dôkladnú hĺbkovú kontrolu, zber dôkazov. Vzájomne sme sa oboznámili s oboma postupmi. Americkým kolegom sme ukázali mýnovanie pomocou mýnového ukladáča UD – 90. Vyskúšali si pomocou neho kladenie mín, vytyčovanie mýnových polí aj odminovanie pomocou Boženy. Američania už ručné kladenie mýnových polí nepoužívajú. Všetko robia na diaľku. Pôsobenie v spoločnej jednotke dalo mne a mojim kolegom neoceniteľné skúsenosti. Úlohy sme splnili aj vďaka výbornej práci veliteľa družstva rotného Martina Nižného, vodiča desiatnika Jozefa Karaffu či veliaceho poddôstojníka čaty rotného Petra Kleina,“ spokojne sumarizuje nadrotmajster Máčai.

Využili aj leteckú podporu

Najväčšie zastúpenie spomedzi cvičiacich vojsk na Lešti mali príslušníci trebišovského zmiešaného mechanizovaného práporu. Jeho veliteľ podplukovník Róbert Funtal zdôraznil, že z pohľadu velenia a štábu bolo cieľom cvičenia naplánovať použitie práporu v obrannej a útočnej operácii na území SR, zdokonaliť a zladit' ich v plánovacom

procesu v priebehu vedenia operácie, zosúladiť taktické postupy s ďalšími prápormi a skvalitniť úroveň plánovacieho procesu. Na Lešti cvičili najmä prvá a druhá mechanizovaná rota, tanková rota, ako aj logistické zabezpečenie. „Na cvičení sa vyznamenali kapitáni: Peter Hlebaško, Radoslav Oláh, Tomáš Korobanič, nadporučíci Marián Gonda, Peter Holp a poručík Rastislav Bodnár,“ hodnotí podplukovník Funtal’.

Veliteľ 2. mechanizovanej rotý kapitán Korobanič približuje, že rota prvé dni cvičenia venovala precvičovaniu taktickej prípravy so zameraním na defenzívne a ofenzívne operácie. V týchto dňoch si precvičila útok s úplnou prípravou, zaujatie obrany mimo dotyk s nepriateľom, vykonanie protiútok a v neposlednom rade taktické presuny rot. Bolo to dobré na zladenie roty pred samotným cvičením. V ďalších dňoch už rota pôsobila v medzinárodnom zoskupení. Jej hlavnou úlohou bolo pripraviť a vybudovať priestor obrany na trigonometri Kobyla za podpory ženijných jednotiek zo Slovenska a USA.

„Rota ženijne budovala okopy pre jednotlivých vojakov a potom dobudovala a upravovala okopy pre techniku, spojovacie zákopy, ale aj nakryté okopy pre živú silu, ktoré nám pomohli vybudovať ženísti zo Serede. Slovenskí a americkí ženísti položili mýnové pole pred predným okrajom našej obrany. Vzápätí naša rota viedla obrannú operáciu s cieľom zastaviť nepriateľa. Tak sme vytvorili podmienky na protiútok poľskej mechanizovanej čaty na Rosomakoch, posilnenej o časť českej motorizovanej rotý a našu tankovú čatu. Počas celej doby v priestore operácie pôsobili americké a slovenské prieskumné jednotky. Za najväčší klad považujem možnosť vybudovania a vyskúšania obrany rotý takmer na plný profil s veľkou podporou ženijných jednotiek. Počas mojej vojenskej kariéry sa to precvičovalo po prvý raz. Prínosom bolo, že pre rotu boli vyčlenené reálne vzlety vrtuľníkov na moje vyžiadanie na podporu obrany, ale aj počas protiútok a na vyžiadanie vzlety MEDEVAC-u,“ približuje kapitán Korobanič cvičenie zo svojho pohľadu.

Podpora cvičenia

Celý priebeh cvičenia na Lešti zabezpečovala zmiešaná medzinárodná jednotka Vojenskej polície pod vedením nadporučíka Mareka Kornaja. Má bohaté skúsenosti z pôsobenia v medzinárodnom prostredí. Či už z mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO (MNMPBAT), z operácie ALTHEA, či tri razy z Afganistanu, ale aj tak to bola pre neho veľká výzva. Jednotku tvorili vojenský policajti zo Slovenska, Českej republiky a USA. Spoločne zaisťovali policajnú podporu jednotiek počas vedenia operácie. Okrem iného kontrolu osôb a

vozidiel na check pointoch, patroly, zabezpečenie konvojov, ale aj ochranu určených osôb a jednotiek.

„Uskutočňovali sme aj vyhľadávacie operácie, zadržiavanie osôb a potom vypočúvanie, získavanie informácií a fotodokumentácie, regulovanie dopravy v priestore operácie. Podarilo sa nám vytvoriť funkčnú jednotku Vojenskej polície, za čo patrí moja vďaka predovšetkým veliteľom národných celkov: za Slovensko nadrotmajstrovi Marianovi Lenčešovi, za Českú republiku majorovi Lubomírovi Štarhovi a za USA nadporučíkovi Davidovi Duckerovi,“ poznamenáva veliteľ medzinárodnej jednotky Vojenskej polície.

Veľa slov chvály na svoju prácu si vypočuli od našich i zahraničných účastníkov cvičenia príslušníci martinského opravárenského

práporu. Jeho náčelník štábu major Vladimír Palko mal so svojimi podriadenými na starosti komplexné zabezpečenie tábora Riečky. Martinskí opravári zabezpečili 110 opráv techniky, službu PHM. Dotankovali 60-tisíc litrov nafty, tisíc litrov benzínu, zabezpečovali celý chod parku techniky, jeho ochranu.

„Mechanici čaty opráv techniky pod vedením poručíka Mateja Pavlačku niekedy doslova čarovali. Podarilo sa im zvládnuť mnohé, v poľných podmienkach pomerne náročné opravy. Najmä pre trebišovský zmiešaný mechanizovaný prápor, prešovské útvary, ženijný prápor Sereď či prápor

logistiky Hlohovec. Ale pomohli aj vojakom z Českej republiky, Poľska či USA. Ohlasy našich a zahraničných útvarov na ich prácu ma tešia. Výborný výkon odviezol aj veliteľ tábora Riečky kapitán Vladimír Kadlub, náčelník parku nadporučík Pavol Tkáč, veliteľ družstva opráv kolesovej techniky rotný Peter Kompiš, mechanici: čatári Jozef Cibula, Marek Huntoš, rotný Juraj Cyprich či desiatnik Matúš Korub. Okrem toho vojaci plnili aj prepravné úlohy. Len na Lešti najazdili vyše 3 200 km, zabezpečili pílenie dreva, opravu telefonického pripojenia, ženijného náradia, maskovanie,“ konštatuje major Palko.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor,

archív práporu opráv techniky

Biele levy pre hrdinov

Najvyšším štátnym vyznamenaním Českej republiky, Radom Bieleho leva, vyznamenal prezident Miloš Zeman pri príležitosti osláv vzniku Československej republiky 28. októbra generálporučíka Jaroslava Klemeša, armádneho generála Karla Janouška in memoriam, brigádneho generála Karla Kuttelwaschera in memoriam a plukovníka Aloisa Dubca (na obrázku). Deväťdesiatštyriročný Jaroslav Klemeš bol počas druhej svetovej vojny príslušníkom čs. zahraničného odboja a členom výsadku Platinum - Pewter. Vyznamenaný bol za mimoriadne zásluhy v prospech ČR a za bojovú činnosť. Letecký maršal RAF Janoušek bol cez vojnu najvyšším predstaviteľom čs. letectva, Karel Kuttelwascher zasa najúspešnejším československým stíhacím pilotom a plukovník Alois Dubec pôsobil počas druhej svetovej vojny ako pilot Royal Air Force.

Deň ruskej vojenskej slávy

Na Červenom námestí v centre Moskvy sa 7. novembra uskutočnila slávnostná vojenská prehliadka, ktorá je pripomenutím defilé jednotiek Červenej armády zo 7. novembra 1941. Podľa plánov prešlo po Červenom námestí 5 000 príslušníkov ruskej armády. Vlajkonosiči niesli zástavy jednotlivých zložiek Červenej armády, ktoré pred 75 rokmi bránili Moskvu. Čestné miesto na tribúne zaujali veteráni druhej svetovej vojny. Diváci na Červenom námestí videli aj rekonštrukciu epizód druhej svetovej vojny a bojovú techniku z tohto obdobia. Siedmy november je v Rusku vyhlásený za Deň vojenskej slávy Ruska. V tento deň roku 1941 sa na Červenom námestí konala slávnostná vojenská prehliadka pri príležitosti výročia vypuknutia októbrovej boľševickej revolúcie. Vojaci, ktorí sa na nej zúčastnili, šli z námestia priamo na front, lebo nemecké jednotky vtedy útočili na hlavné mesto.

Foto: TASR

Kubánci cvičili proti Trumpovi

Na Kube sa v dňoch 16. – 20. novembra uskutočnilo celoštátne vojenské cvičenie zamerané na prípravu na konfrontáciu so sériou „nepriateľských akcií“. Kubánska vláda začiatok cvičenia priamo nespojila s úspechom Donalda Trumpa v prezidentských voľbách, avšak oznámenie o manévroch a taktických cvičeniach po celej krajine prišlo takmer súčasne s Trumpovým víťazstvom. Rozhodnutie publikoval denník Granma červeným písmom. Podobné cvičenie sa na Kube uskutoční už po siedmy raz. Prvé sa konalo v roku 1980 po zvolení republikána Ronalda Reagana za amerického prezidenta. Trump sa v rámci predvolebnej kampane zaviazal zvrátiť kroky svojho predchodcu Baracka Obamu, ktorý obnovil diplomatické vzťahy s Kubou a je aj proti prebiehajúcej normalizácii vzťahov oboch štátov.

Nemecko zostáva v Turecku

Nemeckí poslanci 10. novembra odobrili návrh ponechať vyše 250 príslušníkov nemeckých vzdušných síl a tiež prieskumné a tankovacie lietadlá na základni Incirlik na juhu Turecka, kde sa podieľajú na operáciách proti Islamskému štátu. Zákonodarcovia návrh na predĺženie mandátu schválili pomerom 445 ku 139 hlasom aj napriek v poslednej dobe značne napätým nemecko-tureckým vzťahom. Vzťahy Berlína s Ankarou sa zhoršili po tom, ako nemecký parlament v júni prijal rezolúciu označujúcu vyvražďovanie Arménov osmanskými Turkami počas prvej svetovej vojny za genocídu. Nemecká vláda plánuje preskúmať aj iné možné alternatívy k Incirliku.

Japonsko, Južná Kórea a USA spolu

Japonsko, Južná Kórea a Spojené štáty začali 9. novembra neďaleko Havajských ostrovov vojenské námorné cvičenie, ktorého cieľom je obrana proti balistickým raketám vypáleným z územia Kórejskej ľudovodemokratickej republiky. Cvičenie námorných síl troch štátov sa konalo už druhý raz v priebehu štyroch mesiacov na posilnenie ich obranyschopnosti v prípade útoku balistickými raketami za strany KĽDR. Do manévrov sa zapojili torpédoborce vybavené integrovaným systémom protivzdušnej obrany Aegis, avšak napádanie taktických cieľov sa údajne neprevičovalo.

Čierna Hora dostala pozvánku

Zástupkyňa generálneho tajomníka NATO Rose Gottemoellerová 3. novembra počas návštevy Čiernej Hory vyhlásila, že úsilie tejto bývalej juhoslovanskej republiky o členstvo v transatlantickej vojenskej aliancii hladko napreduje aj napriek silnému nesúhlasu Ruska. Zástupkyňa Jensa Stoltenberga vyjadrila očakávanie, že malá balkánska krajina sa stane členom aliancie na jar 2017, keď parlamenty všetkých 28 členských štátov NATO i samotnej Čiernej Hory ratifikujú príslušné dokumenty. Čiernohorskí predstavitelia obviňujú Rusko z toho, že stálo za pokusom o prevrat v čase októbrových volieb, cieľom ktorého malo byť zvrhnutie prázapadnej vlády.

Poľsko zakladá domobranu

V Poľsku by do roku 2019 mali vzniknúť Ozbrojené sily územnej obrany (WOT) - polovojenská organizácia vytvorená z civilistov, ktorí absolvujú základný vojenský výcvik. Nové sily budú mať 53 000 príslušníkov. Poľská vláda predpokladá celkové náklady vo výške okolo 3,6 miliardy zlotých (817 mil. eur). Podľa poľského rezortu obrany ide o najmenej nákladný spôsob zvýšenia obranyschopnosti krajiny a o najlepšiu reakciu na nebezpečenstvo hybridnej vojny zo strany Ruska. Novým silám tzv. Macierewiczovej armády, ktorých hovorový názov vychádza z mena ministra obrany Antoniho Macierewicza, budú veliť vojaci z povolania.

TECHNIKA

NOVINKY • TRENDY • VÍZIE

Z histórie tankov II.

Československo bolo tanková veľmoc

V období medzi dvoma svetovými vojnami dokázalo len deväť krajín skonštruovať a vyrábať vlastné tanky. Československo bolo jednou z nich. Obrnené vozidlá československej produkcie zaznamenali tiež koncom tridsiatych rokov veľké exportné úspechy.

Po vzniku Československa tvorili jediná výzbroj jeho obrnených jednotiek pancierové vlaky a niekoľko obrnených automobilov. Už v roku 1919 sa objavil návrh na kúpu tankov zo spojeneckých prebytkov. Výsledkom bol nákup siedmich strojov Renault FT-17, ktoré prišli v rokoch 1922-24. V priebehu 20. rokov sa objavilo niekoľko

návrhov na konštrukciu vlastného tanku, dostali sa však len do štádia projektu.

Módne tančíky

Prvým pásovým obrneným vozidlom, ktoré sa v Československu sériovo vyrábalo, sa tak stal až Tančík vz. 33, ktorých do roku 1934 vzniklo 70 kusov. Išlo o slepú uličku

vývoja obrnenej techniky, ktorá však bola v tom čase módnou záležitosťou a československá armáda sa ňou nechala zlákať.

Tančíky vznikli v Británii ako lacná alternatíva k zložitým tankom. V záujme jednoduchšej konštrukcie tančíky nemali otočnú vežu, v trupe boli umiestnené guľomety na podporu pechoty. Českosloven-

OKTÓBER

1	Nedeľa	Arnold
2	Pondelok	Levoslav
3	Utorok	Stela
4	Streda	František
5	Štvrtok	Viera
6	Piatok	Natália
7	Sobota	Eliška
8	Nedeľa	Brigita
9	Pondelok	Dionýz
10	Utorok	Slavomíra
11	Streda	Valentína
12	Štvrtok	Maximilián
13	Piatok	Koloman
14	Sobota	Boris
15	Nedeľa	Terézia
16	Pondelok	Vladimíra
17	Utorok	Hedviga
18	Streda	Lukáš
19	Štvrtok	Kristián
20	Piatok	Vendelín
21	Sobota	Uršula
22	Nedeľa	Sergej
23	Pondelok	Alojzia
24	Utorok	Kvetoslava
25	Streda	Aurel
26	Štvrtok	Demeter
27	Piatok	Sabína
28	Sobota	Dobromila
29	Nedeľa	Klára
30	Pondelok	Šimon, Simona
31	Utorok	Aurélia

NOVEMBER

1	Streda	Denis, Denisa, Sviatok všetkých svätých
2	Štvrtok	Pamiatka zosnulých
3	Piatok	Hubert
4	Sobota	Karol
5	Nedeľa	Imrich
6	Pondelok	Renáta
7	Utorok	René
8	Streda	Bohumír
9	Štvrtok	Teodor
10	Piatok	Tibor
11	Sobota	Martin, Maroš
12	Nedeľa	Svätopluk
13	Pondelok	Stanislav
14	Utorok	Irma
15	Streda	Leopold
16	Štvrtok	Agnesa
17	Piatok	Klaudia, Deň boja za slobodu a demokraciu
18	Sobota	Eugen
19	Nedeľa	Alžbeta
20	Pondelok	Félix
21	Utorok	Elvira
22	Streda	Cecília
23	Štvrtok	Klement
24	Piatok	Emília
25	Sobota	Katarína
26	Nedeľa	Kornel
27	Pondelok	Milan
28	Utorok	Henrieta
29	Streda	Vratko
30	Štvrtok	Ondrej, Andrej

DECEMBER

1	Piatok	Edmund
2	Sobota	Bibiána
3	Nedeľa	Oldrich
4	Pondelok	Barbora, Barbara
5	Utorok	Oto
6	Streda	Mikuláš
7	Štvrtok	Ambróz
8	Piatok	Marína
9	Sobota	Izabela
10	Nedeľa	Radúz
11	Pondelok	Hilda
12	Utorok	Otília
13	Streda	Lucia
14	Štvrtok	Branislava, Bronislava
15	Piatok	Ivica
16	Sobota	Albína
17	Nedeľa	Kornélia
18	Pondelok	Sláva, Slávka
19	Utorok	Judita
20	Streda	Dagmara
21	Štvrtok	Bohdan
22	Piatok	Adela
23	Sobota	Nadežda
24	Nedeľa	Adam a Eva, Štedrý deň
25	Pondelok	1. sviatok vianočný
26	Utorok	Štefan, 2. sviatok vianočný
27	Streda	Filoména
28	Štvrtok	Ivana, Ivona
29	Piatok	Milada
30	Sobota	Dávid
31	Nedeľa	Silvester

2017

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JANUÁR

1	Nedeľa	Nový rok, Deň vzniku SR
2	Pondelok	Alexandra, Karína
3	Utorok	Daniela
4	Streda	Drahošlav
5	Štvrtok	Andrea
6	Piatok	Antónia, Zjavenie Pána, Traja králi
7	Sobota	Bohuslava
8	Nedeľa	Severín
9	Pondelok	Alexej
10	Utorok	Daša
11	Streda	Malvína
12	Štvrtok	Ernest
13	Piatok	Rastislav
14	Sobota	Radovan
15	Nedeľa	Dobroslav
16	Pondelok	Kristína
17	Utorok	Nataša
18	Streda	Bohdana
19	Štvrtok	Drahomíra, Mário
20	Piatok	Dalibor
21	Sobota	Vincent
22	Nedeľa	Zora
23	Pondelok	Miloš
24	Utorok	Timotej, Timea
25	Streda	Gejza
26	Štvrtok	Tamara
27	Piatok	Bohuš
28	Sobota	Alfonz
29	Nedeľa	Gašpar
30	Pondelok	Ema
31	Utorok	Emil

FEBRUÁR

1	Streda	Tatiana
2	Štvrtok	Erik, Erika
3	Piatok	Blažej
4	Sobota	Veronika
5	Nedeľa	Agáta
6	Pondelok	Dorota
7	Utorok	Vanda
8	Streda	Zoja
9	Štvrtok	Zdenko
10	Piatok	Gabriela
11	Sobota	Dezider
12	Nedeľa	Perla
13	Pondelok	Arpád
14	Utorok	Valentín
15	Streda	Pravoslav
16	Štvrtok	Ida, Líana
17	Piatok	Miloslava
18	Sobota	Jaromír
19	Nedeľa	Vlasta
20	Pondelok	Lívia
21	Utorok	Eleonóra
22	Streda	Etela
23	Štvrtok	Roman, Romana
24	Piatok	Matej
25	Sobota	Frederik, Frederika
26	Nedeľa	Viktor
27	Pondelok	Alexander
28	Utorok	Zlatica

MAREC

1	Streda	Albín
2	Štvrtok	Anežka
3	Piatok	Bohumil, Bohumila
4	Sobota	Kazimír
5	Nedeľa	Fridrich
6	Pondelok	Radoslav, Radoslava
7	Utorok	Tomáš
8	Streda	Alan, Alana
9	Štvrtok	Františka
10	Piatok	Branislav, Bruno
11	Sobota	Angela, Angelika
12	Nedeľa	Gregor
13	Pondelok	Vlastimil
14	Utorok	Matilda
15	Streda	Svetlana
16	Štvrtok	Boleslav
17	Piatok	Ľubica
18	Sobota	Eduard
19	Nedeľa	Jozef
20	Pondelok	Vítazoslav, Klaudius
21	Utorok	Blahoslav
22	Streda	Beňadik
23	Štvrtok	Adrián
24	Piatok	Gabriel
25	Sobota	Marián
26	Nedeľa	Emanuel
27	Pondelok	Alena,
28	Utorok	Soňa
29	Streda	Miroslav
30	Štvrtok	Vieroslava
31	Piatok	Benjamín

APRÍL

1	Sobota	Hugo
2	Nedeľa	Zita
3	Pondelok	Richard
4	Utorok	Izidor
5	Streda	Miroslava
6	Štvrtok	Irena
7	Piatok	Albert
8	Sobota	Zoltán
9	Nedeľa	Milena
10	Pondelok	Igor
11	Utorok	Július
12	Streda	Ester
13	Štvrtok	Aleš
14	Piatok	Justína, Veľký piatok
15	Sobota	Fedor
16	Nedeľa	Dana, Danica, Veľkonočná nedeľa
17	Pondelok	Rudolf, Veľkonočný pondelok
18	Utorok	Valér
19	Streda	Jela
20	Štvrtok	Marcel
21	Piatok	Ervin
22	Sobota	Slavomír
23	Nedeľa	Vojtech
24	Pondelok	Juraj
25	Utorok	Marek
26	Streda	Jaroslava
27	Štvrtok	Jaroslav
28	Piatok	Jarmila
29	Sobota	Lea
30	Nedeľa	Anastázia

MÁJ

1	Pondelok	Sviatok práce
2	Utorok	Žigmund
3	Streda	Galina
4	Štvrtok	Florián
5	Piatok	Lesia, Lesana
6	Sobota	Hermína
7	Nedeľa	Monika
8	Pondelok	Ingrida, Deň víťazstva nad fašizmom
9	Utorok	Roland
10	Streda	Viktória
11	Štvrtok	Blažena
12	Piatok	Pankrác
13	Sobota	Servác
14	Nedeľa	Bonifác
15	Pondelok	Žofia
16	Utorok	Svetozár
17	Streda	Gizela
18	Štvrtok	Viola
19	Piatok	Gertrúda
20	Sobota	Bernard
21	Nedeľa	Zina
22	Pondelok	Júlia, Juliána
23	Utorok	Želmíra
24	Streda	Ela
25	Štvrtok	Urban
26	Piatok	Dušan
27	Sobota	Iveta
28	Nedeľa	Viliam
29	Pondelok	Vilma
30	Utorok	Ferdinand
31	Streda	Petrana, Petronela

JÚN

1	Štvrtok	Žaneta
2	Piatok	Xénia, Oxana
3	Sobota	Karolína
4	Nedeľa	Lenka
5	Pondelok	Laura
6	Utorok	Norbert
7	Streda	Róbert
8	Štvrtok	Medard
9	Piatok	Stanislava
10	Sobota	Margaréta
11	Nedeľa	Dobroslava
12	Pondelok	Zlatko
13	Utorok	Anton
14	Streda	Vasil
15	Štvrtok	Vít
16	Piatok	Blanka, Bianka
17	Sobota	Adolf
18	Nedeľa	Vratislav
19	Pondelok	Alfréd
20	Utorok	Valéria
21	Streda	Alojz
22	Štvrtok	Paulína
23	Piatok	Sidónia
24	Sobota	Ján
25	Nedeľa	Olívia, Tadeáš
26	Pondelok	Adriána
27	Utorok	Ladislav, Ladislava
28	Streda	Beáta
29	Štvrtok	Peter a Pavol, Petra
30	Piatok	Melánia

2017

JÚL

1	Sobota	Diana
2	Nedeľa	Berta
3	Pondelok	Miloslav
4	Utorok	Prokop
5	Streda	Sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda
6	Štvrtok	Patrik, Patrícia
7	Piatok	Oliver
8	Sobota	Ivan
9	Nedeľa	Lujza
10	Pondelok	Amália
11	Utorok	Milota
12	Streda	Nina
13	Štvrtok	Margita
14	Piatok	Kamil
15	Sobota	Henrich
16	Nedeľa	Drahomír
17	Pondelok	Bohuslav
18	Utorok	Kamila
19	Streda	Dušana
20	Štvrtok	Ilja, Eliáš
21	Piatok	Daniel
22	Sobota	Magdaléna
23	Nedeľa	Olga
24	Pondelok	Vladimír
25	Utorok	Jakub
26	Streda	Anna, Hana
27	Štvrtok	Božena
28	Piatok	Krištof
29	Sobota	Marta
30	Nedeľa	Libuša
31	Pondelok	Ignác

AUGUST

1	Utorok	Božidara
2	Streda	Gustáv
3	Štvrtok	Jerguš
4	Piatok	Dominik, Dominika
5	Sobota	Hortenzia
6	Nedeľa	Jozefína
7	Pondelok	Štefánia
8	Utorok	Oskar
9	Streda	Ľubomíra
10	Štvrtok	Vavrinec
11	Piatok	Zuzana
12	Sobota	Darina
13	Nedeľa	Ľubomír
14	Pondelok	Mojmír
15	Utorok	Marcela
16	Streda	Leonard
17	Štvrtok	Milica
18	Piatok	Elena, Helena
19	Sobota	Lýdia
20	Nedeľa	Anabela
21	Pondelok	Jana
22	Utorok	Tichomír
23	Streda	Filip
24	Štvrtok	Bartolomej
25	Piatok	Ľudovít
26	Sobota	Samuel
27	Nedeľa	Silvia
28	Pondelok	Augustín
29	Utorok	Nikola, Nikolaj, Výročie SNP
30	Streda	Ružena
31	Štvrtok	Nora

SEPTEMBER

1	Piatok	Drahoslava, Deň Ústavy SR
2	Sobota	Linda
3	Nedeľa	Belo
4	Pondelok	Rozália
5	Utorok	Regína
6	Streda	Alica
7	Štvrtok	Marianna
8	Piatok	Miriama
9	Sobota	Martina
10	Nedeľa	Oleg
11	Pondelok	Bystrík
12	Utorok	Mária
13	Streda	Ctibor
14	Štvrtok	Ľudomil
15	Piatok	Jolana, Sedembolestná Panna Mária
16	Sobota	Ľudmila
17	Nedeľa	Olympia
18	Pondelok	Eugénia
19	Utorok	Konštantín
20	Streda	Ľuboslav, Ľuboslava
21	Štvrtok	Matúš
22	Piatok	Móric, Deň Ozbrojených síl SR
23	Sobota	Zdenka
24	Nedeľa	Ľuboš, Ľubor
25	Pondelok	Vladislav
26	Utorok	Edita
27	Streda	Cyprián
28	Štvrtok	Václav
29	Piatok	Michal, Michaela
30	Sobota	Jarolím

LT vz. 34

Prvý tank československej konštrukcie. Práce na ňom sa začali v ČKD roku 1932, sériovú výrobu spustili v roku 1933. Vzniklo 50 kusov. Výzbroj kanónom kalibru 37 mm a dvomi guľometmi kalibru 7,92 mm bola na vtedajšie pomery na dobrej úrovni. Pancierovanie 15 mm však bolo slabé a stroje boli pomalé. S motorom s výkonom 62 koní dosahovali iba 30 km/h. Trojčlenná posádka trpela veľkým hlukom. Ovládanie bolo ťažké, tank mal problémy s pásmi. Stroje LT vz.34 preto československá armáda preradila na prieskumné a výcvikové účely. Po rozbití Československa ostalo 27 kusov týchto tankov slovenskej armáde. Tá ich používala na výcvik. V čase Slovenského národného povstania už boli všetky nepojazdné a do bojov sa nezapojili.

sko kúpilo v roku 1930 tri stroje Carden-Lloyd a po úpravách konštrukcie vznikol domáci Tančík vz. 33. Hneď sa však ukázali jeho slabé stránky – nedostatočná ochrana, výzbroj i výkony. Dvojčlenná posádka bola stiesnená v maličkom trupe vozidla, z ktorého mala len minimálny výhľad. Jednu úlohu však splnili v čs. armáde na výbornú – poslúžili na výcvik tankových posádok pre nové vozidlá.

A hociarmáda už žiadne ďalšie tančíky neobjednala, obe hlavné zbrojovky Škoda i ČKD ich ďalším vývojom dosiahli úspechy v zahraničí. Škoda vyvinula typ Š-1-d, ktorý mal v korbě umiestnený kanón kalibru 37 mm. Malú sériu kúpila Juhoslávia. V tomto prípade už nešlo o tančíky, ale o ľahké samohybné protitankové delá. ČKD zasa vyvinula typ AH-IV, ktorý mal malú otočnú vežu s guľometom. Stroje nakúpilo Rumunsko a Švédsko.

Vítaná korisť Nemecka

Až po fiasku s tančíkmi vznikol prvý skutočný tank LT vz. 34. Trpel množstvom detských chorôb, najmä hlučnosťou. Preto

LT vz. 38

Podľa viacerých odborníkov najlepší ľahký tank na začiatku druhej svetovej vojny sa už do výzbroje československej armády nedostal. Jeho výrobu prevzali nemeckí okupanti. Mal vyvážené vlastnosti – dobrý a jednoduchý podvozok, spoľahlivý a výkonný motor, dobré pancierovanie i výzbroj. V prvých verziách mal pancier hrúbku 25 mm, neskôr ju zvýšili až na 50 mm. Výzbroj tvoril kanón kalibru 37 mm a dva guľomety. Československá armáda zadala vývoj v roku 1937, pretože chcela tank s jednoduchším podvozkom ako LT vz. 35. Súťaž vyhrala továreň ČKD, objednávku na 150 kusov však nestihla splniť. Všetky tanky prevzali Nemci a nechali pokračovať výrobu. Ľahkých tankov vyrobili spolu 2 500, na ich dobrom podvozku postavili okolo 4 000 ďalších vozidiel – stíhačov tankov Marder a Hetzer, samohybných diel Grille, prieskumných a protiletadlových tankov. Okrem Nemecka používalo tieto stroje aj Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko a Švédsko, ktoré ich vyrábalo v licencií. Bol to aj najpočetnejší tank slovenskej vojnovéj armády, ktorá kúpila od Nemecka spolu 74 kusov. Mnohé z nich boli nasadené v Slovenskom národnom povstaní.

ho čoskoro nahradil lepší typ LT vz. 35. Najdokonalejší typ LT vz. 38 sa už do výzbroje nedostal, po obsadení Čiech a Moravy ho prebrala nemecká armáda. Československé tanky pomohli Hitlerovi dobyť

Poľsko. Väčšinu nemeckých tankov v tom čase totiž tvorili typy PzKpfw I a II vyzbrojené guľometmi alebo 20 mm kanónom. Stovky pôvodne československých tankov so silnejšou výzbrojou 37 mm kanónom boli výraznou posilou.

Tank LT vz. 38 vznikol na základe série strojov TNH, ktoré v ČKD vyvinuli na export. Kúpil ich Irán, Peru či Švajčiarsko, pod označením LT-40 ich používala aj armáda vojnového slovenského štátu.

V Československu na sklonku 30. rokov vznikli aj prototypy tankov strednej váhovej kategórie. Do výroby sa dostala iba Škoda T-21 – aj to v Maďarsku. Tam na jej základe vzniklo 285 tankov Turán I s kanónom kalibru 40 mm a 139 tankov Turán II s kanónom kalibru 75 mm. Na podvozku tohto tanku vzniklo v Maďarsku aj samohybné delo Zrínyi. Po skončení vojny sa dostali vozidlá Zrínyi ako korisť aj do výzbroje československej armády.

LT vz. 35

Základ predvojnovéj československej armády vznikol na základe nového programu na budovanie útočnej vozby z novembra 1934. Porovnávacie skúšky vyhrala továreň Škoda a jej typ Š-IIa, ktorý do výzbroje zaviedli ako LT vzor 35. Vyrobili 434 kusov, z nich 298 tvorilo výzbroj československej armády, 126 kusov dodali do Rumunska a 10 do Bulharska. Tank dosahoval rýchlosť 34 km/h, ale mal lepšie jazdné vlastnosti ako jeho predchodca. Dokázal zložiť ťažší horský terén, bol pohodlnejší pre posádku. Výzbroj tvoril kanón kalibru 37 mm a dva 7,92 mm guľomety. Pancier mal hrúbku 25 mm. Po rozbití Československa zaradilo 244 ukoistených tankov do výzbroje Nemecko. Pod označením PzKpfw 35(t) ich nasadilo v Poľsku a vo Francúzsku, časť sa zapojila do útoku na ZSSR. Potom už boli beznádejne zastarané.

Na Slovensku ostalo 52 kusov, ktoré sa vo väčšom počte zúčastnili bojov v ZSSR v lete 1941. Časť tam bola zničená, zvyšok po stiahnutí z frontu mal slúžiť najmä na výcvik. Po vypuknutí SNP v roku 1944 sa niekoľko pojazdných strojov zapojilo do bojov proti Nemcom. Nepojazdné stroje boli použité pri stavbe povstaleckých pancierových vlakov alebo sčasti zakopané do zeme ako pevnosti na prístupoch k Banskej Bystrici.

Phalanx chráni základne

Americká armáda zverejnila, že od konca roka 2015 používa v Iraku batériu protivzdušnej obrany. Tá je určená na ochranu základne používanej americkými vojakmi pred útokmi teroristickej organizácie Islamský štát. Batéria je vybavená systémami C-RAM. Ide o pozemnú verziu námorného protiraketového systému Phalanx. Skratka C-RAM znamená Counter Rocket, Artillery and Mortar, čiže proti raketám, delostrelectvu a mýnometom. Systém má nový riadiaci softvér, ktorý používa údaje z vlastného radaru alebo iných dostupných radarov. Prilietajúci projektil zasype sprškou vysoko výbušných striel kalibru 20 mm. Ich črepiny privedú projektil k predčasnemu výbuchu. Kadencia C-RAM je 75 výstrelův za sekundu. Systém C-RAM bol použitý v Iraku už predtým a nasadili ho aj v Afganistane. Dokáže zlikvidovať 70 - 80 percent projektilův vystrelených na oblasť, ktorú chráni. Pokrývať môže územie široké až 4 km. Jeden systém stojí 15 miliónův dolárov. Existuje aj mobilná verzia, ktorá sa montuje na návesy ťahané kamiónmi.

Foto: USAF

Čína ukázala nové stíhačky

Vôbec prvýkrát predviedlo čínske letectvo na verejnosti svoje najnovšie stíhačky J-20. Dva stroje, ktoré majú vlastnosti stealth, predstavili na aerosalóne v meste Ču-chaj. Ukážka bola krátka, trvala iba 60 sekúnd, bola však dostatočne dramatická. Dvojica stíhačiek priletela v minimálnej výške a spustila pritom alarm v autách na blízkom parkovisku. Lietadlá potom predviedli aj niečo zo svojej obratnosti a po minúte odleteli preč. Na letisku nepristáli a diváci si ich tak nemohli pozrieť zblízka medzi ostatnými vystavenými strojmi - na to sú ešte stále utajované. Stíhačku J-20 začali vyvíjať v 90. rokoch, prvý let absolvovala v roku 2011. Do operačnej služby by mala vstúpiť v roku 2018. Stroj je ťažšie zachytiteľný radarom a jeho parametre majú byť porovnateľné s americkým typom F-22 Raptor. Na aerosalóne v Ču-chaj predviedli aj ďalšie novinky vrátane prvého čínskeho strategického transportného lietadla Y-20.

Foto: Alert5

Nigéria dostane nové Mi-35M

Nigéria začala dostávať ruské bojové vrtuľníky Mi-35M, ktoré objednala v roku 2014. Prvé zo šiestich kusov dodali v novembri, zvyšné prídu v roku 2017. Ide o najnovší model, ktorý vychádza z verzie vyrábanej pre Brazíliu. Inak má Nigéria šesť starších vrtuľníkov Mi-24 a šesť vrtuľníkov Mi-35M skoršej verzie s horšou avionikou ako najnovší model.

Litva opäť kupuje pušky G36

Litva obnovila nákupy nemeckých útočných pušiek G36. Tie prerušila v roku 2015, keď nemecká armáda štúdia uviedla, že pušky G36 sú nespoľahlivé v dlhšie trvajúcom boji, najmä v horúcom podnebí. Litovská armáda, ktorá používa G36 od roku 2005, potom urobila vlastné simulácie s dlhšie trvajúcou strelbou, nezaznamenala však žiadne problémy.

Vrtuľníky Airbus do Ázie

Thajsko objednalo ďalšie dve transportné helikoptéry Airbus H225M. Zvýšilo tak celkový počet objednaných strojův na šesť. Pred zmenou názvu spoločnosti niesli tieto vrtuľníky označenie Eurocopter EC725. Helikoptéry majú dvojčlennú posádku a dokážu prepraviť až 29 vojakův. Maximálna rýchlosť je 324 km/h a dolet 857 km.

Schválili predaj stíhačiek

Americká vláda po troch rokoch schválila predaj vojenských lietadiel za 11 miliárd dolárov pre štáty Blízkeho východu. Kuvajť nakúpi 28 stíhačiek F-18E za 3 miliardy dolárov. Bahrajn má záujem o 19 nových F-16 a modernizáciu svojich starších strojův v celkovej cene viac ako 3 miliardy. Katar kúpi 36 stíhacích bombardéroův F-15E s opciou na ďalších 37 kusův. Zaplatí za ne 4 miliardy dolárov.

Thajsko stavia vlastné lode

Thajsko je jednou z mála ázijských krajín, ktoré stavajú vojenské lode ťažších kategórií. Tento rok začali thajské lodenice v licencií stavať prvú zo šiestich plánovaných hliadkových lodí triedy River. Jednu loď tejto triedy už Thajsko kúpilo priamo z Británie. Plavidlá patria do kategórie korviet a majú výtlak 2500 ton. Dĺžka lodí je 90,5 m a výzbroj môže tvoriť rôzna kombinácia kanónův kalibru 76, 30 a 25 mm. Aj elektronická výbava lodí sa líši podľa požiadaviek zákazníka. Okrem Thajska používa lode triedy River aj Británia a Brazília.

USA umiestnia v Kórei rakety

Spojené štáty umiestnia v Južnej Kórei moderný raketový obranný systém THAAD, a to i napriek ostrým námitkám Číny a Ruska. K nasadeniu systému má dôjsť do ôsmich až desiatich mesiacův. Potvrdil to veliteľ amerických síl v Kórei (USFK) generál Vincent Brooks. Soul sa na tomto opatrení dohodol s Washingtonom po tom, ako Severná Kórea v januári vykonala sériu balistických testův a štvrtú jadrovú skúšku. Krok sa stretol s odporom Pchjongjangu a spôsobil tiež rozpory medzi Soulom a Pekingom, ktorý ho vníma ako posilňovanie vojenskej prítomnosti USA v regióne. Brooks spresnil, že batéria systému THAAD bude väčšia, než aká je momentálne na ostrove Guam. Generál zároveň dodal, že neďávne výzvy, aby Južná Kórea mala svoj vlastný jadrový arzenál, by vážne skomplikovali situáciu v ázijsko-tichomorskom regióne. Proti systému THAAD vystupujú aj niektorí juhokórejskí opoziční zákonodarcovia, a to napriek názorom prezidentky Pak Kun-hje, že systém je nevyhnutný pre národnú obranu. Odkedy sa Soul a Washingtonom dohodli na umiestnení systému, KEDR pokračovala v testovaní rakiet a vykonala piatu jadrovú skúšku.

Stranu pripravil: Miroslav Barič

Príbeh vojenského odborára

Keď sa minister obrany Peter Gajdoš poďakoval 17. októbra odchádzajúcemu predsedovi Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany Mariánovi Lackovi a vyznamenal ho Pamätnou medailou ministra obrany III. stupňa, sám Lacko hovorí, ako sa mu v mysli premietlo jeho odborárske pôsobenie, ktoré sa začalo už pred štyrmi desaťročiami.

„S ministrom Gajdošom sme sa dohodli na formálnom rozlúčkovom stretnutí pred mojim odchodom do penzie, žiadne vyznamenanie som nečakal. O to viac a milo som bol prekvapený a zároveň potešený, pretože to signalizuje ústretovosť vedenia rezortu obrany nielen k odborom, ale aj zamestnancom ako takým,“ povedal bývalý odborový predák.

Poslanie naprieč desaťročiami

Marián Lacko viedol Odborový zväz zamestnancov obrany 24 rokov. Od roku 1994 bol člen tripartity, teda Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky. Roky pôsobil v predstavenstve Konfederácie odborových zväzov, v roku 2007 sa stal členom a neskôr podpredsedom dozornej rady Sociálnej poisťovne. Vráťme sa však do sedemdesiatych rokov, keď začal ako zamestnanec Veliteľstva východného vojenského okruhu Trenčín s odborárskou prácou, ktorá sa mu stala takpovediac poslaním. „Po maturite na Strednej ekonomickej škole v Trenčíne som sa zamestnal na okruhovom veliteľstve v rámci stavebno-ubytovacej služby. Bol som aj vo výstrojnej službe a tiež som pôsobil pri financovaní vojenskej správy budov,“ spomenie na svoje prvé mesiace u vojakov. Sám vojakom pritom nikdy nehöl. Nemohol byť. Ako školák pri vážnom úraze prišiel o oko.

Aktívny rodák z Beckova si však veľmi rýchlo získal dôveru kolegov. V nižších odborárskych funkciách pôsobil od roku 1976. Po zmene režimu ako 39-ročný získal dôveru ako odborársky predseda zamestnancov armády na celom Slovensku ešte v rámci

spoločného štátu. Napokon od 15. apríla 1993 bol uvoľnený ako odborový predseda na plný úväzok. Absolvoval aj vysokú školu, je doktor práv. Nedá nám, aby sme sa ho nespýtali, ako si tak dlho udržal svoju pozíciu. „Asi by som sa mal vyjadriť v tom zmysle, že som sa svoju prácu snažil robiť čo najlepšie. S úsilím získať čo najviac pre zamestnancov a zároveň zachovať si rokovaciu

pozíciu s vedením rezortu obrany. To však nech hovorí iní. V každom prípade, vždy po štyroch rokoch som zakaždým trval na tajných voľbách. Len tie posledné delegáti rozhodli inak a zvolili ma aklamačne.“

Ústretovosť z oboch strán

„Najhektickejšie boli 90. roky. Mali sme veľmi tvrdé rokovania, aby niektoré vojenské podniky nezankli hneď pri vzniku Slovenskej republiky, čo prvý minister obrany Im-

rich Andrejčák pochopil. V roku 1997 sme však vyhlásili štrajk v Leteckých opravovniach Trenčín, kde hrozilo okamžité prepustenie 600 zamestnancov. Dva výstražné štrajky boli aj v LOT Banská Bystrica,“ spomenie. Keď jeho spomienky komentujeme úvahou, že znižovanie objednávok pre opravárenské podniky bolo následkom objektívne menších potrieb a tým aj objednávok slovenskej armády, nenamieta. Nezachádza do podrobností, no hovorí, že vtedy bolo nevyhnutné nájsť dohodu a presunúť časť rezortných financií vo forme objednávok do opravovní. Vďaka pochopeniu a dohode s vtedajším ministrom obrany Jánom Sitekom sa to podarilo. „V situácii, keď manažmenty nedokázali nájsť nový výrobný program, ani objednávky zo zahraničia, bol trend redukcie nezvratný. To sme chápali aj my. No ako odborári sme bojovali za čo najlepšie podmienky pre prepúšťaných zamestnancov. To sa týkalo aj rozpočtových organizácií, pričom v rámci reformy ozbrojených síl prišlo o zamestnanie celkovo približne 7-tisíc zamestnancov. Aj vďaka pochopeniu ministra obrany Jozefa Stanka sa nám ich odchod podarilo aspoň čiastočne zmierniť, nakoľko pre prepúšťaných civilných zamestnancov odobril mimoriadne odstupné vo výške až 8 platov nad iné zákonné nároky.“ Podľa M. Lacka odborary pôvodne videli budúcnosť VOP Nováky a VOP Trenčín inak, ale napokon akceptovali dlhodobý prenájom. „Najmä vzhľadom na to, že ľudia majú prácu,“ spomenul na nedávne obdobie.

Odborári pre všetkých

Porovnáva, že ak začiatkom tisícročia v rámci ozbrojených síl pracovalo 12 600 civilných pracovníkov, dnes ich je približne polovica. V uplynulých rokoch a v súčasnosti oceňuje ústretovosť náčelníkov generálneho štábu, keď namiesto prepúšťania je v prvom rade „na stole“ ponuka inej práce. „Tiež som rád, že sme dokázali s vedením rezortu každoročne uzatvárať kolektívnu zmluvu. Benefity, ktoré sa odborárom darí vyrokovať, majú pritom aj všetci ostatní. Vedel by povedať desiatky príkladov, ako to funguje inde, o to mu však primárne nejde. Pri uvedení svojej nástupkyne Mgr. Márie Husliczkovej 31. novembra 2016 u ministra obrany Petra Gajdoša odchádzal predovšetkým so želaním, aby pokračovala seriózna, korektná a ústretová komunikácia vedenia rezortu obrany a vojenských odborov, ktorá je prospešná pre obe strany.

Text: Pavol Vitko

Foto: autor, Ivan Kelement

Interoperabilita je základ úspechu

Úrad hlavného lekára zorganizoval v Bratislave 17. - 20. októbra stretnutie riadiacej skupiny plánovania zdravotníckeho zabezpečenia Framework Nations Concept (FNC). Ako poznamenal 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučík Pavel Macko v úvodnom prejav: „Zdravotnícka služba dosiahla relatívne vysoký stupeň zapojenia do medzinárodných jednotiek v predchádzajúcom období, napríklad nasadenia našich tímov do nemocníc pod vedením viacerých krajín v operáciách MKM. V súčasnosti je nutné implementovať získané poznatky na kvalitatívne vyššej úrovni medzinárodnej spolupráce.“

Iniciatíva FNC bola oficiálne schválená počas summitu NATO vo Walese v roku 2014. Jej hlavným cieľom je identifikácia a eliminácia nedostatkových spôsobilostí krajín NATO dobrovoľným kombinovaním a zdieľaním jednotiek viacerých krajín v niektorých oblastiach s organizačnou zodpovednosťou rámcovej krajiny, aby sa zabezpečilo naplnenie požadovaných spôsobilostí plánovaných v procese NATO Defence Planning.

Slovenská republika 24. júna 2015 pristúpila v iniciatíve FNC k budovanému rámcovému zoskupeniu okolo Nemecka, ktoré má zodpovednosť aj za oblasť zdravotníckeho zabezpečenia. Rámcové zoskupenie sa pôvodne zameralo na rozvoj spôsobilostí. V priebehu času sa spolupráca rozšírila aj na budovanie väčšieho zoskupenia síl (Larger Formations), ktoré budú využiteľné po nasadení hlavných síl predurčených na napĺňanie obranných ambícií Aliancie.

Jedným z príkladov úspešnej spolupráce je možnosť vytvorenia medzinárodných zdravotníckych jednotiek s ambíciou vytvoriť spoločné zdravotnícke koordinačné centrum pre podporu budovania štandardizovaných modulov a spôsobilostí s možnou vzájomnou účasťou na akvizícnom procese, alebo aspoň harmonizáciou špecifikácií zdravotníckych etáp a spoločným vývojom doktrín a procedúr.

Text: pplk. MUDr. Marian Ivan, MPH
Odbor zdravotníckej podpory, Úrad hlavného lekára

Zdravotníci cvičili spolu so záchranármi

Koncom októbra sa uskutočnil na Lešti dvojdnový spoločný odborný výcvik obväzísk a vojenských odborností H-10 spoločne s príslušníkmi Integrovaného záchranného systému SR. Naplnením cieľov spoločného súčinnosného výcviku budú vojaci a záchranári pripravení reagovať na ohrozenia nevojenského charakteru na našom území, predovšetkým pomocť zraneným a ohrozeným osobám pri krízových situáciách spôsobených živelnými pohromami a haváriami rôzneho charakteru. Predmetného výcviku sa zúčastnilo 45 vojenských zdravotníkov a príslušníkov hasičských vojenských jednotiek, 44 príslušníkov štátnej Záchrannej zdravotnej služby Bratislava a 14 figurantov zo Slovenskej zdravotníckej univerzity. Cvičenie bolo zamerané na komplexný manažment zásahu v denných i nočných podmienkach pri udalostiach s hromadným postihnutím osôb.

Trnava ocenila Vojenský archív

Predseda Trnavského samosprávneho kraja Tibor Mikuš ocenil Pamätnou medailou kolektív Vojenského archívu – centrálnej registratúry MO SR Trnava za profesionálnu prácu a vzornú reprezentáciu regiónu. Ocenenie súvisí s blížiacim sa 50. výročím pôsobenia archívu v Trnave. Pamätnú medailu prevzal v Divadle Jána Palárika riaditeľ archívu Jozef Petráš. Udeľovanie ocenení osobnostiam a kolektívom, ktoré sa významným dielom zapísali do histórie regiónu a pričínili sa o jeho rozvoj, bolo tradične súčasťou Dňa Trnavského samosprávneho kraja.

(pv)

Vojenská hudba slávi šesťdesiatku

Vojenská hudba Banská Bystrica bola založená v roku 1956 ako posádková hudba. Aktuálny názov nesie od roku 1997. Jej úlohou je zabezpečovať hudobnú produkciu pri vojenských ceremonióch, pietnych aktoch, slávnostných nástupoch, vojenských prisahách, pohreboch, slávnostných a iných reprezentačných podujatiach v rezorte obrany.

V súčasnosti má sídlo na Sliachi. Od roku 2009 je podriadenou zložkou Veliteľstva posádky Bratislava.

Banskobystrická vojenská hudba sa predstavila návštevníkom Medzinárodných leteckých dní SIAF na Sliachi, na medzinárodnej vojenskej púti v Lurdoch i v Levoči, na mieste leteckej tragédie v Hejcoch, na

Kľúčom je štandardizácia

V dňoch 20. až 22. septembra 2016 sa v priestoroch Ministerstva obrany SR uskutočnila medzinárodná konferencia Štandardizácia – cestovná mapa k interoperabilite. Jej súčasťou boli aj ukážky z oblasti skúšobníctva vo Vojenskom technickom a skúšobnom ústave Záhorie.

Konferenciu zorganizoval Úrad pre obrannú štandardizáciu kodifikáciu a štátne overovanie kvality Trenčín v spolupráci s Generálnym štábom OS SR, Sekciou modernizácie a podpory MO SR a Úradom štandardizácie USA pri NATO. Zúčastnili sa na nej experti z desiatich členských krajín NATO, z centrál Aliancie, Európskej obrannej agentúry, Multinárodného logistického a koordinačného centra, Energy Security Centre of Excellence NATO, Explosive Ordnance Disposal Centre of Excellence NATO, z MO SR, OS SR, zástupcovia obranného priemyslu a akademickej obce. Cieľom konferencie bolo pre-

Dukle, znovuotvorenom vojenskom cintoríne z prvej svetovej vojny v Trenčíne i na štátnom pohrebe bývalého prezidenta Michala Kováča. Hudobníci ročne najazdia takmer 25 tisíc kilometrov.

Dirigentom a veliteľom hudby je kapitán Mgr. art. Ján Goliaš a jeho zástupcom rotmajster Mgr. art. Marek Flimel. Päťdesiatich členný orchester tvoria absolventi konzervatórií a vysokých hudobných škôl. Repertoár netvorí len vojenské pochody, ale aj úpravy ľudových piesní, filmová a muzikálová hudba, transkripcie diel známych svetových skladateľov, aranžmány modernej a populárnej hudby. Pri veľkom dychovom orchestri pôsobia menšie formácie Brass band a Big band. Na vedení Big bandu sa okrem kapitána Goliaša podieľajú skúsení sólisti rotmajster Jozef Kalfas a desiatnik Mgr. art. Ľubor Batka.

„V tomto roku sme sa zúčastnili Medzinárodného festivalu vojenských hudieb v Kroměříži a vystupovali sme aj na oslavách maršala Radeckého v Olomouci. S Čestnou strážou prezidenta SR sme nacvičili netradičný show program. Predstavenie 36 vojenských hudobníkov a 20 príslušníkov čestnej stráže sa skladá z fragmentov známej filmovej hudby. Moderné a známe skladby pochodujúcu čestnú stráž doslova roztancujú,“ konštatuje veliteľ.

Vojenská hudba Banská Bystrica si pripomenula 60. výročie vzniku. Pri tejto príležitosti sa uskutočnil aj koncert v rámci Dní mesta Banská Bystrica a 359. ročníka Radvanského jarmoku. S vojenskou hudbou účinkovali poprední sólisti Štátnej opery Banská Bystrica aj 30-členný mužský spevácky zbor z Telgártu, Šumiaca a Pohorelej.

Text: Jozef Žiak
Foto: Ján Fiřma

niest' najnovšie poznatky z obrannej štandardizácie do praxe ministerstva obrany, ozbrojených síl a obranného priemyslu SR. Náčelník generálneho štábu generál Milan Maxim zdôraznil skúsenosti z medzinárodných misií, ktoré ukazujú, že zúčastnené vojská musia byť spôsobilé operovať v celom spektre konfliktu, schopné sa rýchlo rozmiestniť a byť pripravené na rôzne časové obdobie trvania a tempa operácie. Vystúpil aj riaditeľ Štandardizačného úradu NATO generálmajor Edwardas Mažeikis.

Text: Ing. Emil Košút

riaditeľ Úradu pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality

● V martinskom Stredisku CIMIC A PSYOPS 2. mechanizovanej brigády sa 7. novembra začal trojtýždňový odborný kurz CIMIC a PSYOPS pod vedením príslušníkov US Mobile Training Teams. Zúčastňuje sa na ňom 48 príslušníkov OS SR a štyria príslušníci AČR.

● Veliteľ vzdušných síl generálmajor Miroslav Korba 9. novembra privítal pridelenca obrany USA na Slovensku podplukovníka Jonathana S. Dunna s leteckým pridelencom majorom Adrianom C. Patrascuom.

● Príslušníci Vojenskej polície – oddelenia policajného výkonu Martin sa zapojili do akcie Policajná kvapka krvi, ktorá sa uskutočnila 9. novembra na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru SR v Žiline.

● Zástupca veliteľa Vzdušných síl OS SR brigády generál Miroslav Lorinc 10. novembra privítal v priestoroch veliteľstva vzdušných síl primátora mesta Sliač, viceprimátora mesta Zvolen a starostov obcí Sielnica, Veľká Lúka, Vlkanová, Hronsek, Badín. Cieľom stretnutia bolo prehĺbiť spoluprácu pri organizovaní spoločných aktivít.

● V priestoroch 12. mechanizovaného práporu v Nitre sa za prítomnosti náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima, veliteľa pozemných síl generálmajora Ondreja Novosada a veliteľa 1. mechanizovanej brigády brigádneho generála Vladimíra Kubáňa uskutočnil slávnostný ceremoniál uvedenia podplukovníka Róberta Kecsó do funkcie veliteľa 12. mechanizovaného práporu.

● Na základe personálneho rozkazu NGŠ OS SR číslo 508 z 19. októbra 2016 dňom 1. novembra bol ustanovený do funkcie náčelníka odboru špeciálnych leteckých a technických služieb – hlavný inžinier LaPVO veliteľstva Vzdušných síl OS SR podplukovník Vladimír Zastko. Zároveň bol povýšený do vojenskej hodnosti plukovník.

● Slávnostný nástup Brigády bojového zabezpečenia PS OS SR Trenčín pri príležitosti tretieho výročia jej vzniku sa uskutočnil 2. novembra. Pri tejto príležitosti veliteľ brigády plukovník Jozef Ševčík ocenil príslušníkov brigády písomnými pochvalami a pamätnými listami za prácu v prospech brigády i za prácu počas medzinárodného cvičenia Slovak Shield 2016 a plnenie úloh v rámci zabezpečenia predsedníctva SR v EÚ.

● Na základe nariadenia náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR sa 1. novembra Prápor výcviku Martin reorganizoval na Základňu výcviku a mobilizačného dopĺňovania Martin.

● Po takmer piatich rokoch nastala v Zásobovacej základni III. Zemianske Kostolany zmena vo velení. Odchádzajúci veliteľ základne podplukovník Július Bala odovzdal velenie majorovi Jurajovi Slukovi, ktorý bol súčasne povýšený do vojenskej hodnosti podplukovník. Podplukovník Bala bol dňom 1. 11. ustanovený do funkcie veliteľa Zásobovacej základne II. Martin, kde pôsobenie vo funkcii veliteľa ukončil podplukovník Pavol Sojak.

● V priestoroch kasární 4. československej brigády martinského práporu výcviku sa 31. októbra za účasti veliteľa pozemných síl generálmajora Ondreja Novosada uskutočnil slávnostný nástup pri príležitosti odovzdania a prevzatia funkcie veliteľa a ukončenia činnosti Práporu výcviku, ktorý je od 1. novembra 2016 zreorganizovaný na Základňu výcviku a mobilizačného dopĺňovania. Veliteľom základne sa stal plukovník Ľubomír Podhorec.

Waterloo

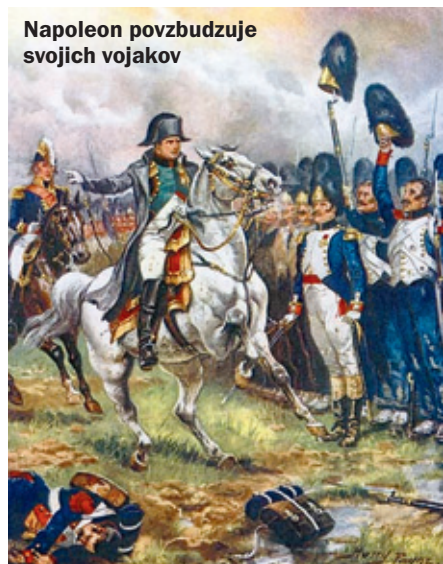
Záverečná
fáza bitky
pri Waterloo

Po víťazstve pri Lipsku v októbri 1813 vojská šiestej protinapoleonovskej koalície v marci 1814 obsadili Paríž a prinútili francúzskeho cisára odísť do exilu na stredomorský ostrov Elba. Vlády nad Francúzskom sa ujal kráľ Ľudovít XVIII., brat popraveného Ľudovíta XVI. z dynastie Bourbonovcov. Cisár Napoleon I. Bonaparte sa však na jar 1815 vrátil!

Slávny návrat

Napoleonov pobyt na Elbe bol síce internáciou, ale zhovievavou, veď mal k dispozícii 700 členov svojej gardy a ďalšie služobníctvo - a ani ho príliš nestrážili. A tak sa stalo, že keď mu kráľ Ľudovít XVIII. prestal vyplácať dohodnutú apanáž a začali sa šíriť zvesti, že ho chce premiestniť na iný, vzdialenejší ostrov, koncom februára 1815 naložil gar-

Napoleon povzbudzuje svojich vojakov

distov na tajne zhromaždené plavidlá a Elbu opustil. Po niekoľkodňovej plavbe jeho malá flotila 1. marca 1815 pristála medzi Cannes a Antibes v juhovýchodnom Francúzsku a Napoleon vyrazil na Paríž. Spočiatku ho domáci príliš nevíťali, ale nekládli mu ani odpor. Ako však prenikal stále viac do vnútrozemia, začali sa k nemu pridávať ozbrojení civilisti i jednotky francúzskej armády, ktorým kedysi velil. Zlom nastal po obsadení Grenoblu a Lyonu, keď k nemu so svojou armádou prešiel i jeho bývalý spolubojovník maršal Ney, ktorý ho mal pôvodne zastaviť.

Zmeny v postojoch verejnosti aj autorít dokumentujú i titulky vtedajších francúzskych novín. Najskôr písali: „Korzický netvor sa vylodil na pobreží!“ O niekoľko dní už: „Napoleon Bonaparte postupuje na hlavné mesto!“ A napokon: „Jeho Cisárske Veličenstvo vstúpilo do Paríža!“ Stalo sa tak 20. marca 1815, keď Napoleon po necelom roku prakticky bez výstrelu opäť prevzal vládu. Kráľ Ľudovít XVIII. ušiel do Belgicka.

Konsolidácia síl

Napoleon na jar 1815, na rozdiel od jari 1813, keď ešte netušil, čo ho čaká pri Lipsku, bol už ochotný s európskymi mocnosťami vyjednávať. Tie, sústredené do siedmej protinapoleonovskej koalície (Veľká Británia, Prusko, Rakúsko, Rusko a Švédsko), ho však ignorovali a dokonca na neho na Viedenskom kongrese vydali takpovediac „medzinárodný zatykač“! Ich spoločná sila až 1 800 000 vojakov bola hrozivá, ale ešte rozptýlená v jednotlivých krajinách. Napríklad v Luxem-

burgu čakal pruský zbor maršala von Kleista (26 000 mužov) a ďalší Prusi (124 000 vojakov) 73-ročného poľného maršala von Blüchera tiahli do Belgicka k britsko-holandskej armáde vojvodu z Wellingtonu (95 000 mužov). Pri Rýne bol rakúsky poľný maršal von Schwarzenberg s 210 000 vojakmi a zo stredného Nemecka na západ postupoval ruský maršal Barclay de Tolly so 167 000 mužmi. Severné Taliansko držal rakúsky generál von Frimont so 75 000 mužmi.

Napoleon si uvedomil, že ak chce, aby ho brali vážne a pristúpili na rokovania, musí skonsolidovať situáciu vo Francúzsku a vybudovať opäť silnú armádu. Vydal novú ústavu, na jej základe odviezol ďalších brancov a zvyšky domáceho royalistického odporu zlikvidoval s pomocou generála de Grouchyho, ktorého za to povýšil na maršala. Pred hrozbou útoku formujúcich sa nepriateľov mal však iba dve možnosti. Brániť Francúzsko doma, alebo prevziať iniciatívu a zaútočiť. Najbližšie nebezpečenstvo pre neho

Maršal Ney vedie jazdu do útoku

Útok
Wellingtonovej
kavalérie

Tzv. Wellingtonov
štvorec v obrane

predstavovali Wellington a von Blücher, a tak s tzv. Severnou armádou (Armée du Nord) s asi 128 000 vojakmi vyrazil do Belgicka.

Vojvodcovia a ich vojská

Ľavé krídlo Napoleonovej armády v sile asi 24 000 mužov viedol maršal Michel Ney a pravé so zhruba 50 000 vojakmi „novopečený“ maršal Emmanuel de Grouchy. Stred zabezpečoval samotný cisár so „vzkriesenou“ gardou a 20 000 mužmi zálohy maršala Jana-Baptiste d'Erlona. Francúzi mali okolo 250 diel, väčšinou osvedčených 12-librových zbraní typu Gribeauval.

Tzv. anglo-batávskej armáde (takmer 95 000 mužov a 184 diel), ktorá držala Brusel a okolie a bola zložená z Britov a Holanďanov, velili Arthur Wellesley, 1. vojvoda z Wellingtonu, a princ Viliam Oranžský. Zo severovýchodu sa k nim blížila pruská armáda maršala Gebharta Leberechta von Blüchera, v ktorej boli aj hannoverské, brunšvické a nasavské jednotky.

Predohra Napoleonovej skazy

Napoleon predstieral, že chce preniknúť medzi pobrežie Atlantiku a Brusel a odrezat Wellingtona od mora a prisunu ďalších po-

síl. Wellington tomu uveril a poslal značnú časť svojich síl k prístavu Ostende. Napoleon však pred Bruselom uhol na východ a zamieril do asi 60-kilometrovej medzery medzi britsko-holandskou armádou a blížiacimi sa Prusmi. Maršala Neyu 16. júna poveril útokom na oslabeného Wellingtona pri dedine Quatre-Bras a on i s jednotkami maršala Grouchyho (dokopy mali okolo 71 000 mužov) udel na von Blüchera pri Ligny. Zatiaľ čo Prusi utrpeli porážku a so stratami asi 16 000 mužov i ľahko zraneným von Blücherom museli ustúpiť, Ney, ktorý stratil 4 400 vojakov, Wellington odrazil, ale stratil pritom až 5 400 vojakov. Preto sa so 68 000 mužmi stiahol k Waterloo asi 20 kilometrov južne od Bruselu, kam za ním postupoval Napoleon, ktorý ešte predtým Grouchymu nariadil, aby so zborom 33 000 vojakov prenasledoval Prusov. Von Blücher sa však spamätal, Grouchyho oklamal a nechajúc mu v ceste jeden zbor s dvoma ďalšími zbormi (asi 53 000 mužov) sa ponáhlal k Wellingtonovi, vzdialenému iba 15 kilometrov.

Waterloo

Rozhodujúca bitka, ktorú Napoleon nazval Bitkou pri Belle Alliance podľa návršia, z

ktorého velil, a Wellington zasa Bitkou pri Mont-Saint-Jean podľa kopca, na ktorom sa bránil, sa odohrala v nedeľu 18. júna 1815. Husto pršalo a cesty boli rozmочené, čo zdržalo prípravu Napoleonovho delostrelectva. To možno rozhodlo, pretože von Blücher postupoval rýchlo.

Cisár do útoku zavelil až pred poludním a po delostreleckej príprave z takmer 250 diel vrhol do útoku proti Wellingtonovmu stredú najlepšie kyrysničky a pešie jednotky. Briti a Holanďania sa urputne bránili a Neyovej jazde trvalo dve hodiny, než dobyla predsunutú pozíciu Hougomont. Až okolo tretej hodiny popoludní dokázali Francúzi zatlačiť nepriateľa na celom fronte. Ten však ďalej kládol zúfalý odpor v povestných tzv. Wellingtonových štvorcoch (quarters, resp. karé) a zrazu, okolo štvrtej hodiny, sa na bojisku objavili prvé jednotky Prusov a zmietli V. francúzsky zbor generála de Lobau, ktorého Napoleon vyslal proti nim. Prusi prichádzali v stále väčšom počte až napokon okolo siedmej hodiny večer celá von Blücherova armáda obkľúčila francúzske pravé krídlo a Francúzi sa dali na ústup, ktorý sa čoskoro zmenil na útek. Posledná ustúpila cisárska garda, ktorú si Napoleon do posledných chvíľ nechával v zálohe a nasadil ju až úplne nakoniec. Wellington zostúpil z Mont-Saint-Jean a zvitlil sa s von Blücherom.

Epilóg

V bitke pri Waterloo zahynulo alebo utrpelo zranenie asi 30 000 francúzskych vojakov a 7 000 spojenci zajali. Briti mali 13 000 a Holanďania 7 000 mŕtvych a zranených. Pruské straty predstavovali asi 2 000 vojakov. Bitka pri Waterloo zďaleka nepatrila k najväčším v napoleonských vojnách, ale keďže znamenala definitívny Napoleonov koniec, stala sa veľkým symbolom.

Spojenci prinútili cisára po druhýkrát abdikovať a uväznili ho na vzdialenom nehostinnom ostrove Svätej Heleny v Atlantiku. Tam 5. mája 1821 vo veku 51 rokov zomrel na otravu. Neotrávil ho však Briti, ako sa dlho tradovalo, ale, podľa najnovších výskumov, gróf de Montholon, zarytý royalista a zrejme agent Bourbonovcov, ktorý sa votrel do jeho sprievodu.

Text: PhDr. Ján Dolinay

Vítazi od Waterloo – Blücher
(vľavo) a Wellington

Koniec veľkého
cisára...

Medaila od amerického generála

Veliaci poddôstojník 5. ženijnej odtarasovacej roty, ženijného práporu Sered', nadrotmajster Ladislav Máčaj bol poriadne prekvapený, keď mu na záver medzinárodného cvičenia Slovenský štít 2016 odovzdal veliteľ Národnej gardy štátu Indiana generálmajor Courtney P. Carr medailu.

„Vôbec som to nečakal. O to viac si ocenenie vážim,“ priznáva 33-ročný rodák zo Zvolena. V roku 2001 ukončil vojenskú strednú odbornú školu v Liptovskom Mikuláši so špecializáciou ženijné vojsko. Najskôr pôsobil v ženijnej rote dislokovanej v Štúrove, v kasárňach vtedajšieho tankového práporu, pokračoval v prieskumnej rote v Leviciach, až napokon zakotvil

v Seredi. Začínal ako veliteľ ženijno-prieskumného družstva, neskôr bol starší pyrotechnik, veliaci poddôstojník čaty a v terajšej pozícii je od 1. septembra.

Afrika, Golany i Cyprus

Ladislav získal aj medzinárodné skúsenosti. Dva roky bol v misii OSN UN-MEE v Eritrei ako starší technik – minér, v misii OSN UNDOF na Golan-

Opravári z Martina čarovali

Na adresu príslušníkov martinského opravárenského práporu zaznelo počas cvičenia Slovenský štít 2016 veľa chvály. A to nielen od slovenských účastníkov, ale aj z Českej republiky, Poľska a USA.

Náčelník štábu práporu major Vladimír Palko, ktorý na cvičení pôsobil ako náčelník štábu skupiny podpory a zabezpečenia (RLS), priznáva, že uznanie si zaslúžia predovšetkým šikovní mechanici a opravári. Takí, ako veliteľ družstva opráv kolesovej techniky rotný Peter Kompiš (na fotografii vpravo) a mladší technik čatár Jozef Cibula.

Podakovanie potešilo

„Na cvičenie sme boli po minuloročných skúsenostiach dobre pripravení. Po materiálnej stránke i ľudskej. Máme skúsených mechanikov, ktorí si vedia poradiť aj v poľných podmienkach s opravami kolesovej i pásovej techniky. Najčastejšie sme opravovali brzdy a brzdový systém, odstraňovali poruchy na palivovom systéme, K poruchám prispelo svojím dielom aj po-

časie, chladné a daždivé, ktoré premenilo mnohé úseky Lešte na more blata. Preto sa často museli meniť palivové a vzduchové filtre, palivové, vzduchové a vysokotlakové hadice. Medzi zložitejšie a časovo náročnejšie opravy patrila kompletná oprava elektroinštalácie, dobíjania a kabeláže na Tatre 815 brigádneho obväziska,“ hovorí rotný Kompiš.

Utopené Land Rovery

S čatárom Jozefom Cibulom si pochvaľuje nové dielenské kontajnery, ktoré oproti predchádzajúcim výrazne zlepšili podmienky na opravy techniky v poľných podmienkach. Čatár Cibula na cvičení s kolegami opravovali nielen kolesovú techniku útvarov, ale aj BVP a tanky. Opravili dve zatopené české vozidlá Land Rover, ktorých vodiči podcenili nástrahy Lešte: „Dali sme dohromady prevodovku na BRDM. Na tejto oprave sme strávili mnoho času. Vodič k nám prišiel a oznámil, že mu nejdú radiť rýchlosti. Museli sme zistiť príčinu. Prípado, keď sme najskôr museli zistiť príčinu poruchy, bolo viac. Trebišovčanom sme okrem troch BVP-1 spojzdnili aj tank,“ spokojne konštatuje čatár Cibula, ktorý v martinskom útvere najskôr pôsobil ako občiansky zamestnanec. Nechýbal pri vojskových skúškach techniky, zavádzanej do ozbrojených síl. Najnovšie získal certifikát na opravy a diagnostiku vozidiel Land Rover v OS SR. Aj vďaka nemu si zahraniční účastníci cvičenia odniesli zo Slovenského štítu aj poznatok o šikovných vojenských opravároch.

Text a foto: Jozef Žiak

ských výšinách bol veliteľom pozície a naposledy dva roky plnil úlohy na Cypre v misii UNFICYP ako starší technik – ženista v jej veliteľstve. Podľa vlastných slov mu veľa dalo po odbornej i vojenskej stránke absolvovanie školy EOD na americkej Floride.

Aj preto privítal možnosť po prvý raz priamo na cvičení spolupôsobiť s americkými vojakmi. „Mali sme veľké očakávania a môžem s odstupom času po cvičení povedať, že dokonca vzájomná spolupráca ich prevýšila. Veliteľom americkej ženijnej čaty bol skúsený kapitán Steve Atton, ktorý v Indiane pôsobí ako veliteľ roty. Má bohaté 20-ročné skúsenosti. Okrem iného bol dva razy v ISAF v Afganistane a práve za výborné plnenie úloh bol z poddôstojníka priamo povýšený na dôstojníka. V civile je policajtom. Jednoducho po všetkých stránkach rozhladený chlap, ochotný vždy pomôcť a poradiť. Veľa sa dalo od neho naučiť. Na druhej strane sa živo zaujímal o naše postupy pri mýnovaní, odmiňovaní. O našu techniku, lebo oni po 11. septembri 2001 takéto veci veľmi málo cvičia. Skôr sa venujú protiteroristickej problematike a klasické konvenčné postupy neriešia. Po dlhých rokoch to teda bola pre nich nová skúsenosť – jej pripomenutie.“

Spolupráca s Američanmi

A čo dalo cvičenie nadrotmajstrovi Máčaiovi? Okrem toho, že si znova preveril svoje jazykové schopnosti najmä z odbornej terminológie, sa oboznámil so zaujímavými postupmi. Napríklad pri postupovaní v zastavenej oblasti a jej postupnom čistení. Aj s otváraním dverí pomocou trhavín. Pre seredských ženistov to bolo predsa len niečo nové. Tejto problematike sa až tak nevenujú. Ženisti z Národnej gardy Indiana získali hlavne v Iraku neoceniteľné skúsenosti pri bojoch v zastavanom území a jeho kontrole. Slovenskí ženisti boli plne integrovaní do spoločnej jednotky s americkými. Úlohy plnili zmiešané tímy. Napríklad aj mýnovanie rojnicovým spôsobom.

„Pôsobili sme ako jeden tím. Takéto spoločné cvičenia nás všetkých posúvajú vpred. Vzájomne sme sa učili. Všímal som si, ako americký veliaci poddôstojník rieši úlohy, hodnotí ich, jeho postupy. Mnohé bolo podnetné. Američania už dnes všetko riešia priamo z vozidiel. Diaľkovo – pomocou robotov a techniky, ale vyskúšali si aj náš spôsob. To, o čom som sníval pri vstupe do armády sa mi vlastne splnilo. Je to zaujímavá, aj keď nie jednouchá práca. Získal som zahraničné skúsenosti z misí i zo školy v USA,“ skromne konštatuje nadrotmajster Máčaj.

Text: Jozef Žiak

Foto: mjr. Štefan Zemanovič

• V priestoroch Odboru výcviku a kynológie Vlkánová – Hronsek sa 27. októbra uskutočnil 10. ročník súťaže v bojovej streľbe Memorál pplk. Ľuboša Beláka. Cieľom bolo porovnanie praktických streleckých zručností v rôznych špecifických situáciách, ktoré môžu vzniknúť pri výkone povolania príslušníka bezpečnostných zložiek. V kategórii jednotlivcov zvíťazil rtm. Miloš Halecký z OPV Prešov. Spolu s rtm. Jaroslav Foltom bol aj členom víťazného družstva a vyhral tiež strelecký súboj o najrýchlejšieho strelca. Ceny víťazom odovzdal riaditeľ Vojenskej polície plk. Michal Migát.

• Spoločný odborný výcvik obväzísk a odborností H-10 v OS SR s IZS SR vykonal Úrad hlavného lekára OS SR v dňoch 17. – 21. októbra. Cieľom spoločného súčinnosťného výcviku bola príprava na ohrozenia nevojenského charakteru, pomoc zraneným a ohrozeným pri krízových situáciách spôsobených živelnými pohromami a haváriami. Na výcviku sa zúčastnilo 45 vojenských zdravotníkov a príslušníkov hasičských vojenských jednotiek, 44 príslušníkov štátnej ZZS Bratislava a 14 figurantov zo SZU Bratislava.

• V priestoroch práporu CSS Prešov sa 17. októbra začal výber najlepšieho vojaka z hodnostného zboru mužstva a poddôstojníkov OS SR za výcvikový rok 2016. Komisia veliteľa práporu CSS za najlepšieho poddôstojníka vybrala čatára Antona Lazoríka z opravárenskej roty a za najlepšieho vojaka desiatnika Jaroslava Adamkoviča z roty bojového zabezpečenia. Víťazi budú reprezentovať prápor pri výbere najlepšieho vojaka brigády bojového zabezpečenia v Trenčíne.

• Najlepším poddôstojníkom práporu logistiky Topoľčany sa stal rotmajster Roman Cigánik z dopravnej roty, ktorý pôsobí vo funkcii veliaceho poddôstojníka čaty. V kategórii najlepší profesionálny vojak mužstva sa na prvej priečke umiestnil slobodník Juraj Horňák, starší vodič dopravnej roty.

• V priestoroch Opravárenského práporu Martin sa uskutočnil výber najlepšieho vojaka z hodnostného zboru mužstva a z hodnostného zboru poddôstojníkov brigády bojového zabezpečenia za rok 2016. Najlepším vojakom brigády sa stal desiatnik Miroslav Nováček, príslušník Opravárenského práporu Martin. Poddôstojníkom roka sa stal rotmajster Milan Kozoň, príslušník Práporu logistiky Hlohovec.

• V sieni cti a slávy 21. zmiešaného mechanizovaného práporu Trebišov sa uskutočnil výber najlepšieho vojaka a najlepšieho poddôstojníka 21. zmp. za rok 2016. V kategórii mužstvo komisia vybrala slobodníka Pavla Vysokaia z roty bojovej podpory. Najlepším poddôstojníkom sa stal čatár Róbert Rozgónyi zo štábu 21. zmp.

• Náčelník generálneho štábu generál Milan Maxim ako bývalý veliteľ mechanizovanej brigády v Michalovciach ocenil prácu vojakov a zamestnancov počas stretnutia bývalých príslušníkov veliteľstva brigády po dvadsiatich rokoch od jej reorganizácie. Generál Maxim pozval na stretnutie bývalých príslušníkov, ktorí spolu s ním na veliteľstve mechanizovanej brigády pôsobili v rokoch 1990-1996 a ktorí naďalej pôsobia v rôznych útvaroch a zariadeniach ozbrojených síl. Na stretnutí im veliteľ 1. mechanizovanej brigády brigádny generál Vladimír Kubáň odovzdal ocenenia za vykonanú prácu v prospech ozbrojených síl.

Islamisti ľúbia armádu

Nemecká vojenská spravodajská služba odhalila 20 islamistov v radoch nemeckej armády. Ďalších 60 osôb je sledovaných pre takéto podozrenie, uviedla Vojenská kontrarozviedka (MAD). V islamistických kruhoch je služba v armáde odporúčaná, pretože umožňuje naučiť sa zaobchádzať so zbraňami. Ministerka obrany Ursula von der Leyenová preto navrhuje, aby od júla 2017 každý uchádzač o vojenskú službu absolvoval bezpečnostnú previerku. Bundeswehr očakáva, že to zvýši počet previerok o 20 000 ročne. Už v auguste v Nemecku zverejnili, že Bundeswehr od roku 2007 posúdil 24 vojakov v aktívnej službe ako islamistov a 19 z nich prepustil. Zvyšným piatim sa bez ohľadu na to skončila vojenská služba. Podľa zistení MAD vycestovalo do Sýrie a Iraku 30 bývalých vojakov nemeckej armády.

Orbán chce domobranu

Predseda maďarskej vlády Viktor Orbán je mimoriadne nespokojný so stavom maďarských ozbrojených síl a chce armádu posilniť. „Maďarsko zaostáva za vážnym zbrojením, ktoré v súčasnosti robia susedné krajiny,“ citoval Orbána spravodajský server Index.hu. „Finančné zdroje štátneho rozpočtu sú síce ohraničené, avšak na budúci rok posilníme armádu - nezávisle od stráženia hraníc,“ povedal premiér, podľa ktorého však otázka obnovenia povinnej vojenskej služby nie je aktuálna, pretože „sú na ňu zlé spomienky“. Pôjde skôr o zriadenie oblastných branných jednotiek založených na dobrovoľnej báze. „Rokujeme o tejto koncepcii, čoskoro padne rozhodnutie,“ dodal Orbán.

TASR

O národnej a medzinárodnej bezpečnosti

„Obrana nie je len o odolnosti a sile armády, ale aj o odolnosti celospoločenskej,“ zdôraznil náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim na úvod medzinárodnej vedeckej konferencie Národná a medzinárodná bezpečnosť. Jej 7. ročník sa uskutočnil 27. a 28. októbra 2016 v Liptovskom Jáne. Záštitu nad ňou prevzali minister obrany Peter Gajdoš a generál Milan Maxim.

Generál Maxim analyzoval medzinárodné bezpečnostné prostredie, v rámci ktorého zohrávajú najnovšie čoraz väčšiu úlohu okrem iných hrozieb aj zlyhávajúce štáty. Tiež povedal: „Potreba vyššej úrovne obranyschopnosti štátu, nárast úloh pre ozbrojené sily a zabezpečenie medzinárodných záväzkov SR nevyhnutne vyžadujú aj zvyšovanie úrovne ich spôsobilostí. Tie budú musieť disponovať nielen vyšším bojovým potenciálom, účinnejšou bojovou podporou, efektívnejším bojovým zabezpečením, ale aj vyššou mierou schopnosti včasnej reakcie na hrozby.“ Dodal, že tomu musí byť tak v rámci vlastných spôsobilostí obrany a zároveň obrany kolektívnej, podobne ako v operáciách mimo územia SR.

Rast napätia

„Podľa jednej zo štatistík bolo v roku 2002 na svete 107 vnútorných a 36 medzinárodných konfliktov. Vlni už tieto čísla narástli na 355 a 77. Je to nebezpečná tendencia aj preto, lebo vnútorné konflikty majú potenciál rozpínať sa mimo vlastných hraníc,“ porovnal Ladislav Hofreiter z Fakulty bezpečnostného inžinierstva Žilinskej univerzity. Jaroslav Ušiak z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa venoval percepcii hrozieb občanmi, ako aj vnímania aktivít a súvislostí, ktoré by mali tieto hrozby odvrátiť. Okrem iného porovnal, že ak zriadenie Styčných integračných tímov NATO (NATO Force Integration Unit - NFIU) v pobaltských krajinách, Poľsku či v Rumunsku občania otvorene vítajú, na Slovensku treba veľmi citlivo vysvetľovať zmysel, opodstatnenosť a prínos NFIU k národnej bezpečnosti. O informačnej vojne a propagande ohrozujúcej národné bezpečnostné záujmy prednášal Dr. Tomasz Duckiewicz z Univerzity Opole či Petr Kovanda z Univerzity obrany Brno. Hybridné spôsoby vedenia vojen analyzoval Vladimír

Zikmund z Veliteľstva pozemných síl OS SR Trenčín.

Identifikácia inak

Lucia Ďuricová z Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne a Roman Laml z Mepoforumu Bratislava sa zaoberali tzv. mäkkými cieľmi, teda hrozbami zo strany teroristov napríklad voči obchodným domom, verejným zhromaždeniam či športovým podujatiam. „Súčasná elektronická systémy umožňujú už celkom jednoduchú, jednoznačnú a relatívne lacnú identifikáciu ľudí prostredníctvom ich biometrických údajov. Aj nedávna veľká vlna migrantov, z ktorých státisíce prišli do Európy bez svojich platných dokladov, a úrady o nich v podstate nič nevedia, napovedá, že príslušná úprava legislatívy a nasledujúce vytváranie databáz s evidenciou biometrických údajov ľudí vstupujúcich do európskeho priestoru budú nevyhnutnosťou,“ konštatoval Peter Poljakovič, externý doktorand Katedry bezpečnosti a obrany AOS. Dodal, že v databáze identifikačných biometrických údajov by sa mali ukladať napríklad odtlačok prsta, fotografia tváre a sken dúhovky. Policajtom, vojakom či iným bezpečnostným zložkám by to práve napríklad počas migračnej krízy výrazne uľahčilo problémy s identifikáciou. „Napríklad systém Bioscriber, ktorý vyvinula slovenská spoločnosť, je o. i. schopný vyhodnotiť 720 miliónov odtlačkov prstov za sekundu.“

Na konferencii za zúčastnilo 60 odborníkov zo Slovenska, z Česka a Poľska. Organizovala ju Katedra bezpečnosti a obrany AOS. „Cieľom konferencie bolo zhodnotiť vývoj bezpečnosti a identifikovať nové aspekty jej smerovania“, uviedol Vojtech Jurčák, vedúci katedry.

Text a foto: Pavol Vitko

Dobrovoľníci svojimi očami

V Práporcovej výcviku Martin sa v období od júla do septembra tohto roka uskutočnil 12-týždňový výcvik historicky prvých 37 dobrovoľníkov v rámci pilotného projektu dobrovoľnej vojenskej prípravy (DVP).

Na základe rozhodnutia ministra obrany SR realizovalo Oddelenie kvality života Sekcie ľudských zdrojov MO SR medzi vojakmi DVP výskum s cieľom poznať ich názory na jej priebeh, na zameranie výcviku, na zistenie ich záujmu o zaradenie do aktívnych záloh alebo o štátnu službu profesionálneho vojaka.

Dobrá voľba

Výskum sa uskutočnil v dvoch etapách. Prvá etapa sa realizovala na začiatku DVP, dva dni po nástupe dobrovoľníkov do Práporu výcviku Martin. Druhá etapa sa uskutočnila desať dní pred ukončením DVP. V oboch etapách sa poznatky získali prostredníctvom dotazníka a skupinových rozhovorov s vojakmi DVP. Podľa názoru vojakov, ktorí absolvovali DVP, bol tento pilotný projekt „dobrou voľbou“. Hodnotili ho pozitívne a mal by sa podľa nich realizovať aj v budúcnosti. Celkovú spokojnosť s DVP potvrdzujú aj zistenia, že väčšina z vojakov by si takýto vojenský výcvik zopakovala znovu a že by odporúčala jeho absolvovanie aj svojim kamarátom a známym.

Výskum ukázal, že pre väčšinu z vojakov bolo prihlásenie do DVP motivované snahou stať sa profesionálnym vojakom (uviedlo 28 z 37 vojakov), čo sa potvrdilo aj pri ukončení DVP, keď záujem o službu v ozbrojených silách prejavilo 22 z 31 vojakov. Časť vojakov prejavila pred ukončením DVP aj záujem o zaradenie do aktívnych záloh.

Za pozitívum realizovanej DVP možno považovať aj zistenie, že väčšina vojakov sa splnila očakávania, s ktorými nastupovali na tento vojenský výcvik. K najviac splneným očakávaniám patria najmä zlepšenie fyzickej kondície a získanie zručností pri manipulácii

s vojenskou technikou a zbraňami. Lepšiu fyzickú zdatnosť potvrdili aj testy z pohybovej výkonnosti vykonané na začiatku, v priebehu a na konci DVP v Práporcovej výcviku. Výsledky testov ukázali, že na konci DVP výrazne poklesol počet vojakov, ktorí v počiatočných testoch vo fyzickej výkonnosti zaostávali.

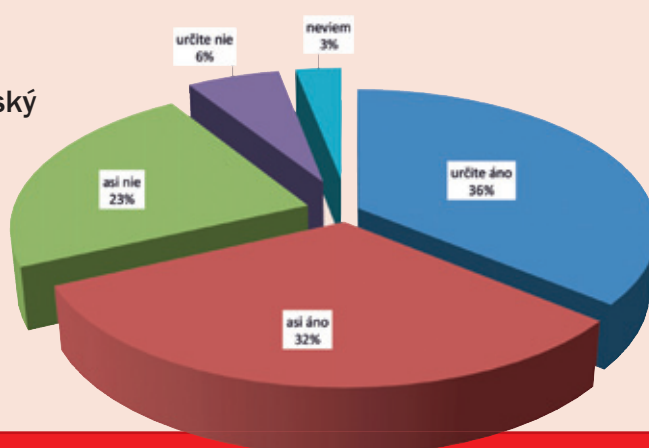
Zdatnejší a odolnejší

Vojaci, ktorí absolvovali DVP, boli spokojní nielen s naplnením očakávaní, ale aj s materiálnym zabezpečením (ubytovaním, stravou) a s obsahom (zameraním) výcviku. Pozitívne hodnotili aj profesionalitu veliteľov, inštruktorov a tiež podporný personál z práporu výcviku. Počas trvania vojenského výcviku sa väčšina z vojakov nestretla s takými okolnosťami v práporcovej výcviku, ktoré by boli dôvodom pre predčasné ukončenie DVP. Ak niektorí z vojakov aj mali „chuť“ predčasne ukončiť výcvik, bolo to najmä pre problémy v rodine alebo v partnerskom vzťahu.

Výskum medzi vojakmi DVP ukázal, že pilotný projekt bol úspešný. Svedčí o tom aj fakt, že vojenský výcvik „vydržalo“ až 31 z 37 vojakov, ktorí, ako sami uviedli, pocítili pozitívny vplyv výcviku na sebe. Cítia sa fyzicky zdatnejší, psychicky odolnejší, disciplinovanejší a pripravenejší na prípadnú obranu vlasti alebo na zvládanie mimoriadnych udalostí, ako sú napríklad živelné pohromy či katastrofy. Výskum zároveň priniesol mnoho podnetných zistení, ktoré boli vyhodnotené a budú využité pri kreovaní ďalšieho vojenského výcviku dobrovoľníkov.

Text: PhDr. Eva Polláková
Oddelenie kvality života Sekcie ľudských zdrojov MO SR

Prihlásili by sa absolventi DVP znovu na vojenský výcvik?

Dva svetové bronzy zo ženského tatami

„Je skvelé, že po tom, ako sme v Dukle oživilí začiatkom roka projekt karate, máme už po pár mesiacoch dve medaily z majstrovstiev sveta,“ s úsmevom hovorí najúspešnejší slovenský karatista, dvojnásobný medailista z majstrovstiev sveta a sedemnásobný medailista z majstrovstiev Európy, dnes tréner nadrotmajster Klaudio Farmadín po tom, ako Ingrida Suchánková aj Dominika Tatárová získali na októbrovom svetovom šampionáte v rakúskom Linzi dve tretie miesta.

„Karate je mojou srdcovou záležitosťou, pretože som sa mu dlhé roky venoval a neskôr sa mu venovali aj moje dcéry. O to viac ma teší historický úspech dvoch našich „duklačiek“. Sú to bojovníčky v pravom zmysle slova a ďakujem im za skvelú reprezentáciu nášho Slovenska v zahraničí,“ vyjadril svoje uznanie minister obrany Peter Gajdoš.

Dominika

Po tom, ako sa dlhší čas v Dukle skôr redukovali počty športovcov a personálu, dostalo od začiatku roka nanovo zelenú karate. „V tíme máme päť seniorov a päť juniorov,“ uviedol K. Farmadín. Podpora pritom pokračuje. Riaditeľ VŠC Dukla Richard Galovič avizoval: „Od decembra zriadujeme v našom armádnom stredisku širší podporný tím pre karate. Bude fungovať na podobnej úrovni, akú dostávajú najšpičkovejší športovci v Dukle. Výrazne sa zlepši sociálne zázemie našich úspešných karatistiek a karatistov.“ Súvisí to aj s tým, že na Slovensku aj v Dukle má karate výbornú tradíciu a na OH v Tokiu bude prvý raz zaradené medzi olympijské športy. Účasť na 22. olympijských hrách v Tokiu je, samozrejme, hlavnou metou aj pre 23-ročnú Dominiku Tatárovú (na fotografii vpravo, v strede K. Farmadín, vľavo Ingrida Suchánková), ktorá na majstrovstvách sveta v boji o bronz v kategórii nad 68 kg zvíťazila nad Kathy Hurryovou z Anglicka 5:0 na body. „Aj keď to bude mimoriadne náročné, po prechode do Dukly je tento môj tokijský sen oveľa reálnejší,“ konštatuje Dominika, ktorá v Banskej Bystrici študuje telesnú výchovu a biológiu. Na porovnanie dodáva, že v minulosti, aby mohla cestovať na rôzne turnaje a šampionáty, popri štúdiu a tréningoch aj brigádovať. Spolu s rodičmi, ktorí ju ku karate v rodnom Žiari nad Hronom priviedli ako 7-ročnú, ako aj popri trénerovi Jozefovi Poljakovi sa aj ona chcela podieľať na uhrádzaní cestovného či ubytovania. Zväz síce prispel, ale pred tým ako prišli špičkové

výsledky z vrcholových podujatí, to nestačilo. Doteraz bola dvakrát druhá na majstrovstvách Európy ako juniorka a raz do 21 rokov. Navyše, pred aktuálnym svetovým seniorským bronzom získala aj bronz z majstrovstiev sveta do 21 rokov.

Ingrida

Nrtm. Klaudio Farmadín je šéftrener a koordinátor karatistov, ktorý svojim zverencom odovzdáva nielen skúsenosti dlhoročného špičkového reprezentanta, ale na Univerzite Mateja Bela vyštudoval aj trénerstvo so zameraním na karate. Porovnáva: „Je super, že sme sa konečne stali olympijským športom, no ak na ostatných majstrovstvách sveta súťažilo v piatich kategóriách vždy približne 80 karatistov spolu zo 118 štátov, prebojovať sa do Tokia bude podstatne náročnejšie. Váhové kategórie budú totiž zredukované na tri. V každej zabojuje len po desať pretekárov či pretekárook. Pri tom po jednom mieste je v každej kategórii vyhradené pre domácich Japoncov.“

Samozrejme, olympijské tatami je snom aj pre 23-ročnú Ingridu Suchánkovú, ktorá už má „vo vitríne“ zlato z predvážajších akademických majstrovstiev sveta, bronz z majstrovstiev sveta do 21 rokov a bronz z vlaňajších majstrov-

stiev Európy seniorov. „Aktuálne sa však sústredím na budúcoročné majstrovstvá Európy v Turecku,“ avizuje študentka hospodárskej informatiky na bratislavskej Ekonomickej univerzite, ktorá vo svetovom súboji o bronz v kategórii do 61 kg zdolala Thi Ngoan Nguyen z Vietnamu pred časovým limitom 8:0 na body. Karatistka je od 8 rokov, keď sa doma v Trenčíne venovala aj gymnastike. Dnes pred pretekmi trénuje pod vedením osobných trénerov Jána Longu a Miroslava Ďudáka každý deň dvojfázovo spolu tri hodiny. Medzi pretekmi máva tréningy štyri- či päťkrát v týždni. Na majstrovstvách sveta si popri stupni víťazov užívala skvelú atmosféru v hľadisku aj v slovenskom tíme, čo ju tiež motivuje do ďalších tvrdých „zaberačiek“. „Prebojovať sa do Dukly je veľmi náročné a na to, aby sa športovec vo VŠC udržal, musí mať výsledky. Takže verím, že v drese Dukly zostanem čo najdlhšie, lebo nikde inde by som na Slovensku nemala na svoj šport lepšie podmienky. Dúfam, že to bude minimálne do Tokia.“

Text: Pavol Vitko
Foto: Pavol Blažek

ŠTÝL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOLNÝ ČAS

V priestoroch Posádkového klubu Trenčín sa 9. novembra uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov 7. ročníka celorezortnej prehliadky FotoAtak, ktorú zorganizoval Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš.

Tank T-72 pri streľbe
slobodník Vladimír Sciranka
(Prápor CSS Prešov) 2. miesto
v kategórii OS SR
fotoobjektívom

**Statočný muž padne,
ale neustúpi**
Miroslava Mindárová z Nemšovej,
2. miesto v kategórii
Vojak a uniforma

FotoAtak

Rakety
kapitán v zálohe Ján Fiťma
(SKOČ Zvolen),
1. miesto v kategórii OS SR
fotoobjektívom

V okope
vojak Andrej Hutira
z Dôstojníckeho kurzu absolventov
vysokých škôl v AOS Liptovský
Mikuláš, 3. miesto v kategórii OS
SR objektívom

V kategórii *Vojak a uniforma* prvé miesto získala MUDr. Eleonóra Žúrková z Posádkového klubu (PK) Trenčín, druhé miesto Miroslava Mindárová z Nemšovej a tretie vojak Mgr. Andrej Hutira z Dôstojníckeho kurzu absolventov vysokých škôl v AOS Liptovský Mikuláš. V kategórii *OS SR fotoobjektívom* zvíťazil kapitán v zálohe Ján Fiťma zo Strediska kultúrnoosvetových činností Zvolen pred slobodníkom Vladimírom Scirankom z prešovského práporu CSS a slobodníkom Jozefom Belákom z levického mechanizovaného práporu.

V kategórii *Volná tvorba* si najvyššie ocenenie odniesla Jana Veresová z PK Trenčín pred nadporučičkou Petrou Rosič z taktického krídla Sliač a Jaroslavom Matejčekom

z PK Trenčín. Cenu poroty získal rotný Aleš Mucha z Krídla velenia, riadenia a prieskumu Zvolen, čestné uznania plukovník v. v. František Horečný a podplukovník v. v. Jaroslav Novák, obaja z PK Trenčín, Vladimír Kročan z PK Liptovský Mikuláš a rotný v zálohe Martin Almáši zo SKOČ Zvolen. Cenu riaditeľa PÚ OS SR získal desiatnik Ľuboš Gergely z trebišovského zmiešaného mechanizovaného práporu. (jož)

**Odchod čestnej stráže
(Grécko)**
MUDr. Eleonóra Žúrková
z Posádkového klubu Trenčín,
1. miesto v kategórii Vojak
a uniforma

Okná pre profíkov

Nový počítač Microsoft Surface Studio typu „všetko v jednom“ oslovuje profesionálov. Pýši sa 28-palcovým dotykovým displejom s rozlíšením 4 500×3 000 pixelov a pomerom strán 3:2. Systém s hliníkovým šasi je tenký 12,5 mm. Zobrazovaciu časť možno prispôbovať do rôznych polôh. Zariadenie v podstavci obsahuje procesor Intel Core i7, grafiku Nvidia GeForce GTX 980M, podporuje maximálne 32 GB operačnej pamäte RAM a 2 TB SSD. Nechýba mini DisplayPort, ethernet, čítačka pamäťových kariet, audio jack, trojica USB 3.0 aj reproduktory 2.1. Špeciálne príslušenstvo obohatil ovládač Surface Dial. Ponúka rôzne možnosti interakcie so zariadením, kontextové menu, listovanie v dokumentoch, orientáciu v projektoch.

Microsoft vylepšil aj svoj hybridný notebook. Nový Surface Book i7 ponúka dvojnásobný grafický výkon a o 30 percent lepšiu výdrž na jedno nabitie – až 16 hodín. Parametre zahŕňajú 13,5-palcový dotykový displej (3 000×2 000 pixelov, 267 PPI, pomer strán 3:2), procesor Core i7 šiestej generácie, 8 alebo 16 GB RAM, 2×USB 3.0, čítačku SD kariet, Surface Connect, mini DisplayPort, jack pre slúchadlá, senzor Ambient Light, akcelerometer, gyroskop a magnetometer. To všetko pri rozmeroch 312,3×232,1×22,8 mm a hmotnosti 1,6 kg.

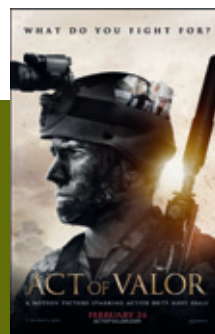
FILM

Spojenci

Tvorca úspešných a cenených filmov *Návrat do budúcnosti*, *Kto obvinil kráľíka Rogera?* alebo *Stroskotanec*, držiteľ Oscara za komédiu *Forrest Gump* – americký scenárista, režisér a producent Robert Zemeckis sa vracia do exotickéj marockej Casablanky počas druhej svetovej vojny. Brad Pitt hrá špióna Maxa Vataana, ktorý spolupracuje s francúzskou odbojárkou Marianne Beausejour (Marion Cotillard) na získavaní informácií o nemeckých aktivitách. Počas nebezpečnej spoločnej akcie sa do seba zaľúbia a rozhodnú sa začať nový, rodinný život v Anglicku. Potom však Max dostane rozkaz Marianne zabiť. Je vraj dvojité agentka. Neposlušnosť rozkazu sa trestá smrťou. Britsko-americká romantická vojnová dráma *Allied* sa inšpirovala nielen kultovým filmom *Casablanca*, ale aj skutočnými vojnovými udalosťami. Nakrúcali ju v Londýne a na Kanárskych ostrovoch.

VIDEO

Povinnosť a česť

Len na videu sa do distribúcie dostáva americký vojnový thriller z roku 2012. Herci Mike McCoy a Scott Waugh ho s nevelkým rozpočtom 12 miliónov dolárov režírovali podľa predlohy Kurta Johnstada, autora scenárov k filmom *300* a *300: Vzostup impéria*. Málo známi herci Roselyn Sanchez, Emilio Rivera, Nestor Serrano, Alex Veadov či Dimitar Marinov účinkujú v hlavných úlohách príbehu o boji špeciálnej jednotky zvláštnych síl Národného bezpečnostného ústavu Navy SEALs proti sprisahaniu teroristov, túžiacich rozvrátiť Ameriku. Príslušníci SEALs prenasledujú zloduchov po celom svete od Ččenska a Filipín cez Ukrajinu a Somálsko až na mexicko-americké hranice, kde sa chystá finálny súboj. Hoci príbeh ani herecké výkony nepatria k nadpriemeru, film pomerne verne zachytáva výzbroj, výstroj, výcvik a prácu SEALs, pretože na ňom v rámci svojho regrutačného programu spolupracovalo americké námorníctvo.

Jablká pre hipsterov

Spoločnosť Apple sa z výrobcu počítačov pre profesionálov zmenila na producenta spotrebnej elektroniky pre bohaté masy. Prostým, ale zámožným používateľom sú určené aj jej inovované laptopy MacBook Pro. Nový 13-palcový model má hrúbku 14,9-mm a 15-palcový 15,5-mm. Väčší je vybavený štvorjadrovým procesorom Intel Core i7, výkonnejšou grafickou kartou a úložiskom SSD do kapacity 2 TB. Menší má v základe dvojjadrový Intel Core i5. Operačnú pamäť 8 GB možno rozšíriť na 16 GB. Oba notebooky sú vybavené novými tenšími displejmi so širším spektrom farieb. Zmeny sa dočkala i klávesnica. Najvýraznejšou novinkou je Touch Bar, sekundárny dotykový displej nahrádzajúci horný rad funkčných kláves. Nestretol sa však s jednoznačným prijatím, podobne ako rozhodnutie vybaviť počítače výlučne len konektormi USB Type-C. Cez ne má počítač komunikovať s periférnymi

zariadeniami, pripájať sa na sieť i nabíjať sa. Nové stroje Apple zožali od profesionálnych používateľov kritiku za nízky výkon, absenciu funkčných kláves i nové konektory, ktoré si vyžadujú nové redukcie. Nepáčia sa ani nové, výrazne vyššie ceny.

Mengeleho dievča

Novinka z vydavateľstva Ikar, nazvaná Mengeleho dievča, s podtitulom Skutočný príbeh Slovenky, ktorá prežila štyri koncentračné tábory, zaznamenáva osudy Violy Fischerovej, ženy, ktorá prežila Mengeleho beštálne pokusy a nakoniec nacistom utiekla. Okrem toho, že prežila peklo táborov smrti a našla v sebe silu na riskantný útek, prispela k polapeniu, usvedčeniu a potrestaniu brutálnej dozorkyne z tábora Birkenau. Po vojne sa síce stretla so svojou veľkou láskou, ale nakoniec sa vydala za niekoho iného. Skutočného novodobého rytiera, ktorý získal toto vyznamenanie od francúzskeho prezidenta za statočnosť v boji na strane Spojencov. Viola Fischerová po rokoch zverila svoje spomienky reportérke Veronike Homolovej Tóthovej, aby zaznamenala jej osud i osudy iných ľudí, ktoré by nemali upadnúť do zabudnutia.

2. december

1946 Začal sa súdny proces s predstaviteľmi slovenského štátu

4. december

1536 Leonhard Ceccey, veliteľ kráľa Jána Zápoľského ľstou obsadil Košice a a vyhnal väčšinu nemeckých mešťanov

7. december

1941 Japonci zaútočili na americkú flotilu v Tichom oceáne, ktorá kotvila v prístave Pearl Harbor na Havaji. Napadli americké základne na Filipínach, Guame, Midway a britské základne v Malajzii a Hongkongu.

12. december

1941 Slovenský premiér Vojtech Tuka poslal nemeckému ríšskemu kancelárovi Adolfovi Hitlerovi telegram, v ktorom konštatoval, že Slovensko dodrží svoj záväzok vyplývajúci z členstva v Pakte troch a vyhlási vojnu USA a Veľkej Británii

14. – 15. december

2001 Slovenská republika bola v belgickom Laekene zaradená medzi kandidátske krajiny na členstvo v Európskej únii

16. december

1936 V Londýne bol podpísaný protokol o nezasahovaní v Španielsku počas tamajšej občianskej vojny
1941 Československá exilová vláda v Londýne vydala vyhlásenie o vojnovom stave ČSR so štátmi, ktoré sú vo vojne s Veľkou Britániou, ZSSR a USA

17. december

1526 Za uhorského kráľa bol na sneme v Bratislave zvolený Ferdinand I., hoci krátko predtým nitriansky biskup Štefan Podmanický korunoval za uhorského kráľa Jána Zápoľského. Vypukla občianska vojna trvajúca takmer desať rokov.

18. december

1916 Americký prezident W. Wilson dal bojujúcim krajinám mierové návrhy, ale spojenecká odpoveď im nebola naklonená. Nemci pokračovali vo vyjednávaní do 3. 2. 1917.

20. december

1626 Uhorský kráľ Ferdinand II. a sedmohradské knieža Gabriel Betlen uzavreli v Bratislave prímerie na základe Mikulovského mieru

24. december

1491 Pri Prešove sa stretli vojská poľského princa Jana Albrechta (brata uhorského kráľa Vladislava II. Jagelovského) a palatína Štefana Zápoľského. Po porážke sa Ján Albrecht zriekol nárokov na uhorský trón.

1626 Príchod Gabriela Betlena so sprievodom do Levoče a ubytovanie vo všetkých domoch v meste znepríjemnil Levočanom Vianoce.

1616 Zomrel v Bytči Juraj Turzo, palatín a bojovník proti Turkom

28. december

1946 Francúzsko vyhlásilo stanné právo v celej Indočíne, potom, ako bombardovalo Hanoj a prinútilo Ho Či Mina opustiť hlavné mesto

29. december

1586 Turecká posádka z Novohradu a Palánku prenikla až k Banskej Štiavnici

31. december

1621 V Mikulove uzavreli mier sedmohradské knieža Gabriel Betlen a uhorský kráľ Ferdinand II. Rokovania trvali tri mesiace a ukončili prvú fázu bojov tridsaťročnej vojny v Uhorsku.

Zostavila: Mária Stanová, VHÚ

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Kto je vojnový veterán a koľko nás vôbec aktuálne je?

Podľa synonymického slovníka slovenského jazyka sa veteránom rozumie vyslúžiliec, vyslúžený vojak. Široká verejnosť má obvykle pod pojmom vojnový veterán na mysli bývalého profesionálneho vojaka, voľakedy to boli vojaci z povolania. V zmysle zákona však vojnovým veteránom môže byť len občan Slovenskej republiky, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a spĺňa podmienky ustanovené zákonom, pričom o priznanie postavenia vojnového veterána je potrebné požiadať. Podľa zákona je vojnovým veteránom aj Milan Rastislav Štefánik, bol mu vydaný modrý preukaz vojnového veterána s čestným číslom 1.

Vojnových veteránov môžeme rozdeliť na dve skupiny:

- Účastníci národného boja za oslobodenie, ktorí bojovali so zbraňou v ruke. Sú to nielen príslušníci československej armády v zahraničí, ale aj partizáni. V súčasnosti je z asi 1 160 žijúcich účastníkov národného boja za oslobodenie 250 držiteľov modrého preukazu vojnového veterána.
- Druhou skupinou sú takzvaní „novodobí vojnoví veteráni“, teda vojaci, ktorí aspoň 90 dní vykonávali vojenskú službu v rámci mierových pozorovateľských misií, vojenských operácií alebo v rámci plnenia záväzku z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu. V súčasnosti je v evidencii 7 500 žijúcich novodobých držiteľov modrého preukazu vojnového veterána, z ktorých 4 400 je doteraz profesionálnymi vojakmi, 120 je zamestnaných v rezorte obrany vo verejnej alebo štátnej službe.

Celkom je na Slovensku evidovaných 8 500 vojnových veteránov. Môžeme konkretizovať, že OS SR od roku 1993 nasadili svoje sily v rámci 31 operácií na 3 kontinentoch a v 22 krajinách sveta. Sú to operácie pod hlavičkou OSN, NATO, EÚ, OSCE alebo sú to koalíčné operácie. Prvou vojenskou misiou v rámci Československa bola Dozorná komisia neutrálnych štátov pre Kóreu v rokoch 1953 až 1993. Významnými boli vojenské operácie Púštny štít a Púštna búrka v Saudskej Arábii a Kuvajte v rokoch 1990 a 1991. Ich slovenskí a českí účastníci sa v marci tohto roku stretli na pôde MO SR pri príležitosti 25. výročia ukončenia operácie.

Možno ste sa zúčastnili na misií a dosiaľ nemáte príslušný preukaz vojnového veterána. Ak máte záujem, informácie k podaniu žiadosti o priznanie postavenia vojnového veterána hľadajte na <http://www.mosr.sk/vojnovi-veterani/>.

Eva Havasiová, sekcia ľudských zdrojov MO SR
Foto: Pavol Vitko

Nedostali ste Obranu?

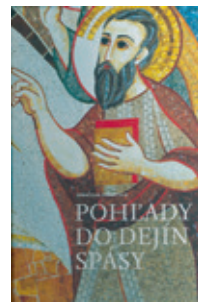
Zmenili ste adresu?

Potrebuje odoberať iný počet výťažkov?

Ozviť sa nám na telefón 0960 31 29 84
alebo mail obrana@mod.gov.sk

Pohlady do dejín spásy

PhDr. Peter Čulík spracoval výber statí Svätého písma pre príslušníkov Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR pod názvom Pohlady do dejín spásy. Vyše 400-stranové dielo, ktoré vydal Ordinariát OS a OZ, uvádza biskup – ordinár František Rábek aj slovami: „Autor je bývalý profesionálny vojak, ktorého prepustili z armády preto, lebo nezradil svoje presvedčenie a okupácia nášho, bývalého spoločného štátu vojskami Varšavskej zmluvy pre neho neznamenal bratskú pomoc.“ Prepustili ho za politické názory a postoje v rokoch 1968 – 1969. V roku 1990 bol mimosúdne rehabilitovaný, reaktivovaný a v našom rezorte pracoval až do roku 2001, keď odišiel do dôchodku v hodnosti plukovník.

Bezpečnostné prostredie

„Riziká vyplývajúce zo zložitosti súčasného sveta a jeho bezpečnostného prostredia spočívajú najmä v emergentnom správaní sa svetového systému, ktoré vzniká v dôsledku interakcií jeho pod-systémov a prvkov, ako i z nedostatku znalostí o vlastnostiach, ktoré vznikajú ako dôsledok týchto interakcií.“ Ak sa vám veta z knihy profesora Ladislava Hofreitera Bezpečnostné prostredie súčasného sveta zdá zložitá, nie je to celkom tak. Je totiž súčasťou záveru. Autor postupuje systematicky od jednoduchšieho ku komplikovanému. Od prístupov k samotnému definovaniu bezpečnostného prostredia cez činitele bezpečnostného prostredia a globálne trendy až po kapitolu končiacu sa otáznikom: Západ alebo Východ – kto bude dominovať? Ladislav Hofreiter je od roku 2015 druhý slovenský profesor v oblasti Národná a medzinárodná bezpečnosť. Je členom vedeckej rady European Association for Security, prednáša na Katedre bezpečnostného manažmentu Žilinskej univerzity a na Fakulte bezpečnostných štúdií Krakovskej akadémie. Po 29 rokoch odslúžených v armáde odišiel v roku 2000 do zálohy v hodnosti plukovník.

Vojenská história

„Mladší cisárov brat arcivojvoda Karol bol po bitke pri Slavkove považovaný za jediného muža v armáde, ktorý mohol dostať rakúsko-uhorskú monarchiu z marazmu a po Bratislavskom mieri bol zástancom celého radu nevyhnutných reforiem, ktoré by cisárstvo priviedli opäť na výslnie.“ Ako píše v aktuálnom vydaní časopisu pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo Vojenská história Ladislav Vaverka, arcivojvoda Carl Ludwig Johann Joseph Lauerent, tretí syn cisára Leopolda II, bol najlepším vodcom akého mala monarchia v priebehu napoleonských vojen aj napriek tomu, že mal podlomené zdravie a musel sa vyrovnávať s epileptickými záchvatmi. V tohtoročnom treťom čísle časopisu, ktorý vydáva Vojenský historický ústav, sa dočítate o bitke pri Solferine, o Slovákoch v československom vojsku v Sovietskom zväze, o vývoji rakúsko-uhorskej spravodajskej služby i vývine médií v Československu a na Slovensku so zreteľom na armádu. (pv)

Vojenské rozhledy

Štvrtročník Ministerstva obrany Českej republiky vo svojom treťom čísle prináša text Zbyňka Dubského Deeskalácia vojny na Ukrajine a jej riešenie pomocou medzinárodných bezpečnostných organizácií s podtitulom Riešenie ozbrojeného konfliktu s príspevím vojenských síl? Na viac než 120 stranách však nájdeme aj témy ako Zbrane so smerovanou energiou ako prostriedok rozvoja schopností ozbrojených síl, Obranný vývoj a jeho možné dopady na schopnosti chemického vojska Armády českej republiky alebo Použitie kolesových a pásových bojových vozidiel v operáciách. V názorových rubrikách sa venuje operačnej adaptabilite a ľudskej dimenzii ozbrojeného konfliktu, ale aj financovaniu, organizácii a fungovaniu AČR. (aš)

MILITARY ENGLISH OPERATIONAL STRUCTURE

Pripravila Nadežda Kochmanová • Foto: Tech. Sgt. Brian Kimball, DoD USA

Interoperability in the NATO vocabulary is defined as the ability of the forces of two or more nations to train, exercise and operate effectively together in the execution of assigned missions and tasks. Whereas at the strategic level, interoperability is an enabler for coalition building; at the operational and tactical levels it generally denotes the interchangeability of force elements and units. Thus the key to interoperability is to understand the organizational structure of the forces involved, from the individual soldier all the way to the largest building block commonly used in the Western armies -- the corps. In between are the intermediate elements of Army organization, including the squad, platoon, company, battalion, brigade and division.

The squad is the smallest element in the Army structure, typically made up of 4 to 10 soldiers and usually commanded by a sergeant or staff sergeant. Some units have two squads that made up a section, commanded by a staff sergeant. Three to four squads or sections form the platoon, which includes 16 to 44 soldiers and is led by a lieutenant with an NCO (non-commissioned officer) as second in command. A company contains three to five platoons and a total of 60 to 200 soldiers. It is commanded by a captain with a first sergeant as the commander's principal NCO assistant. If the element is an artillery unit, it's called a battery rather than a company. If it's armored or air cavalry, it's called a troop. A company is a tactical sized unit and can perform a battlefield function on its own.

Battalion encompasses four to six companies and between 300 and 1,000 soldiers. A battalion, normally commanded by a lieutenant colonel, can conduct independent operations, if they're of limited scope and duration, and operates its own administration. An armored or air cavalry unit of equivalent size is known as a squadron.

Two to five combat battalions form a brigade which includes 1,500 to 3,200 soldiers. Brigades normally are employed on independent or semi-independent operations, and commanded by a colonel. Armored cavalry, ranger and special forces units in this size range are called regiments or groups instead

of brigades. A division, with 10,000 to 16,000 soldiers, usually consists of three brigade-sized elements and is commanded by a major general, who is assisted by two brigadier generals. It can conduct major tactical operations and sustained battlefield operations and engagements. Divisions are numbered and are assigned missions based on their structures. Divisions perform major tactical operations for the corps and can conduct sustained battles and engagements.

A corps includes 20,000 to 45,000 soldiers and is made up of two to five divisions. It's normally commanded by a lieutenant general, who is assisted by a command sergeant major and an extensive corps staff. The corps provides the framework for modern multi-national operations. Two or more corps make a field army, with 50,000 or more soldiers, and is typically commanded by a lieutenant general or higher-ranking officer. This includes army field artillery and air defense artillery groups and brigades, an armored cavalry regiment, aviation, military intelligence, engineer, and signal groups and brigades, etc. The last time a multiple-corps army took the field was U.S. Third Army directing VII and XVIII Corps during Operation Desert Storm.

GLOSSARY

- **enabler** /en'eɪbələ/ - facilitátor; • **denotes** /dɪ'noʊts/ - označuje, naznačuje; • **interchangeability** /ɪn'tɜːrtʃeɪndʒə'bɪlɪti/ - zameniteľnosť; • **building block** /'bɪldɪŋ blɔːk/ - stavebný kameň; • **corps** /kɔːr/ - armádny zbor; • **squad** /skwɑːd/ - družstvo; • **platoon** /plə'tuːn/ - čata; • **company** /'kʌmpəni/ - rota; • **battalion** /bə'tæljən/ - prápor; • **engagements** /en'geɪdʒmənts/ - boje, vojenské operácie; • **sustained** /sə'steɪnd/ - udržiavateľný.

František Rábek, biskup-ordinár OS a OZ SR

DUCHOVNÉ SLOVO

Milí bratia a sestry, vážení priatelia!

Všetkých vás srdečne pozdravujem. Chcel by som sa vám prihovoriť a pokúsiť sa pomôcť lepšie poznať skutočný význam vianočných sviatkov a poukázať na ich význam pre náš každodenný život.

Slávenie Vianoc, ktoré sa opäť blíži, má do činenia s prekvapením. Bez ohľadu na to, či sme malí, alebo už dávno dospelí, v kútiku srdca čakáme nejaké vianočné prekvapenie od svojich blízkych. Tým, ktorých máme radi – najmä deťom – sa usilujeme urobiť radosť darčekom, ktorý by prekvapil a potešil. Koľko sa narozmýšľame, kde všade hľadáme, ako nešetříme ani peniaze, ani čas...

Keby sme zostupovali po stupienkoch histórie až k začiatku toho všetkého, dostali by sme sa k malej udalosti, ktorá znamenala prelom letopočtu. Súčasný letopočet sa totiž začína narodením Krista. Z vonkajšieho hľadiska bolo jeho narodenie nepatrnou udalosťou, ktorá sa odohrala na území súčasného Izraela, v malom mestečku Betlehem a aj tam na najposlednejšej periférii – v maštali.

Taká je teda pravda o tomto malom a chudobnom dieťati. Je Spasiteľom, nositeľom záchrany pre celé ľudstvo a pre každého človeka. Aká je to radosť, keď sa ľudia v ohrození, v situácii, v ktorej si nemôžu sami pomôcť, dozvedia, že prichádza záchrana – niekto so schopnosťami a prostriedkami, kto im môže zachrániť život.

Každý z nás vie predvídať, že sa skôr či neskôr dostane do situácie, v ktorej si nedokáže sám pomôcť. Nepomôže mu žiaden človek a žiadna moc na svete. Je to skutočnosť smrti. Koniec života. A predsa každý človek tuší, že tento pozemský život aj s tým všetkým pekným, čo v ňom bolo, je len slabým začiatkom niečoho ďalšieho, čo však nedokážeme dosiahnuť. Podobáme sa horolezcovi, ktorý sa dostal do situácie, že už ďalej nemôže, a vrchol je vysoko nad ním.

Praktickým dôsledkom Vianoc je úcta a starostlivá láska voči každému človeku, osobitne voči chudobným, slabým, trpiacim a deťom, a to vo vedomí, že v nich milujeme samého Ježiša Krista.

Vyprosujem radostné Vianoce a požehnaný nový rok každému a každej z vás, ako i vašim rodinám od novonarodeného Ježiša Krista a na príhovor jeho Matky.

Zimné behanie bez snehu

Čo takto vyskúšať stacionárny resp. spinningový bicykel, orbitrek a stepper. Alebo máte chuť na veslovací trénažér? Tento raz sa však sústreďme na bežecký pás.

Len v málo oblastiach ľudskej činnosti je používanie alternatívnych zariadení, teda trénažérov, také časté ako pri športovaní. Najväčšie zastúpenie majú práve tie na vytrvalostný tréning, čiže zdraviu najprospešnejšie športové aktivity.

Lepší ako poľadovica, prach či vetrisko

Bežecký pás ako predstaviteľ najrozšírenejšieho typu kardio trénažérov vyvoláva zároveň najväčšiu polarizáciu názorov. Väčšina rekreačných bežcov ho vníma ako možnú alternatívu v prípade nepriaznivého počasia. Nájdu sa však fanúšikovia, prevažne z radov žien, ktorí z rôznych dôvodov neoblubujú behanie v teréne a uprednostnia ho aj v optimálnych podmienkach na vonkajší tréning. Táto skupina bežcov ho používa najmä ako nástroj na reguláciu hmotnosti. Naopak, výkonnostní a profesionálni bežci sa pásu spravidla vyhýbajú. Aj najzarytejší zástancovia reálneho outdooru však musia uznať, že existujú situácie, keď sa tréning na páse stáva jedinou alternatívou. Sú to predovšetkým extrémne nepriaznivé klimatické podmienky. Aj napriek zásade, že neexistuje zlé počasie, iba zle oblečený športovec, niekedy sa vyskytnú okolnosti, keď vonkajší tréning, ak nie je priamo nemožný, tak je minimálne značne rizikový.

Príčinou býva najmä silný vietor, mráz pod -10 stupňov, prípadne prudký dážď. Od vonkajšieho tréningu vie tiež odradiť vysoká pokrývka snehu, poľadovica, čľapkanica, alebo naopak, vysoká poludňajšia teplota v letných mesiacoch. Naši vojaci v operáciách v Afganistane či v Iraku by tiež vedeli hovoriť o extrémnej prašnosti. Okrem týchto situácií má trénažér opodstatnenie aj ako doplnkový prostriedok na rehabilitáciu a regeneráciu po zraneniach a úrazoch, či na absolvovanie testov, kde treba zaručiť konštantné, takmer laboratórne podmienky.

Výhody bežeckého pásu:

- eliminácia vplyvu nepriaznivého počasia
- v klimatizovaných miestnostiach stála teplota vzduchu počas celého roka
- absencia výfukových plynov oproti vonkajšiemu prostrediu v mestách
- udržiavanie rovnomerného tempa bez dodatočnej zmyslovej kontroly
- nastavenie presnej rýchlosti
- neexistuje možnosť prepálenia tempa typická pre úvod tréningu amatéra
- intervalové tréningy s presným nastavením rýchlosti a dĺžky úsekov
- simulácia kopcov nastavením sklonu pásu v rozsahu až do 20 %
- dobré tlmenie otrasov na pásoch vyššej kategórie
- využitie pásu na zahriatie pred posilňovaním vo fitnesscentrách
- možnosť kombinácie silového tréningu s činkami a behania

Zopár nevýhod

V záujme zachovania objektivity treba však spomenúť aj známe fakty týkajúce sa nevýhod používania bežeckých trénažérov oproti behu v teréne. Obchodníci, pochopiteľne, nemajú dôvod o nich hovoriť, prípadne ich budú chcieť zamlčať. Jedným z najsilnejších argumentov odporcov bežeckého pásu je psychický faktor. Nezázrivý tréning v miestnosti „len“ s možnosťou regulácie rýchlosti a sklonu pásu mnohých časom odrádza. Práve absencia meniaceho sa prostredia počas behu v teréne stupňuje intenzitu vnímania záťaže. Nezanedbateľným činiteľom je aj chýbajúce ochladzovanie organizmu prúdením vzduchu. V modernejších typoch sú síce zabudované ventilátory, ale prúd

vzduchu býva obmedzený a nasmerovaný väčšinou len na oblasť pása a hrudníka. Problematickou zostáva tiež hlučnosť, najmä modelov v nižších cenových reláciách. Tento faktor musí brať do úvahy prípadný záujemca o kúpu pása bývajúcí v bytovke. Večerné behanie môže byť dôvodom vážneho narušenia susedských vzťahov.

Výkonnostných bežcov najviac iritujú odlišné biomechanické odlišnosti behu na páse oproti behu v teréne. Tie majú totiž negatívny vplyv na techniku behu. Menej skúsení bežci musia v záujme zachovania rovnováhy zapájať väčší počet svalov. Snažia sa o predĺženie kontaktu chodidla s pásom, čiže predlžuje sa fáza odrazu, čo má v konečnom dôsledku vplyv na ekonomiku techniky behu. Ďalej dochádza ku skráteniu kroku a zníženiu potreby dopredného odrazu. Preto sa môžeme pomerne často stretnúť len s určitou nepodarenou imitáciou behu so zvýrazneným vertikálnym pohybom, až nadsakovaním. A keďže pás sa počas výskoku pod bežcom presúva aj bez jeho pričinenia, odbehnuté metre zaznamenávané na displeji narastajú. Dôsledkom oklamania správnej techniky môže byť sklamanie z rozdielu predpokladanej a skutočnej výkonnosti po prechode do terénu. Od behania vo vyšších rýchlostiach zasa odrádza bežcov skutočnosť, že dochádza k vystreľovaniu nohy dozadu a naopak, k dlhšej fáze brzdenia pri dopade nohy na pás. Práve tento prípad a vzápätí spôsobené pády z pása bývajú jednou z nosných tém domácich zábavných videí, bohužiaľ, niekedy aj nepríjemných zranení.

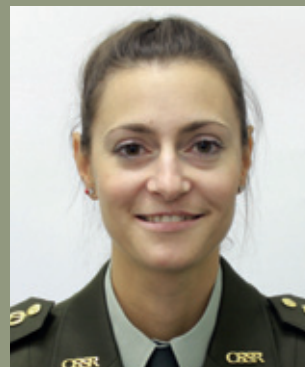
Nekupujte vešiak na košeľe

Behávajte tak, aby ste mali z toho radosť. Treba si však uvedomiť, že akýkoľvek vyspelý bežecký tréner je len imitáciou originálnej činnosti. Ak ste už v úvahách tak ďaleko, že zvažujete dokonca zadovážiť si taký tréner do domácnosti, pribrzdite. Odporúčame vám najskôr absolvovať aspoň desať bežeckých tréningov vo fitnesscentre. Osobná skúsenosť s behom na páse by vám mala poskytnúť potrebný dostatok informácií na správne a neunáhlené rozhodnutie. Praktické skúsenosti totiž ukazujú, že v mnohých už aj tak malých panelákových bytoch zo životného priestoru ešte ukrája objemný a predražený vešiak na košeľe a kravaty. Ale to nie je len „tragický“ osud mnohých bežeckých pásov, ale aj ostatných typov trénerov, ako sú stacionárne bicykle a orbitreky. A pritom to na začiatku mohlo vyzerať ako geniálny tip na vianočný darček....

Text: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa
telovýchovný pracovník vrtuľníkového krídla Prešov

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Michaela
Rajnohová

Krízová psychologická intervencia III.

V praxi sa často stretávame s určitými zvláštnosťami, ktoré ovplyvňujú proces spracovávaní krízovej udalosti. Jednou z nich je napríklad neochota zasahujúcich pracovníkov vstupovať do komunikácie s ľuďmi vystavenými následkom akútneho stresu alebo komunikačné chyby a zlyhania, ak už do tej komunikácie vstúpia. Tými nedostatkami môže byť ostych, nepokoj, neskúsenosť a neistota. Môže to spôsobovať ďalšiu záťaž pre človeka, ktorý stratil blízkeho alebo sa ocitol v inej záťažovej situácii. Rovnako prispievajú tieto nedostatky k zvyšovaniu napätia, v extrémnych prípadoch môžu viesť až k agresívnemu alebo násilnému konaniu. Hoci je to v skutočnosti iba normálna reakcia na nenormálnu situáciu.

K dobre zvládnutej komunikácii patrí schopnosť adekvátne vnímať krízovú situáciu, vnímať potreby zasiahnutých a predvídať možné skratové reakcie. Nie je namieste prehnaná ohľaduplnosť a úsilie zmierňovať ich situáciu hovorením polopráv alebo milosrdných nepráv, ktoré sa nakoniec ukážu ako nemilosrdné. Vzbudzovanie falošnej nádeje alebo predčasné popieranie vážnosti situácie, vedie k strate dôvery v okamihu, keď skutočnosť vyjde najavo. Je známych niekoľko viet, ktoré sa neodporúča používať v komunikácii s človekom v kríze.

„Neplač.“ – práve naopak, plač má veľmi silnú „úľavovú“ funkciu a má svoje legitímne miesto v situácii, keď je záťaž priveľa.

„Teraz musíš byť silný.“ – je lepšie tlačiť malého chlapca do toho, aby prevzal úlohu hlavy rodiny alebo sa ho spýtať, aké je to prísť napríklad o otca?

„Mohlo to byť aj horšie.“ – ale nemohlo! S trpiacimi nie sme preto, aby sme im dávali rady, ale jednoducho boli s nimi.

„Nebud' smutný.“ – táto veta zaznie často preto, že skôr my sa bojíme konfrontovať so smútkom iného, lenže neprežitý smútok sa vráti neskôr v ešte väčšej a ničivejšej sile.

„To nevedí!“ – či to nevedí, nechajme radšej na druhom. Bagatelizovanie môže vyvolať skôr odpor alebo agresiu.

Dôležité je držať sa v prvých momentoch týchto niekoľkých krokov – vzdialiť postihnutého z miesta udalosti, posadiť, oprieť o stenu, držať celým telom. Pýtať sa na meno, priebeh – sledovať orientáciu, chrániť ho pred „divákmi“. Povedať, že ste s ním a pre neho, zaoberať sa touto osobou. Hľadať opatrný telesný kontakt, počúvať, zabezpečovať základné potreby. Jednoducho, pomáhať reagovať normálne v neznámom teritóriu.

Vojenské spravodajstvo po druhej svetovej vojne

Záver druhej svetovej vojny znamenal pre československú vojenskú spravodajskú službu doslova prelomové obdobie. Pred rokom 1939 bolo 2. (spravodajské) oddelenie Hlavného štábu (HŠ) integrovanou spravodajskou službou, ktorá štátu na jednej strane prinášala značné množstvo informácií z vojenskej oblasti, ale aj o vojensko-politickom a ekonomickom dianí v krajinách, o ktoré mal štát záujem. Na druhej strane chránila armádu pred prenikaním zahraničných (primárne nemeckých a maďarských, no známe sú prípady aj sovietskych a iných) vyzvedáčov a zachytávala pre hlavný štáb a ministerstvo informácie o dianí v armáde. V priebehu druhej svetovej vojny existovalo pri exilovom ministerstve národnej obrany v Londýne spravodajské oddelenie, na ktorého čele stál gen. František Moravec. Ten sa v priebehu vojny snažil vybudovať si silné postavenie u exilového prezidenta Edvarda Beneša a v niektorých prípadoch neváhal pri naplňaní tohto cieľa prekročiť svoje kompetencie a zapojiť sa do rôznych politických intríg. Ani napriek viacerým ústretovým krokom si nedokázal získať priazeň Sovietov. Tí si na prelome rokov 1944 a 1945 vynútili zriadenie novej vojenskej kontrarozvedky, ktorá pod názvom Obranné spravodajstvo (OBZ) vznikla začiatkom januára 1945 pri 1. čs. armádnom zbore v ZSSR, a to len na základe rozkazu veliteľa zboru gen. Ludvíka Svobodu, teda bez právneho základu. OBZ koncom vojny disponovalo rozsiahlymi právomocami a odlišovalo sa od čohokoľvek, čo v rámci československých spravodajských služieb dovtedy existovalo. Riadilo sa sovietskymi predpismi a viedli ju absolventi sovietskych kurzov. Okrem zberu informácií disponovalo širokými výkonnými právomocami a orgánmi. Dôstojníci OBZ mali značné kompetencie voči vojenským osobám, ale aj voči civilnému obyvateľstvu.

Po skončení vojny tak ministerstvo národnej obrany disponovalo dvoma spravodajskými službami – 2. oddelením HŠ a OBZ. Tie sa pomerne rýchlo dostali do kompetenčného sporu, ktorý sa ešte v priebehu roka 1945 vyriešil tak, že OBZ malo na starosti kontrašpionážnu ochranu armády a všeobecne dianie na území ČSR (spolu s opatreniami proti wehrwolfom či bojovníkom Ukrajinskej povstaleckej armády), kým kompetencie 2. oddelenia HŠ sa týkali diania za hranicami ČSR. Do čela OBZ sa už v januári 1945 dostal npor. Bedřich Reicin, pod ktorého vedením sa vojenská kontrarozvedka stala dôležitým nástrojom v politickom zápase komunistov o moc v krajine.

Úlohy 2. oddelenia HŠ sa, naopak, zamerali smerom za hranice republiky – okrem siete vojenských atašé a misií (resp. ich 2. oddelení) zodpovedalo oddelenie primárne za zbieranie poznatkov v porazených krajinách Osi, najmä v Nemecku. Záujem ministerstva národnej obrany a čs. štátu ako takého sa sústreďoval na zbieranie poznatkov o nemeckom priemysle a analýzu možností remilitarizácie krajiny či aktívne pátranie po akýchkoľvek nemeckých ozbrojených formáciách. V prvých povojnových mesiacoch v súvislosti s teritoriálnymi aspiráciami Poľska museli vojenská spravodajcovia venovať pozornosť aj prítomnosti poľských jednotiek na severných hraniciach ČSR či mnohým iným aktuálnym otázkam doby.

Veliteľom 2. oddelenia HŠ sa koncom druhej svetovej vojny stal pplk. Anton Rašla, ktorého podľa vlastného tvrdenia do funkcie presadil Gustáv Husák. Rašla vo

svojich memoároch uvádza, že Husák mu menovanie „vysvetlil“ ako kompenzáciu za to, že sa pre neho nepodarilo získať ministerské kreslo. Počas jeho éry (apríl – október 1945) služba aktívne pracovala aj na poli pátrania po kolaborantoch. Po odchode A. Rašlu z funkcie ho nahradil plk. Karel Hanus, ktorý na poste zotrval až do roku 1948. Hanus patril medzi blízkych spolupracovníkov B. Reicina, ktorý si presadením jeho menovania 2. oddelenie Hlavného štábu neformálne podriadil.

Text: Mgr. Matej Medvecký, PhD.

Vojenský historický ústav

Foto: VHÚ

Gen. Anton Rašla (1911 – 2007)

Vyštudoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského. Od júna 1939 slúžil ako vojenský sudca a ako vyšetrojúci sudca nižšieho súdu slúžil pri slovenskej armáde na východnom fronte. Neskôr ho krátkodobou zaistili a vyšetrovali pre podozrenie z ilegálnej činnosti. Začiatkom roku 1942 pôsobil ako poľný prokurátor pri Zaisťovacej divízii. Aj po návrate pôsobil vo vojenskej justícii. V roku 1943 ho opäť zaistili. Z vyšetrovacej väzby ho prepustili až po niekoľkých mesiacoch. V roku 1944 žil istý čas v ilegálite a počas SNP pôsobil ako hlavný vojenský prokurátor 1. čs. armády na Slovensku, koncom októbra 1944 ako zástupca poverenika pre veci vojenské. V apríli 1945 ho nový minister národnej obrany gen. L. Svoboda vymenoval za prednostu spravodajského oddelenia HŠ, kde sa dostal do sporu s veliteľom OBZ B. Reicinom a na vlastnú žiadosť sa vrátil späť k vojenskej justícii. V rokoch 1946 – 1948 pôsobil ako prokurátor pri Národnom súde v Bratislave, kde napr. pri procese proti Jozefovi Tisovi, Alexandrovi Machovi a Ferdinandovi Ďurčanskému zastupoval vojenskú časť obžaloby. Od januára 1948 pôsobil ako námestník hlavného vojenského prokurátora, neskôr ako vyšší vojenský prokurátor. V tejto funkcii participoval na politických procesoch, neskôr bol sám väznený. Po rehabilitácii pôsobil ako vysokoškolský pedagóg, na prelome 60. a 70. rokov pracoval vo Vojenskom historickom ústave v Bratislave. Je autorom viacerých spomienkových prác, v ktorých sa zaoberá aj svojou vojenskou kariérou.

Najlepšia pištoľ druhej svetovej vojny

Nemecká armádna pištoľ Walther P.38 kalibru 9 mm, ktorá bola vyrobená v zbrojovke Spreewerk GmbH, Spandau – pobočka Hrádek nad Nisou, je v súčasnosti evidovaná v zbierke VHÚ – Mo VHM Svidník. Pištoľ do zbierok vtedajšieho Dukelského múzea oficiálne získali v roku 1971 prevodom z Krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti Košice.

Armádna pištoľ Walther P.38 bola z konštrukčného hľadiska samonabíjacou pištoľou s uzamknutým záverom a dvojitým spúšťovým ústrojenstvom. Fungovala na princípe krátkého záklzu hlavne, uzamknutie záveru zabezpečovala výkyvná závera. Zbraň disponovala účinným poistným systémom, ktorý tvorila spoľahlivá úderníková poistka.

Vyrábali ju tri fabriky

Jej výhodou bolo jednoduché a ľahké rozoberanie, vyčistenie a spätné zloženie. V priebehu druhej svetovej vojny nahradila vo výzbroji nemeckej armády dovtedy používanú služobnú pištoľ Luger P.08 Parabellum. Vývoj novej armádnej pištole sa v Nemecku rozbehol už v polovici 30. rokov, lebo výroba Luger P.08 bola časovo, technicky a najmä finančne veľmi náročná. Navyše pištoľ zaviedli do výzbroje armády ešte pred prvou svetovou vojnou.

Podľa požiadaviek nemeckej armády mala byť nová pištoľ skonštruovaná na použitie štandardného náboja 9x19 mm Luger (Parabellum). Už v roku 1934 bola predvedená pištoľ Walther MP (Militärische Pistole). Výsledkom ďalšieho vývoja bola pištoľ Walther AP (Armee Pistole) z roku 1936. Jej ďalší vývoj a zdokonalenia spôsobili, že vojskové skúšky boli dokončené až na jar 1940,

keď bola pištoľ Walther HP oficiálne zavedená do výzbroje nemeckej armády pod označením pištoľ P.38.

Po oficiálnom zavedení pištole Walther P.38 do výzbroje nemeckej armády sa najskôr začalo s jej sériovou výrobou v materskej zbrojovke Carl Walther Waffenfabrik AG. Do konca druhej svetovej vojny ich vyrobila zbrojovka Walther pre potreby nemeckej armády dovedna 583-tisíc. Bolo však zrejmé, že firma nedokáže pokryť potreby nemeckej armády. Práve preto sa rozhodlo, že zbraň budú vyrábať aj iné zbrojovky. Ďalším výrobcom pištole sa tak stala aj zbrojovka Spreewerk GmbH, Spandau. Vyrábala ich vo svojom pobočnom závode v českom Hrádku nad Nisou (Grottau). Hradecký Spreewerk vyrábala pištole Walther P.38 až do konca druhej svetovej vojny. Vyprodukoval ich zhruba 286 tisíc. Väčšina zamestnancov továrne však nebola odborne pripravená, čo sa prejavilo na nízkej kvalite produkcie. Nikdy sa nevyrovnala kvalite pištoľí vyrobených v nemeckých zbrojovkách. Tretím výrobcom pištole Walther P.38 bola zbrojovka Waffenfabrik Mauser z Oberndorfu am Neckar. Výroba vo firme Mauser prebiehala zhruba do konca apríla 1945 (cca 323 000 kusov). Koncom apríla 1945 zbrojovku obsadila francúzska armáda. Výroba pokračovala ďalej, ale už pre potreby francúzskej armády. Do mája 1946 tak vyrobili ďalších 70-tisíc kusov. V máji 1946 bola časť strojového vybavenia a značné množstvo súčiastok, potrebných na výrobu pištoľí prevezených do Francúzska, kde potom výroba pištoľí P.38 pokračovala v zbrojovke Manurhin pod označením Pistolet P1.

Pokračovanie v Bundeswehri

Pištoľ Walther P.38 príslušníci Wehrmachtu všeobecne považovali za vynikajúcu zbraň. Do konca druhej svetovej vojny sa pre potreby nemeckej armády vyrobilo približne 1 200 000 kusov. Ešte pred zavedením pištole P.38 do výzbroje nemeckej armády bola na provizórnych výrobných linkách firmy Walther spustená menšia sériová výroba jej priameho predchodcu, pištole Walther HP, pričom 1 500 kusov bolo vyvezených do Švédska. V roku 1946 prebehla výroba, resp. montáž 3-tisíc kusov pištoľí P.38 aj v Českej zbrojovke Strakonice pre potreby čs. armády. Po skončení druhej svetovej vojny sa zbrojovka presídlila do Ulmu. Od roku 1957 opätovne zaviedla výrobu pištoľí P.38. Jej rám sa nevyrábal z ocele, ale z ľahšieho duralu. Do výzbroje nemeckého Bundeswehru bola zavedená pod označením P1, a v jeho službách sa používala až do polovice 90. rokov 20. storočia.

Pištoľ Walther P.38 predstavuje zásadný medzník vo vývoji armádnych pištoľí a dodnes ju odborníci všeobecne považujú za konštrukčne najlepšiu pištoľ obdobia druhej svetovej vojny.

Technické údaje:

Kaliber:	9 mm
Náboj:	9×19 mm Luger (Parabellum)
Dĺžka zbrane:	215 mm
Hmotnosť:	0,94 kg
Kapacita zásobníka:	8 nábojov
Ústová rýchlosť strely:	340 m/s
Maximálny účinný dostrel:	50 metrov

Text a foto: Mgr. Peter Holík
VHÚ-VHM-Mo Svidník

Vojenský historický ústav

Muzejné oddelenie

Vojenského historického múzea Svidník

Bardajovská 14, 089 01 Svidník

tel.: 054/7521398, fax: 054/7521506,

vhmsvidnik@vhu.sk

Otváracie hodiny múzeu:

1. máj až 15. október:
utorok až nedeľa:
09.00 až 17.00 hod.
16. október až 30. november
1. apríl až 30. apríl:
utorok až piatok:

09.00 až 15.00 hod.

sobota a nedeľa:

11.00 až 15.00 hod.

1. december až 31. marec

utorok až piatok:

09.00 až 15.00 hod.

sobota, nedeľa, štátne sviatky:
zatvorené

Vyhliadková veža – Dukla:

1. máj až 15. október:

utorok až nedeľa:

09.00 až 17.00 hod.

posledný vstup: 16.30 hod.

Vstupné: expozícia Svidník a vyhliadková veža – Dukla

Dospelí: 1.00 €

Študenti a dôchodcovia: 0.50 €

Vojnoví veteráni, zamestnanci rezortu MO SR, členovia Zväzu

múzei na Slovensku, Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV,

Spoločnosti slovenských archivárov) a deti do 15 rokov – vstup

zdarma

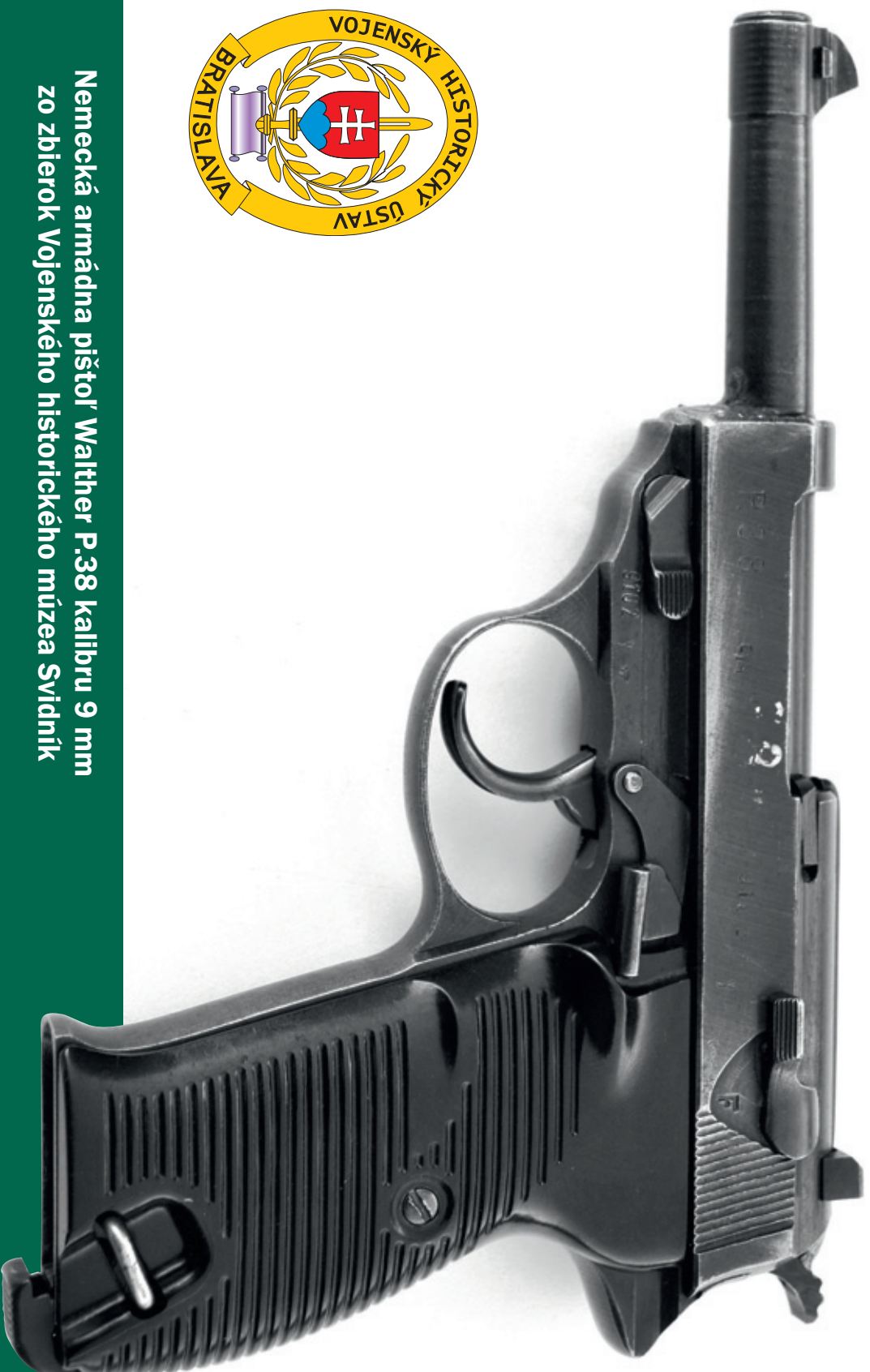
Odporičanie pre organizované skupiny

Pre organizované skupiny návštevníkov (30 ľudí a viac)

sa odporúča nahlásiť dátum, jazyk a počet návštevníkov

telefonicky, osobne, e-mailom alebo listom minimálne 7 dní

pred príchodom.

**Nemecká armádna pištoľ Walther P.38 kalibru 9 mm
zo zbierok Vojenského historického múzea Svidník**